

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Н.В.ВЕРЛОС

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Навчальний посібник у схемах для здобувачів ступеня вищої освіти
бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми
«Правознавство»

Затверджено вченою радою
ЗНУ
протокол №
від « » травня 2018 р.

Запоріжжя
2018

УДК: 349.3: 364(075.8)
В334

Верлос Н.В. Право соціального захисту: навчальний посібник у схемах для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Правознавство». – Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 161 с.

У виданні схематично подано зміст лекційного матеріалу з дисципліни «Право соціального захисту» відповідно до робочої програми навчальної дисципліни, а також до кожної теми курсу перелік тестових завдань для самоперевірки. Схематично поданий в посібнику матеріал сприятиме ефективному сприйняттю студентами навчального матеріалу, що полегшить самостійне вивчення дисципліни.

Призначений для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Правознавство» денної та заочної форм навчання.

Рецензент *Т.О. Коломоєць* д-р юрид. наук, професор кафедри адміністративного та господарського права, член-кореспондент НАПрН України

Відповідальний за випуск *Г.С. Журавльова*, канд. юрид. наук, доцент, завідувач кафедри конституційного та трудового права

ВСТУП

Визнання України соціальною державою (ст. 1 Конституції України), а також загострення соціальних проблем у зв'язку з переходом до ринкової економіки зумовили актуальність пошуку оптимальної системи державних засобів забезпечення соціальних прав людини і громадянина в Україні.

Мета курсу «Право соціального захисту» полягає у засвоєнні фундаментальних знань щодо правовідносин соціального захисту, формуванню вмінь і навичок застосовувати здобуті знання у правозастосовчій практиці.

Навчальна дисципліна «Право соціального захисту» призначена для вивчення здобувачами ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Правознавство». Право соціального захисту є невід'ємною складовою системи національного права України, що призначена для регулювання пенсійного забезпечення громадян, забезпечення їх соціальною допомогою, компенсаційними та страховими виплатами, а також регулювання соціального обслуговування в різних його видах. Підготовка за цією дисципліною повинна забезпечувати студентам належний рівень професійних знань, які можуть бути реалізовані у практиці державотворення нашої країни. Окрім того, вивчення курсу розвиває загальну професійну культуру будь-якого юриста, досить важливим є і практичне значення відповідних знань.

Завданням курсу є підвищення методологічної культури, сприяння інтенсифікації творчих зусиль студентства, розвитку їх пізнавальної діяльності, актуалізації знань та формування у студентів наукового світогляду, креативності (спроможності творчо реалізувати фахове та культурницьке покликання), правничого мислення, правосвідомості, правничої культури, моральних та інших якостей фахівця

Сучасний методологічний підхід до побудови юридичного механізму соціального захисту ґрунтується на ідеї захисту прав людини. Зважаючи на те значення, яке надається проблемі забезпечення прав людини на світовому і європейському рівнях, загальний концептуальний підхід полягає в тому, що на перший план виходить людина з її життєво важливими потребами, а досконалість юридичного механізму визначається саме як здатність останнього забезпечити ці потреби.

У сучасних умовах глобалізації, яка свідчить про взаємозв'язок і взаємозалежність держав світу, проблема захисту прав людини не є виключно внутрішньою-національною проблемою, вона вийшла за межі окремих держав і набула всесвітнього значення. У таких умовах розвиток національного соціального законодавства не може бути вільним від урахування концепцій і державно-правових моделей зарубіжних держав. Водночас практичного значення набуло питання про дотримання

міжнародних стандартів та відповідність таким актам національного законодавства.

Друге тисячоліття завершилося під гаслом все ширшого забезпечення прав людини. І хоча є різні тлумачення поняття прав людини та їх змісту в різних частинах світу, а деякі фахівці висловлюють сумніви щодо універсальності прав людини, видається, що саме завдяки усвідомленню цього, без перебільшення, суспільного феномену людство багато в чому стало більш людяним. Визнання прав людини, встановлення їх змісту та забезпечення гарантій – найвизначніше надбання ХХ століття.

Курс «Право соціального захисту» є інтегральною міжгалузеву дисципліною, яка має досить тісний зв'язок із усім комплексом, як галузей права, таких як «Загальна теорія держави і права», «Конституційне право», «Трудове право», «Цивільне право», «Сімейне право» тощо, так і суспільних наук взагалі, а також з іншою інформацією, що не належить безпосередньо до юридичних наук.

Навчальний посібник містить у собі повний перелік тем курсу, в яких схематично зображені теоретичні та практичні засади соціального захисту, а також основні положення чинного законодавства, механізм реалізації тощо.

За підсумками вивчення курсу «Право соціального захисту» студенти юридичного факультету на пряму підготовки «правознавство» повинні:

знати:

- коло суспільних відносин, що становлять предмет соціального захисту;

- чинне законодавство про соціальне забезпечення населення

уміти:

- орієнтуватись у системі джерел соціального законодавства України та міжнародно-правового регулювання соціального захисту;

- аналізувати, узагальнювати та застосовувати норми права соціального захисту України у практичній діяльності, роз'яснювати їх зміст

- розрізняти відносини, що регулюються правом соціального захисту, від відносин, які регулюються іншими галузями права

- застосовувати норми правових актів та користуватись джерелами права соціального захисту, тлумачення норм права, коментарями при вирішенні спорів, складати та оформлювати документи правничого характеру з правовідносин соціального захисту

- підбирати літературу з теми заняття, складати конспекти і тези виступів, знаходити правову інформацію логічно (послідовно, з виокремленням головного, доказово, аргументовано) викладати правничий матеріал спираючись на отримані знання з різних сфер та галузей права.

- застосовувати правові знання з права соціального захисту для оцінювання юридичних фактів, обґрунтовувати їх правову оцінку

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
Тема №1. Теорія права соціального захисту.....	6
<i>Тестові завдання для самоперевірки.....</i>	<i>23</i>
Тема №2. Право соціального захисту як галузь права, наука та навчальна дисципліна.....	27
<i>Тестові завдання для самоперевірки.....</i>	<i>45</i>
Тема №3. Система органів публічної влади в сфері соціального захисту.....	50
<i>Тестові завдання для самоперевірки.....</i>	<i>64</i>
Тема №4. Організаційно-правові форми та види соціального захисту.....	68
<i>Тестові завдання для самоперевірки.....</i>	<i>85</i>
Тема №5. Пенсійне забезпечення в Україні.....	90
<i>Тестові завдання для самоперевірки.....</i>	<i>102</i>
Тема №6. Державні соціальні допомоги окремим категоріям непрацездатних громадян.....	106
<i>Тестові завдання для самоперевірки.....</i>	<i>135</i>
Тема №7. «Соціальне обслуговування та соціальні пільги.....	139
<i>Тестові завдання для самоперевірки.....</i>	<i>158</i>
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	162

ТЕМА №1: «ТЕОРІЯ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

1. Еволюція права соціального захисту в світовій практиці та Україні: порівняльно-правовий аналіз.
2. Соціальні ризики та способи їх державного забезпечення.
3. Концепції соціального захисту.
4. Соціальний захист в Україні: поняття та структура. Співвідношення понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення».
5. Конституційне право людини і громадянина на соціальний захист в Україні: механізм реалізації та гарантії здійснення.

За первісного суспільства допомога старим та немічним здійснювалася за звичаєм. У рабовласницькому суспільстві, де були два антагоністичних класи – вільні і раби, щодо рабів не могло бути й мови про якість їх забезпечення.

Відомо, що у Стародавній Греції та у Стародавньому Римі з'явилися такі форми забезпечення ветеранів за військову службу, як пенсії та земельні наділи, а для вільних бідних людей застосовувалось благодійництво: безплатна роздача хліба, продуктів, утримання громадських лазень.

З розвитком купецьких гільдій, ремісницьких цехів була започаткована взаємодопомога у зв'язку з каліцтвом, нещасним випадком на виробництві.

Велике соціальне значення мало створення товариства Червоного Хреста як спеціальної організації з надання допомоги пораненим на полі бою. У 1863 році в Швейцарії на основі філантропічної організації "Суспільна користь" був організований Міжнародний комітет Червоного Хреста.

Якщо на початку ХХ ст. суб'єктами соціального забезпечення в основному були тільки трудящі та члени їхніх сімей, то наприкінці століття ці системи у розвинутих країнах охоплювали вже все населення.

Слід зазначити, що вся система соціального забезпечення створюється і функціонує в державі для захисту населення від соціального ризику. Саме соціальні ризики є наріжним каменем всього соціального забезпечення. Теорія "соціальних ризиків" почала інтенсивно розроблялась ще в 20-30 роках. минулого століття. На даний момент існують різні визначення поняття "соціальний ризик" – як нормативні, так і наукові. При розкритті даного питання, необхідно розкрити поняття "соціальний ризик", при цьому бажано надати декілька різних визначень, як нормативних, так і наукових, визначити, які саме види ризиків виділяє теорія та практика. При цьому особливу увагу необхідно зосередити саме на системі соціальних ризиків, що визначається законодавством України. Також, необхідно звернути увагу на те, які саме існують концепції соціального захисту, охарактеризувати їх основні положення.

Щодо понять "соціальний захист" та "соціальне забезпечення", то потрібно надати визначення кожного з цих термінів та визначити їх

співвідношення між собою, а також окремою тезою надати відповідь на питання, якою саме є більш доцільна назва даної правової категорії і чому.

Соціальні ризики як підстава для набуття людиною права на соціальне забезпечення були встановлені у міжнародних актах – Конвенціях та Рекомендаціях.

У законодавстві України "традиційні" соціальні ризики покладено в основну соціального страхування згідно Закону від 14.01.1998 «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Основами законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування передбачено, що страховий ризик – це обставини, внаслідок яких громадяни та (або) члени їх сімей можуть втратити тимчасово або назавжди засоби до існування і потребують матеріальної підтримки або соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Страховий випадок – подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг.

Основи законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування передбачають такі страхові випадки: тимчасова непрацездатність, вагітність і пологи, догляд за малолітньою дитиною, інвалідність, хвороба, досягнення пенсійного віку, смерть годувальника, безробіття, соціальні послуги та інші матеріальні витрати, пов'язані з певними обставинами, нещасний випадок на виробництві, професійне захворювання.

У законодавстві України передбачено соціальний захист особи у разі настання "нетрадиційних" соціальних ризиків. Ці відносини регулюються низкою законів, але найбільш узагальнено такі ризики сформульовано у Законі України "Про соціальні послуги" від 19 червня 2003 р.; це – складні життєві обставини, що об'єктивно порушують нормальну життєдіяльність особи, наслідки яких вона не може подолати самостійно. До таких закон відносить інвалідність, часткову втрату рухової активності у зв'язку зі старістю або станом здоров'я, самотність, сирітство, безпритульність, відсутність житла або роботи, малозабезпеченість тощо. В усіх зазначених випадках в Україні передбачено право особи на відповідну державну соціальну допомогу.

Питання про конституційне право людини і громадянина на соціальний захист в Україні: механізм реалізації та гарантії здійснення передбачає визначення гарантій прав та свобод людини і громадянина як передбаченої Конституцією і законами України системи правових норм, організаційних засобів і способів, умов і вимог, за допомогою яких здійснюються охорона і захист прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина. При відповіді на дане питання необхідно надати визначення, що саме є конституційним правом особи, які існують конституційні права, а також яке місце у даній системі прав посідає право на соціальний захист. Щодо

механізму реалізації та гарантій здійснення цього права, необхідно зазначити відповідні норми Конституції та Законів України, що регулюють дані питання.

У Конституції України соціальний захист розуміється саме як система заходів щодо захисту населення від соціальних ризиків. Саме такий зміст закладено у ст. 46.

В Україні закладено правові та інституційні основи нової системи соціального захисту. Ця система характеризується такими рисами.

По-перше, у Конституції України проголошено право громадян на соціальний захист і встановлено державні гарантії його здійснення.

По-друге, створено численне соціально-захисне законодавство.

По-третє, хоча в цій системі поки що немає єдиного правового акта, котрий закріпив би загальні засади саме соціального захисту, все ж наявні системний характер таких актів і їх функціональне "згрупування", спрямоване на захист населення від негативних наслідків настання соціальних ризиків.

По-четверте, в інституційному плані національна система соціального захисту включає: 1) всі організаційно-фінансово-правові форми, через які безпосередньо здійснюються соціальні виплати і надаються соціальні послуги окремим громадянам у разі настання соціальних ризиків; 2) непрямі (опосередковані) заходи соціального захисту, які набувають дедалі ширшого застосування.

Структурно соціальний захист в Україні складається з таких частин. А. Державний соціальний захист. І. Загальна система соціального захисту: 1) загальнообов'язкове державне соціальне страхування; 2) державна соціальна допомога. ІІ. Спеціальний соціальний захист. ІІІ. Додатковий соціальний захист. Б. Недержавне соціальне забезпечення: 1) недержавне пенсійне забезпечення. 2) недержавні соціальні послуги.

Соціально-захисна діяльність України як незалежної держави, по суті, розпочалася ще до набуття незалежності, після ухвалення Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990 р.

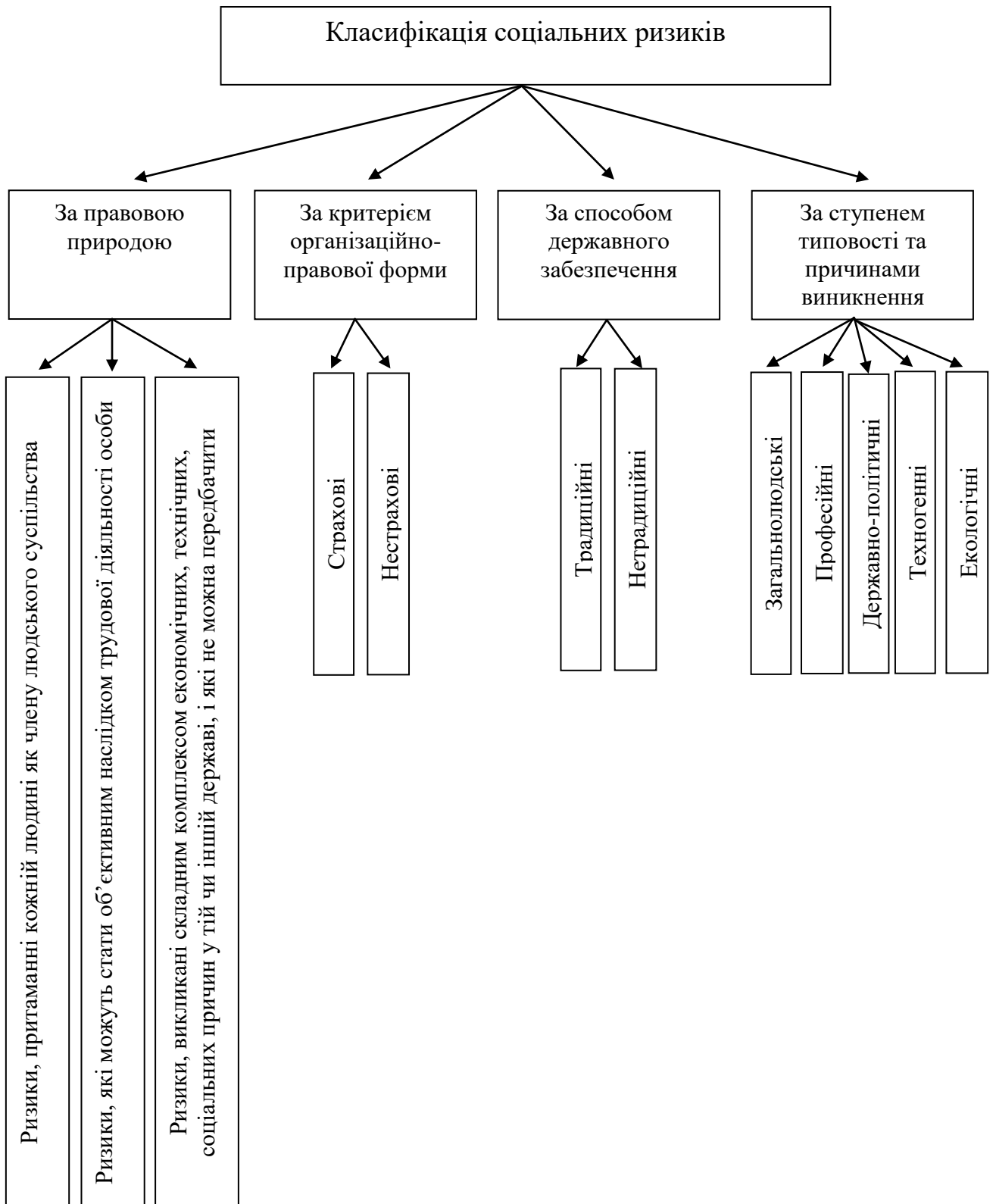
Новий етап законодавчого врегулювання відносин у сфері соціального забезпечення розпочався з прийняттям Конституції України. Конституція встановила низку гарантій права на соціальний захист.

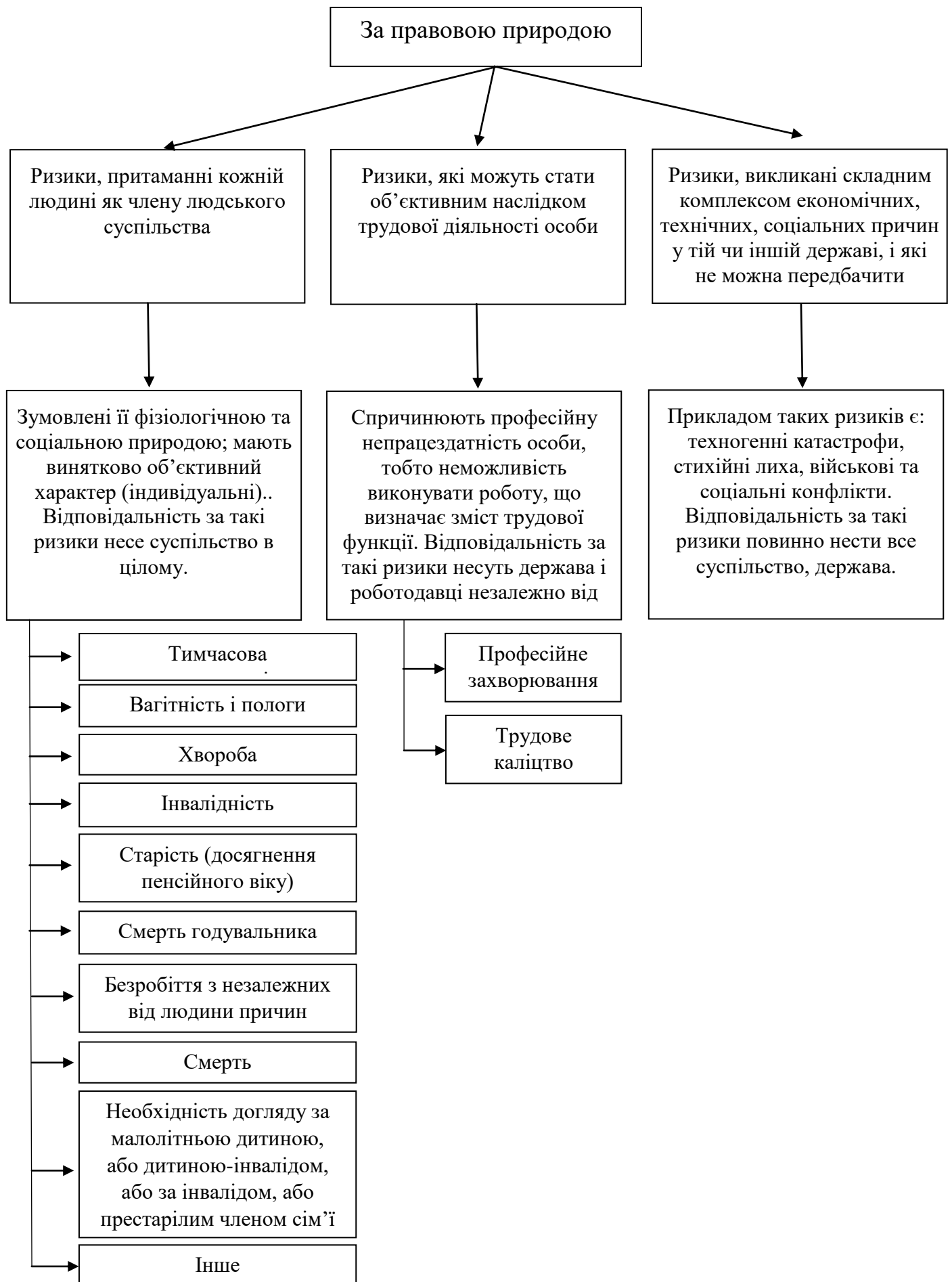
Стаття 46 Конституції є ключовою для розуміння соціального захисту, вона передбачає право громадян на соціальний захист.

Право на соціальний захист може бути захищене в суді. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції гарантується (ст. 8).

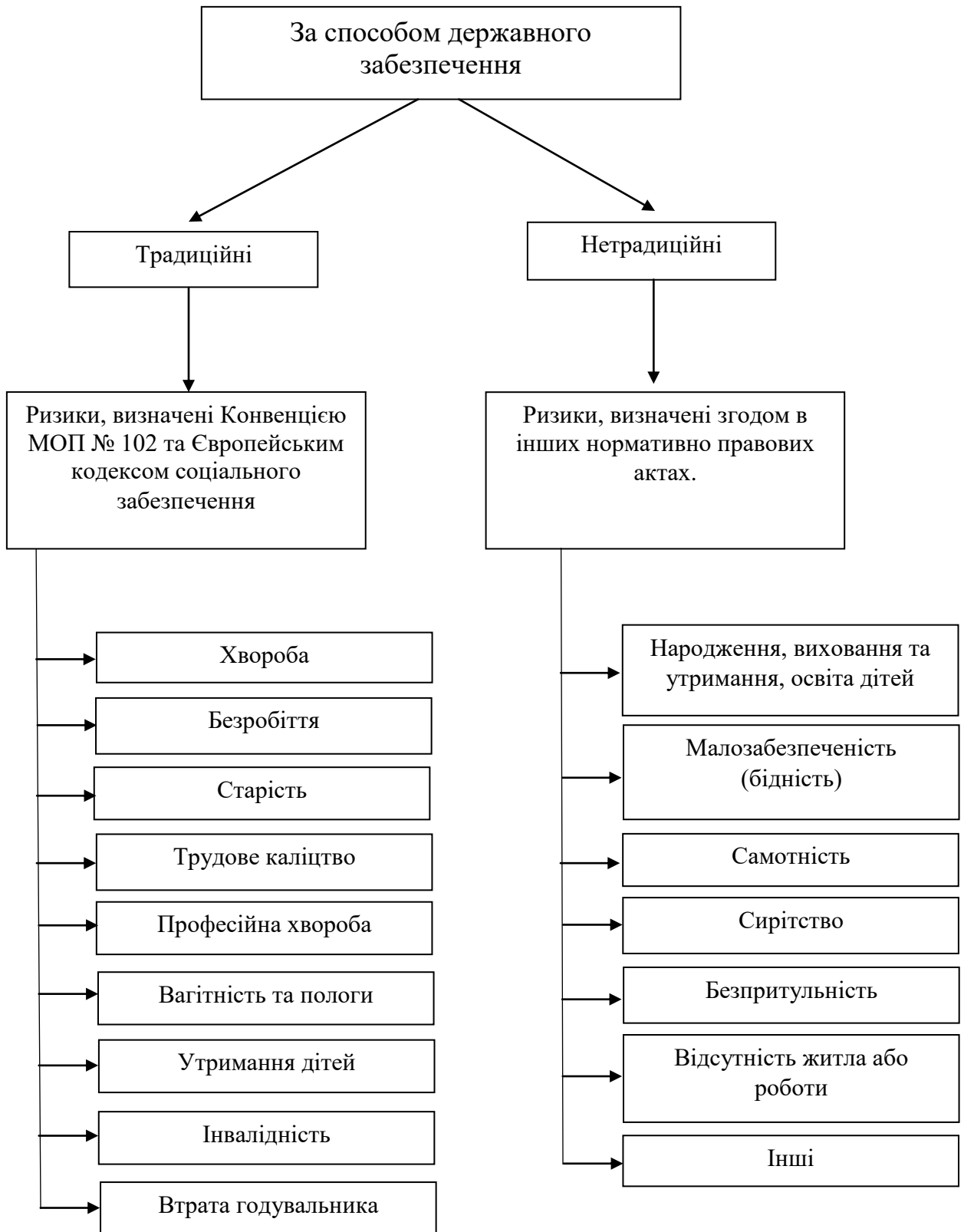
Міжнародні нормативно-правові акти, у яких закріплені перелік соціальних ризиків

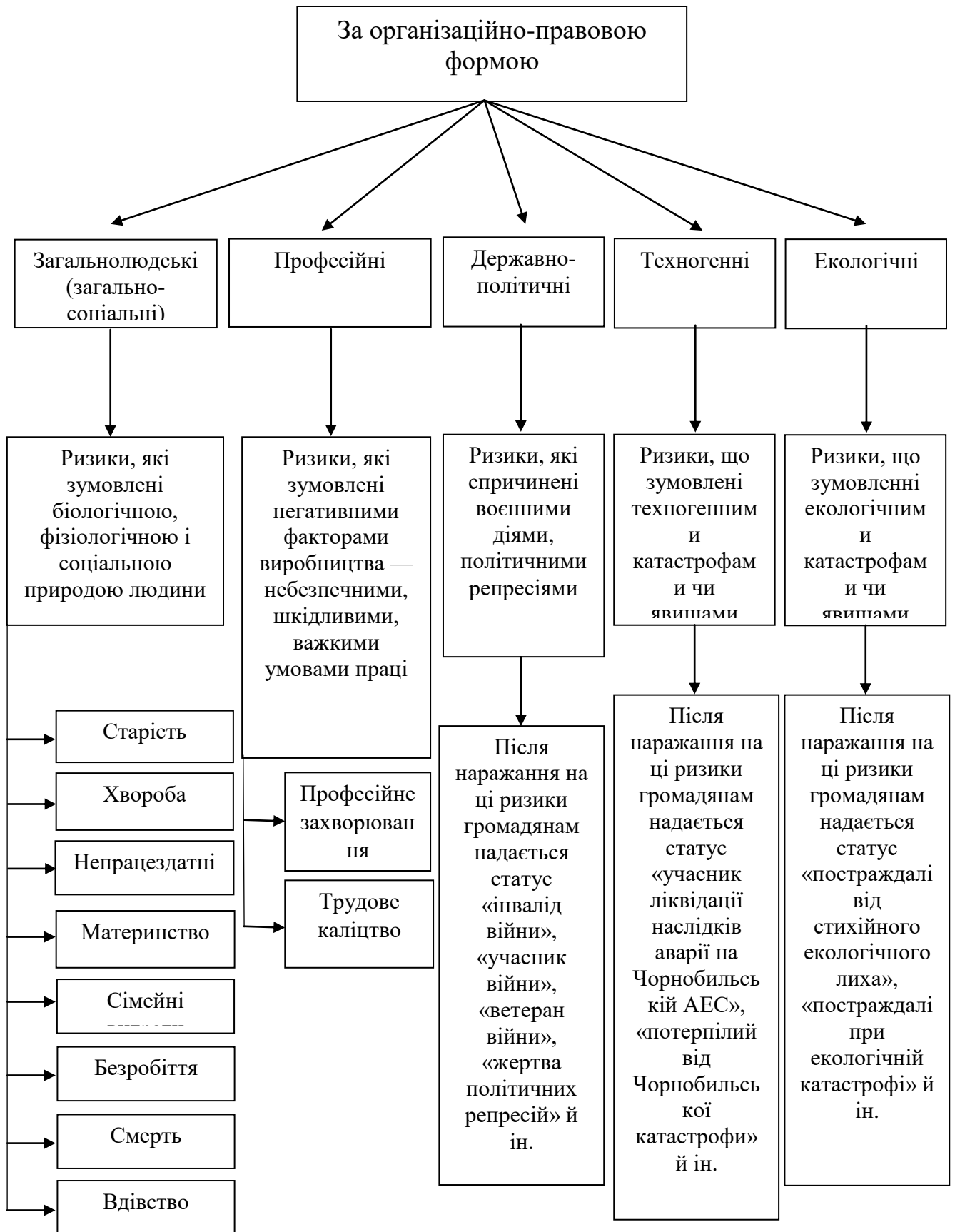
Ознаки соціальних ризиків

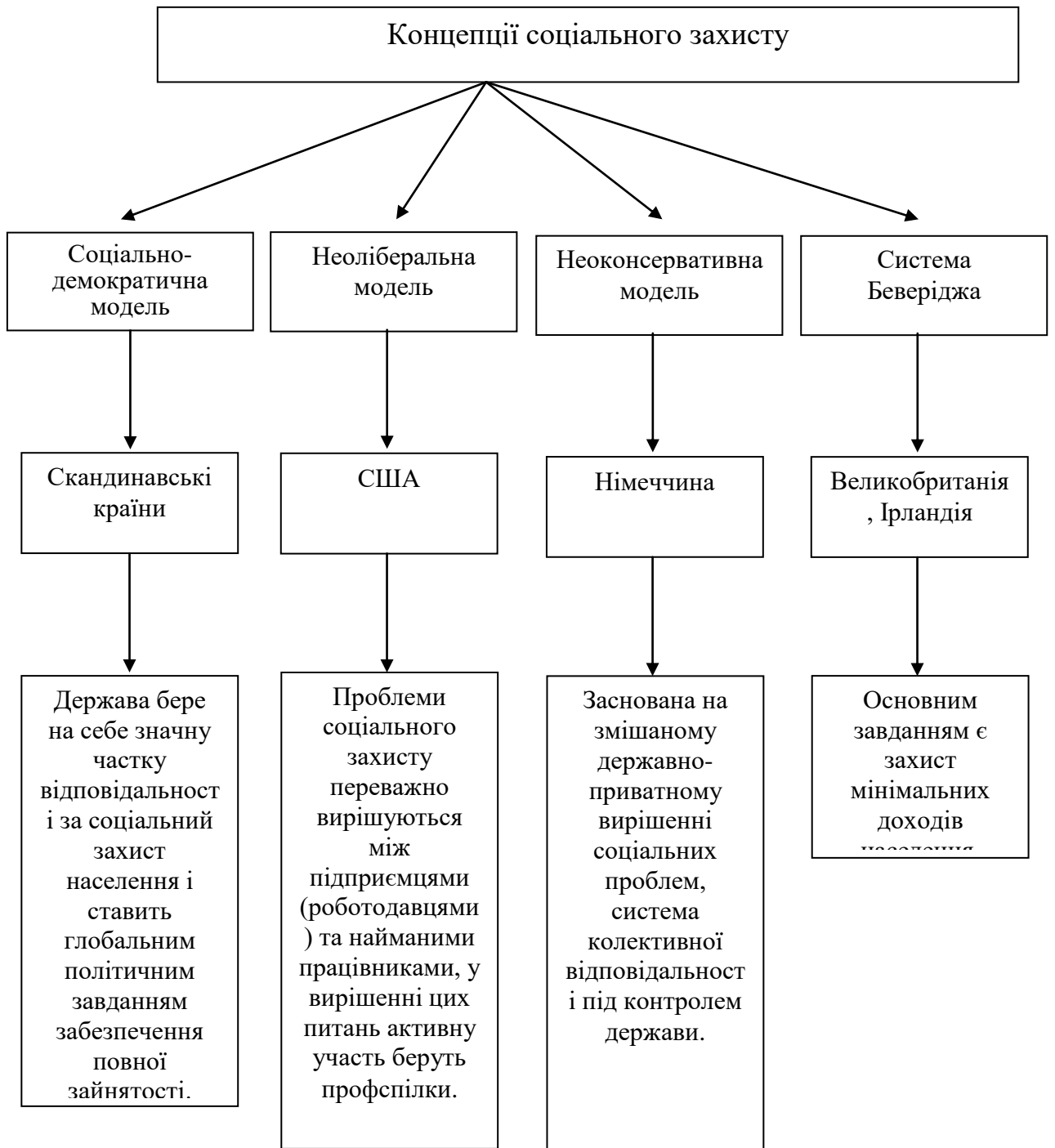

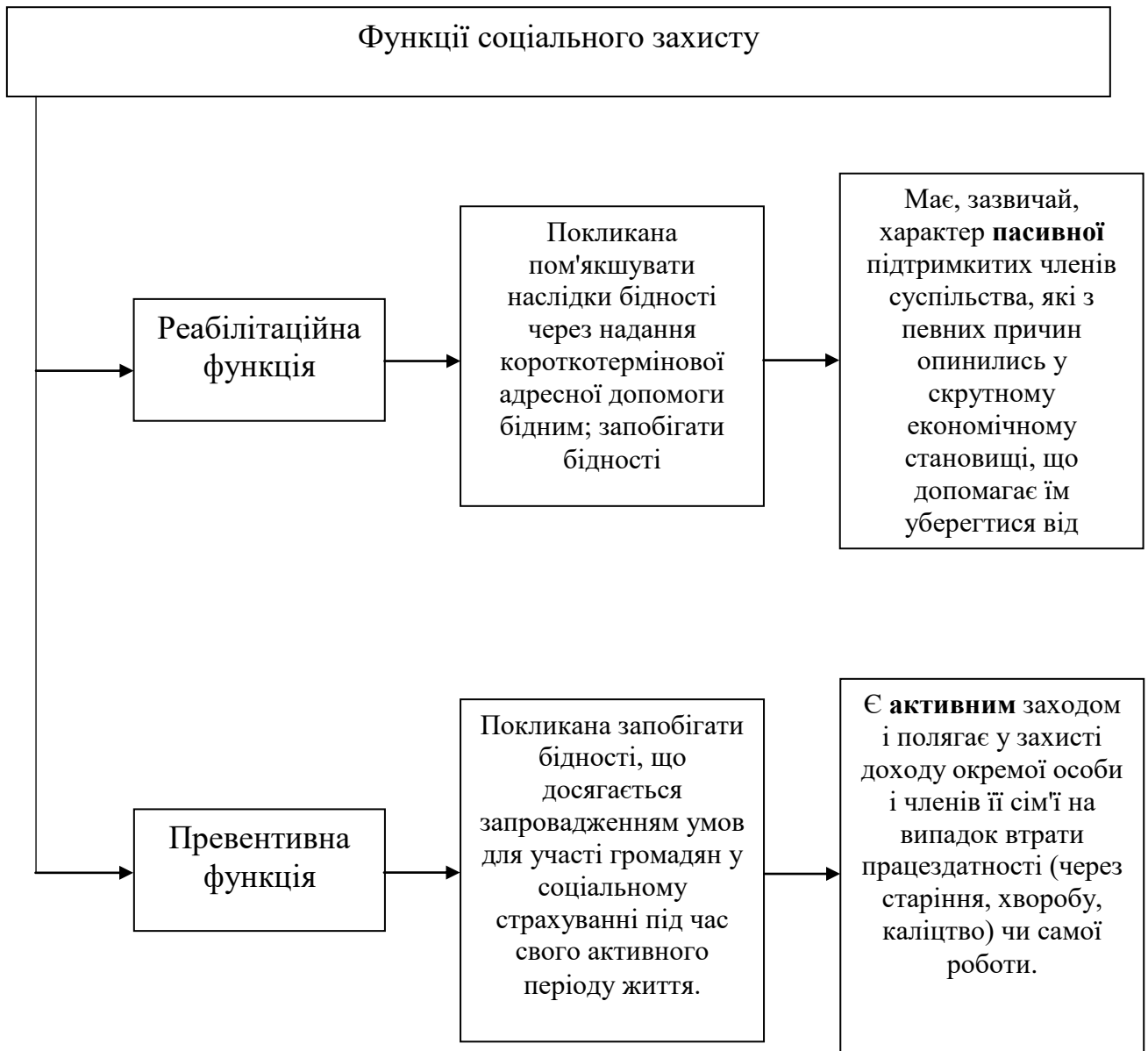

Основні права громадян у сфері соціального захисту передбачені
Конституцією України

ст. 46 КУ

Право громадян на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, пенсії, інші види соціальних виплат та допомог, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

ст. 47 КУ

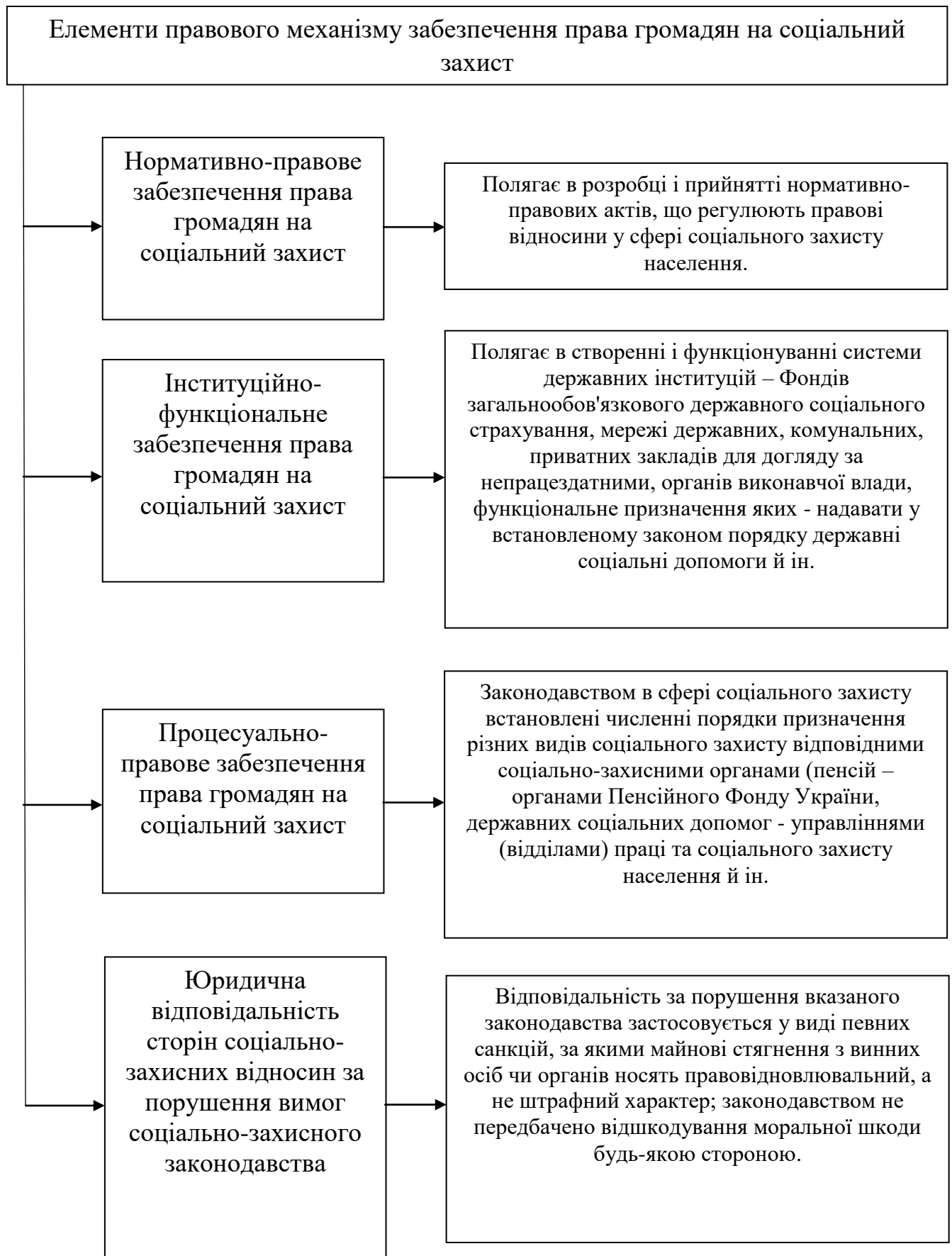
Право громадян, які потребують соціального захисту, на житло, що надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону

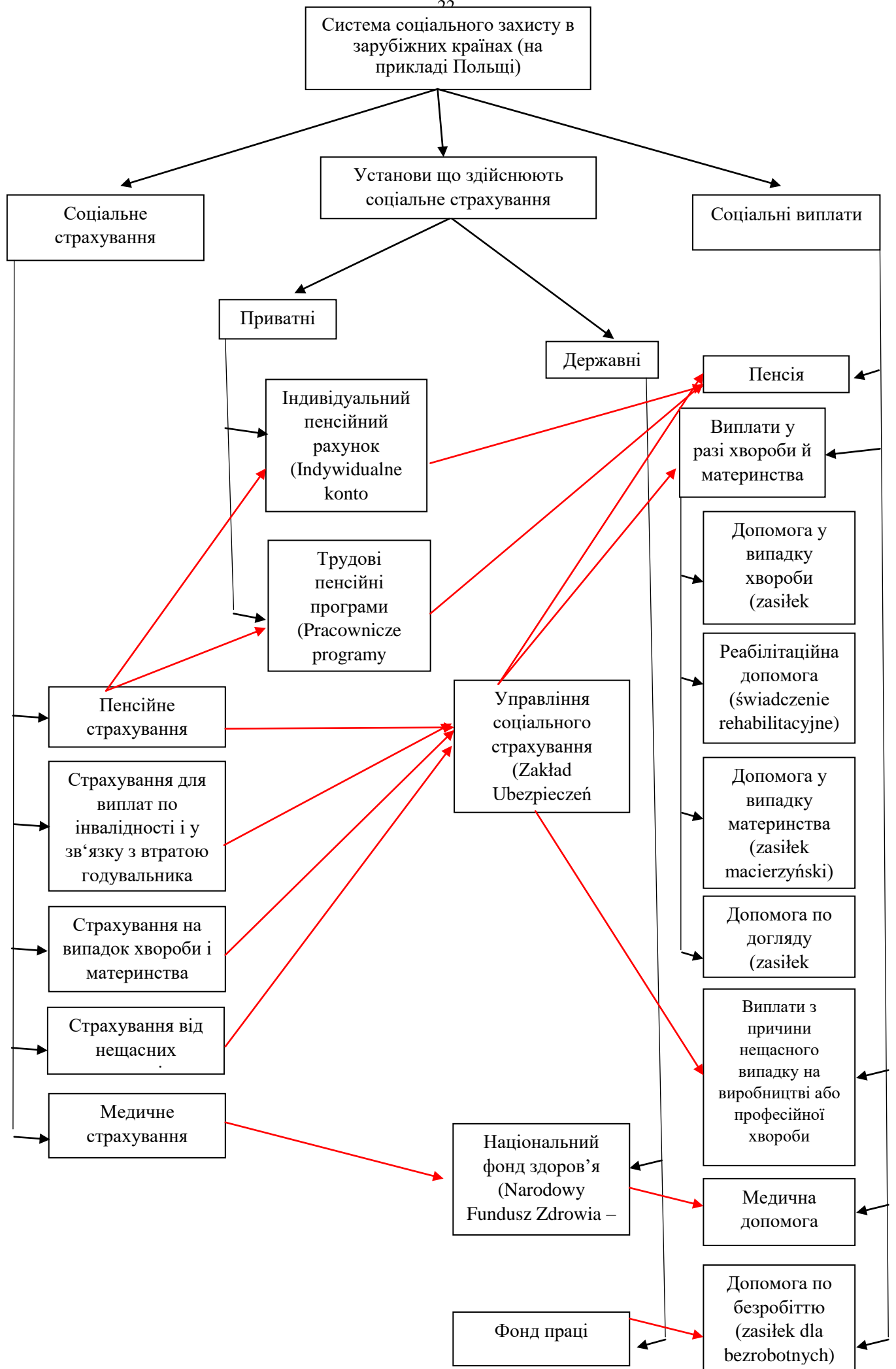
ст. 48 КУ

Право на достатній життєвий рівень для себе, своєї родини.

ст. 49 КУ

Право на охорону здоров'я, медичну допомогу і медичне страхування.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Початковими формами соціального захисту були:
А) безоплатне надання житла та харчування;
Б) виплата грошових сум;
В) благодійництво і громадська опіка;
Г) безоплатна медична допомога.

2. У Стародавньому Римі з'явилися такі форми забезпечення ветеранів за військову службу:
А) тільки виплата пенсій;
Б) виплата пенсій та надання земельних наділів;
В) тільки надання земельних наділів;
Г) ветерани за військову службу не отримували соціального забезпечення.

3. Хто першим заснував сирітське училище в Київській Русі?
А) Князь Ярослав Володимирович;
Б) Князь Володимир;
В) Княгиня Ольга;
Г) Князь Ігор.

4. Санкцією, яку увів Петро I за подавання милостині з метою боротьби із жебрацтвом, була:
А) позбавлення волі;
Б) смертна кара;
В) відсилка;
Г) штраф.

5. Маніфест про заснування виховних будинків для сиріт 1763 р. був видан:
А) Петром I;
Б) Катериною II;
В) Катериною I;
Г) Петром II.

6. Міжнародний комітет Червоного Хреста був створен:
А) 1983 р;
Б) 1763 р;
В) 1863 р;
Г) 1865 р.

7. Рада народних комісарів опублікувала "Урядове повідомлення про соціальне страхування":
А) 13 листопада 1917 р;
Б) 14 листопада 1917 р;

- В) 15 листопада 1917 р;
- Г) 16 листопада 1917 р.

8. Соціальним захистом є:

- А) це комплекс організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на захист добробуту кожного члена суспільства;
- Б) діяльність держави, спрямована на полегшення життя осіб, які потребують соціального захисту;
- В) сукупність нормативно-правових актів, які регулюють відносини, пов'язані із здійсненням соціальної допомоги;
- Г) це обов'язок держави, який передбачає обов'язкову соціальну допомогу особам, які її потребують.

9. Метою соціального захисту є:

- А) забезпечення стабільності надання соціальної допомоги;
- Б) дотримання прав і свобод всіх осіб;
- В) надання кожному члену суспільства незалежно від соціального походження, національної або расової приналежності можливості вільно розвиватися, реалізовувати свої здібності;
- Г) надання стимулу для реалізації прав всім членам суспільства.

10. Соціальним ризиком є:

- А) це подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг, передбачених законами України з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- Б) це визначена законодавчо ймовірність настання матеріальної незабезпеченості в результаті втрати заробітку або трудового доходу з об'єктивних, соціально значимих причин, а також необхідності додаткових витрат;
- В) це критична ситуація, внаслідок якої особа має можливість отримати соціальну допомогу;
- Г) момент надання соціальної допомоги.

11. Страховим випадком є:

- А) це подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг, передбачених законами України з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- Б) це визначена законодавчо ймовірність настання матеріальної незабезпеченості в результаті втрати заробітку або трудового доходу з об'єктивних, соціально значимих причин, а також необхідності додаткових витрат;
- В) це критична ситуація, внаслідок якої особа має можливість отримати соціальну допомогу;

Г) момент надання соціальної допомоги.

12. Структурними елементами соціального захисту є:

- А) державний та спеціальний соціальний захист;
- Б) державний та додатковий соціальний захист;
- В) спеціальний та додатковий соціальний захист;
- Г) державний та недержавний соціальний захист.

13. Основними концепціями соціального захисту:

- А) континентальна та острівна;
- Б) атлантична та острівна;
- В) континентальна та атлантична;
- Г) тільки континентальна.

14. Засновником континентальної концепції:

- А) Бісмарк;
- Б) Рузвельт;
- В) Беверідж;
- Г) Черчилль.

15. Беверідж є засновником:

- А) континентальної концепції;
- Б) атлантичної концепції;
- В) континентальної та атлантичної концепцій;
- Г) він не є засновником жодної концепції.

16. Ідеєю континентальної концепції є:

- А) організація соціального захисту на основі взаємної допомоги і соціального страхування працюючого населення;
- Б) принцип забезпечення мінімального споживчого бюджету всього населення держави;
- В) організація соціального захисту на основі взаємної допомоги і соціального страхування працюючого населення та принцип забезпечення мінімального споживчого бюджету всього населення держави;
- Г) підтримання принципу забезпечення права на соціальний захист кожної людини незалежно від її раси, кольору шкіри, національності, статі.

17. Ідеєю атлантичної концепції є:

- А) організація соціального захисту на основі взаємної допомоги і соціального страхування працюючого населення;
- Б) принцип забезпечення мінімального споживчого бюджету всього населення держави;
- В) організація соціального захисту на основі взаємної допомоги і соціального страхування працюючого населення та принцип забезпечення мінімального споживчого бюджету всього населення держави;

Г) підтримання принципу забезпечення права на соціальний захист кожної людини незалежно від її раси, кольору шкіри, національності, статі.

18. Формами соціального захисту є:

- А) соціальне страхування та фінансування за рахунок податкових надходжень;
- Б) державна соціальна допомога та недержавне соціальне забезпечення;
- В) соціальне страхування та державна соціальна допомога;
- Г) соціальне страхування, фінансування за рахунок податкових надходжень, державна соціальна допомога та недержавне соціальне забезпечення.

19. Соціальним страхуванням є:

- А) форма державного соціального забезпечення, яка базується на ідеї розподілу ризику між застрахованими особами та взаємозалежності між внесками й обсягом соціальних послуг (еквівалентність внескам).
- Б) надання матеріальної підтримки особам, які перебувають у скрутних матеріальних умовах (при цьому відбувається перевірка ступеня нужденності), а також в інших випадках соціального ризику.
- В) недержавне соціальне забезпечення, що складається із соціальних виплат, котрі здійснюються окремими роботодавцями;
- Г) виплата певних грошових сум з Державного бюджету.

20. Державною соціальною допомогою є:

- А) форма державного соціального забезпечення, яка базується на ідеї розподілу ризику між застрахованими особами та взаємозалежності між внесками й обсягом соціальних послуг (еквівалентність внескам);
- Б) надання матеріальної підтримки особам, які перебувають у скрутних матеріальних умовах (при цьому відбувається перевірка ступеня нужденності), а також в інших випадках соціального ризику;
- В) недержавне соціальне забезпечення, що складається із соціальних виплат, котрі здійснюються окремими роботодавцями;
- Г) виплата певних грошових сум з Державного бюджету.

ТЕМА №2: «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА, НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА»

1. Поняття та предмет право соціального захисту.
2. Метод і система права соціального захисту.
3. Джерела права соціального захисту.
4. Принципи права соціального захисту України.
5. Міжнародно-правове регулювання відносин у сфері соціального захисту та його вплив на національну юридичну практику.
6. Пріоритетні напрями розвитку та оптимізації державної політики у сфері соціального захисту.

Система соціального захисту як особливий соціальний та правовий інститут знаходиться в процесі свого розвитку. Термін «соціальний захист» має різні значення і використовується у широкому та вузькому розумінні. Вказане поняття потребує аналізу та чіткого визначення. Таким чином, в першу чергу, необхідно надати відповідь на питання, що саме являє собою право соціального захисту: самостійною галуззю, підгалуззю чи окремим інститутом права.

Визначення системи права соціального захисту в Україні, на сьогоднішній день ускладнюється відсутністю єдиного законодавчого акта, у котрому вона була б встановлена. Водночас основні структурні частини цієї сфери передбачено в Концепції соціального забезпечення населення України 1993 р., яка не тільки окреслила загальну будову галузі, а й стала основою для реалізації її положень у подальшому законодавстві.

Предметом права соціального захисту є комплекс суспільних відносин, у яких реалізуються заходи держави щодо захисту населення від несприятливих наслідків соціальних ризиків.

Серед методів галузі права соціального захисту слід виділяти загальнодозволений і спеціально дозволений (дозволено лише те, що прямо зазначено в законі). Остання думка видається такою, що найбільше відповідає засобам правового регулювання у сфері соціального захисту.

Принципи права – керівні засади, ідеї, які зумовлені об'єктивними закономірностями існування, рівнем розвитку суспільства і визначають зміст і спрямованість правового регулювання. Значення принципів права полягає в тому, що вони у стислому вигляді, концентровано відображають найсуттєвіші риси комплексу правових норм у конкретній сфері суспільних відносин. При висвітленні даного питання важливо надати визначення, що ж принципом права, а також надати різні класифікації принципів, що виділяються у теорії.

Праву соціального захисту як одній з галузей національного права притаманні принципи, спільні для усіх галузей права. До таких належать: закон системно-структурної організації права, відповідності об'єктивного і суб'єктивного права, внутрішньої несуперечності правової системи,

верховенства права, верховенства закону стосовно нормативно-правових актів іншого порядку тощо.

Загальні (галузеві) принципи права соціального захисту як галузі права можна поділити на змістовні та формальні. Змістовні принципи формулюють загальні засади змісту права на соціальний захист. Формальні принципи відображають якість юридичного механізму забезпечення такого права.

Внутрігалузеві принципи права стосуються певного структурного підрозділу галузі права.

Міжнародно-правове регулювання відносин у сфері соціального захисту здійснює значний вплив на розвиток національного законодавства. Такий вплив має як обов'язковий, так і необов'язковий характер. Виділяють кілька способів впливу міжнародних норм на внутрішнє законодавство: пряме застосування міжнародних актів після їх ратифікації; включення міжнародних норм до тексту законів; реалізація положень ратифікованих або нератифікованих актів за допомогою внутрішнього законодавства.

Сьогодні проблема упровадження міжнародних стандартів набула для України практичного значення. Міжнародно-правове регулювання відносин у сфері соціального захисту здійснює значний вплив на розвиток національного законодавства. Таким чином, при висвітленні цього питання важливо зазначити, який саме вплив справляє міжнародне право на внутрішнє законодавство, навести конкретні приклади та зазначити окремі міжнародні договори та Конвенції.

Останнє питання стосується пріоритетних напрямів розвитку та оптимізації державної політики у сфері соціального захисту. Тут варто акцентувати увагу на тому, що одним із глобальних викликів, що постали сьогодні перед Україною, є утвердження економіки, в основу розвитку якої поставлена людина. На основі цього, необхідно визначити, що саме є державною політикою, який орган здійснює державну політику у сфері соціального захисту, а також у яких напрямках працює держава з метою врегулювання та стабілізації питань, що стосуються соціального захисту.

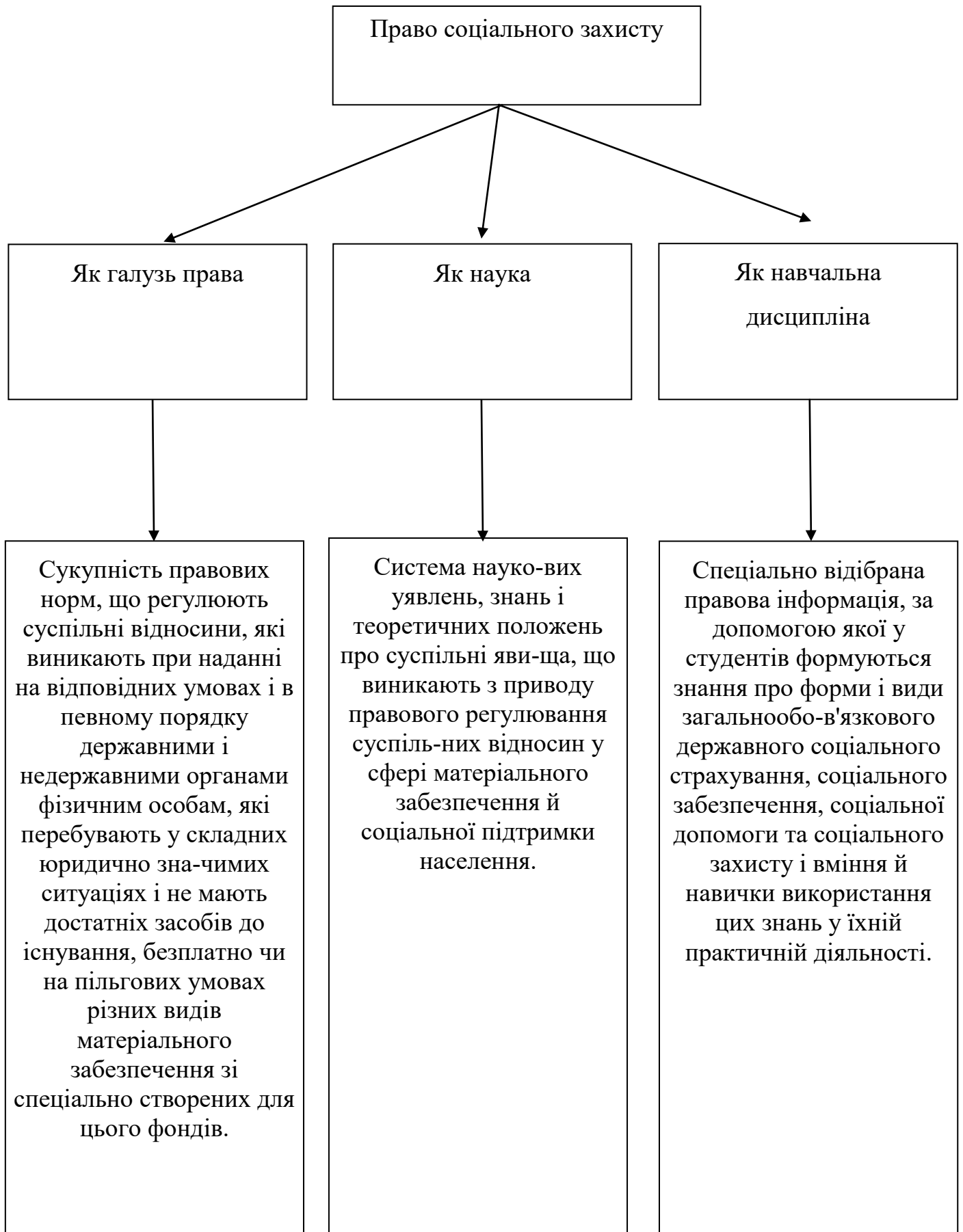
Соціальна політика є ключовим чинником у діяльності соціально орієнтованої держави. Соціальна політика – це сукупність принципів, рішень, дій суспільних об'єктів, що знаходять втілення в соціальних програмах і соціальній практиці з метою задоволення соціальних потреб та інтересів людини, соціальних спільнот і суспільства в цілому.

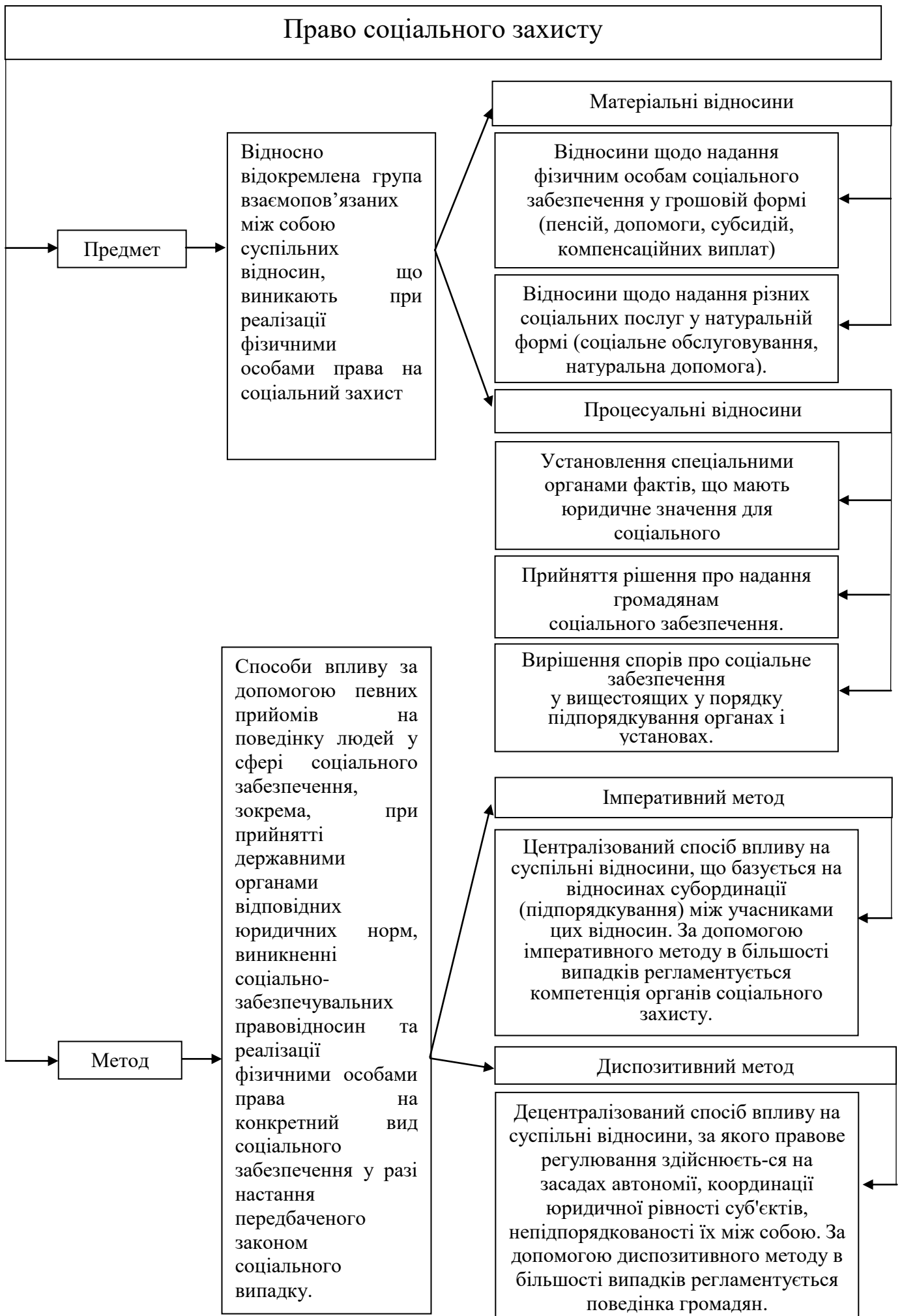
В Україні на сьогодні створена належна правова та організаційна основа державного впливу на соціальну сферу.

Необхідно виробляти власну модель соціального захисту населення, продовжувати формування мережі соціальних служб у наданні якісних соціальних послуг населенню.

Успішна державна політика у сфері соціального захисту населення України залежить від ефективності системи установ соціального захисту.

Тому державну політику у сфері соціального захисту населення в Україні не можна вважати остаточно сформованою як на законодавчому, так і на виконавчому рівні.

Особливості методу права соціального забезпечення

Поєднання імперативного і диспозитивного способів правового регулювання при перевазі першого.

Специфіка юридичних фактів (основними з яких є події, що не залежать від волі людини).

Специфіка санкцій (як правило, це правообмежуючі та правовідновлюючі, а караючі не застосовуються).

Поєднання централізованого (на рівні держави) правового регулювання з регіональним (на рівні області), муніципальним (на рівні територіальної громади) і локальним (на рівні, як правило, підприємств, установ, організацій тощо) регулюванням.

Відносний характер прав громадян як суб'єктів соціально-забезпечувальних правовідносин та недопустимість прийняття рішення органом соціального забезпечення на свій розсуд.

Відносна автономність суб'єктів по відношенню один до одного.

Позасудовий і судовий порядок захисту порушеного права громадян у сфері соціального забезпечення.

Характерні риси суспільних відносин у сфері соціального захисту

Специфічне коло суб'єктів цих відносин (Правовідносини в цій сфері є двосторонніми. Одним із суб'єктів завжди є окремих громадянин, а в деяких випадках – сім'я (з приводу пенсії у випадку втрати годувальника))

Специфічні способи мобілізації, розподілу і використання коштів на соціальне забезпечення

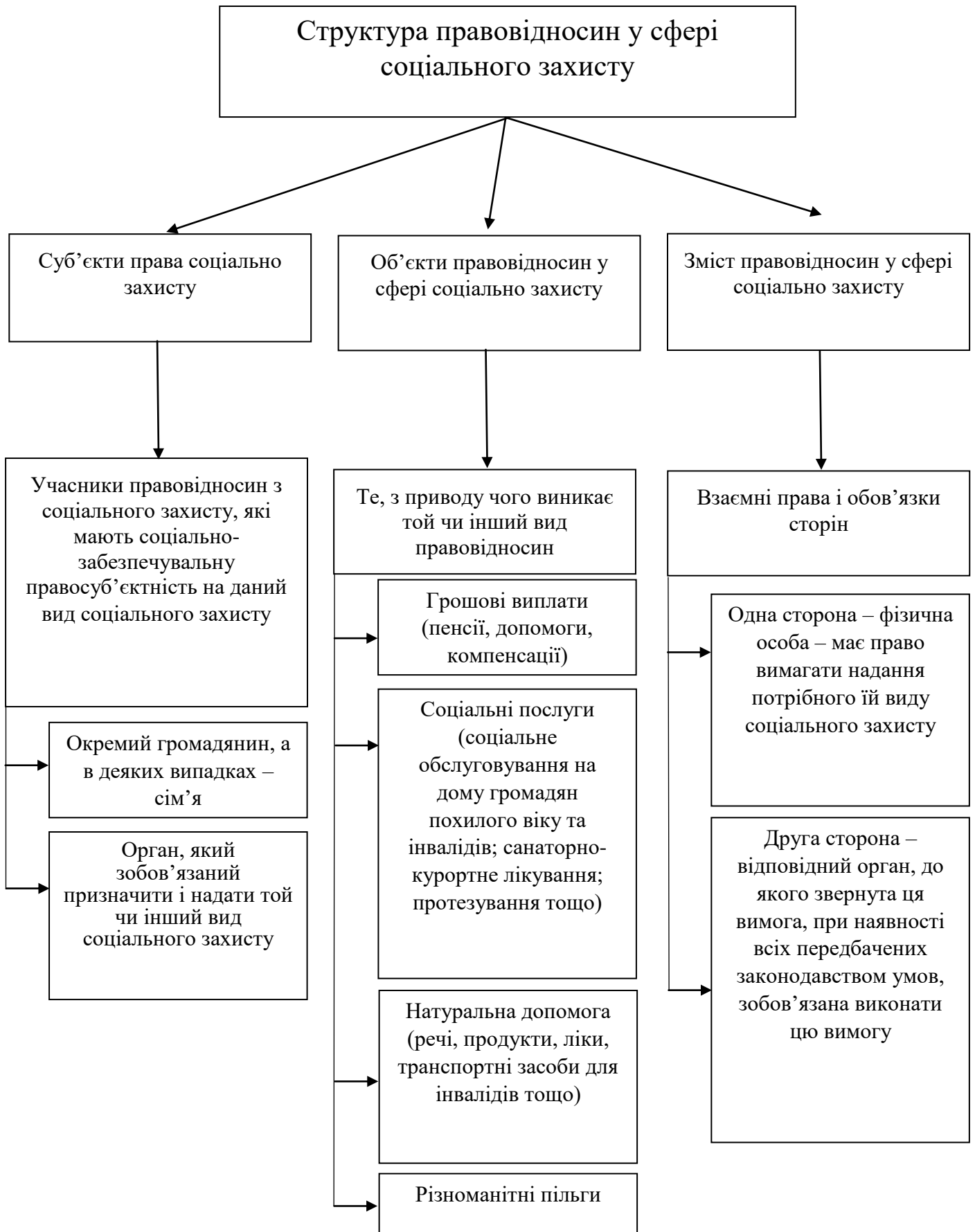
Загальна економічна природа відносин, оскільки вони мають розподільчий характер

Особливості об'єкта цих відносин

Підставою для виникнення, зміни чи припинення правовідносин в сфері соцзабезпечення є різні юридичні факти, як подій (інвалідність, тимчасова непрацездатність, смерть), так і дії.

Жорстке нормативне регулювання даних відносин

Обов'язковий заявочний порядок в реалізації права на той чи інший вид соціального забезпечення (до того часу, поки особа не напише заяву з проханням призначити йому пенсію, допомогу чи інший вид соцзабезпечення, ніякі виплати, послуги йому не будуть надані тобто не виникнуть і відповідні правовідносини)

Класифікація правовідносин в сфері соціального захисту

За видами соціального захисту

Правовідносини у зв'язку з наданням грошових виплат

Правовідносини з приводу пенсії

Правовідносини з приводу надання соціальної допомоги тощо

Правовідносини у зв'язку з наданням натуральних видів допомоги

Правовідносини з приводу технічних засобів для інвалідів тощо

Правовідносини у зв'язку з наданням соціальних послуг і пільг

Правовідносини з приводу соціального обслуговування похилих

Правовідносини з приводу медичної допомоги

Правовідносини з приводу санаторно-курортного лікування

За строками існування в часі

Правовідносини, які припиняються однократним виконанням обов'язку

Допомога на випадок народження дитини

Допомоги на поховання

Правовідносини з абсолютно встановленим строком існування в часі

Допомога по догляду за дитиною до 3х років

Пенсія по інвалідності

Правовідносини з відносно невизначеним строком існування в часі

Пенсія по віку

В залежності від джерела грошових засобів

Правовідносини за рахунок бюджетів усіх рівнів і позабюджетних державних

Правовідносини по забезпеченню із недержавних засобів

Недержавне пенсійне страхування

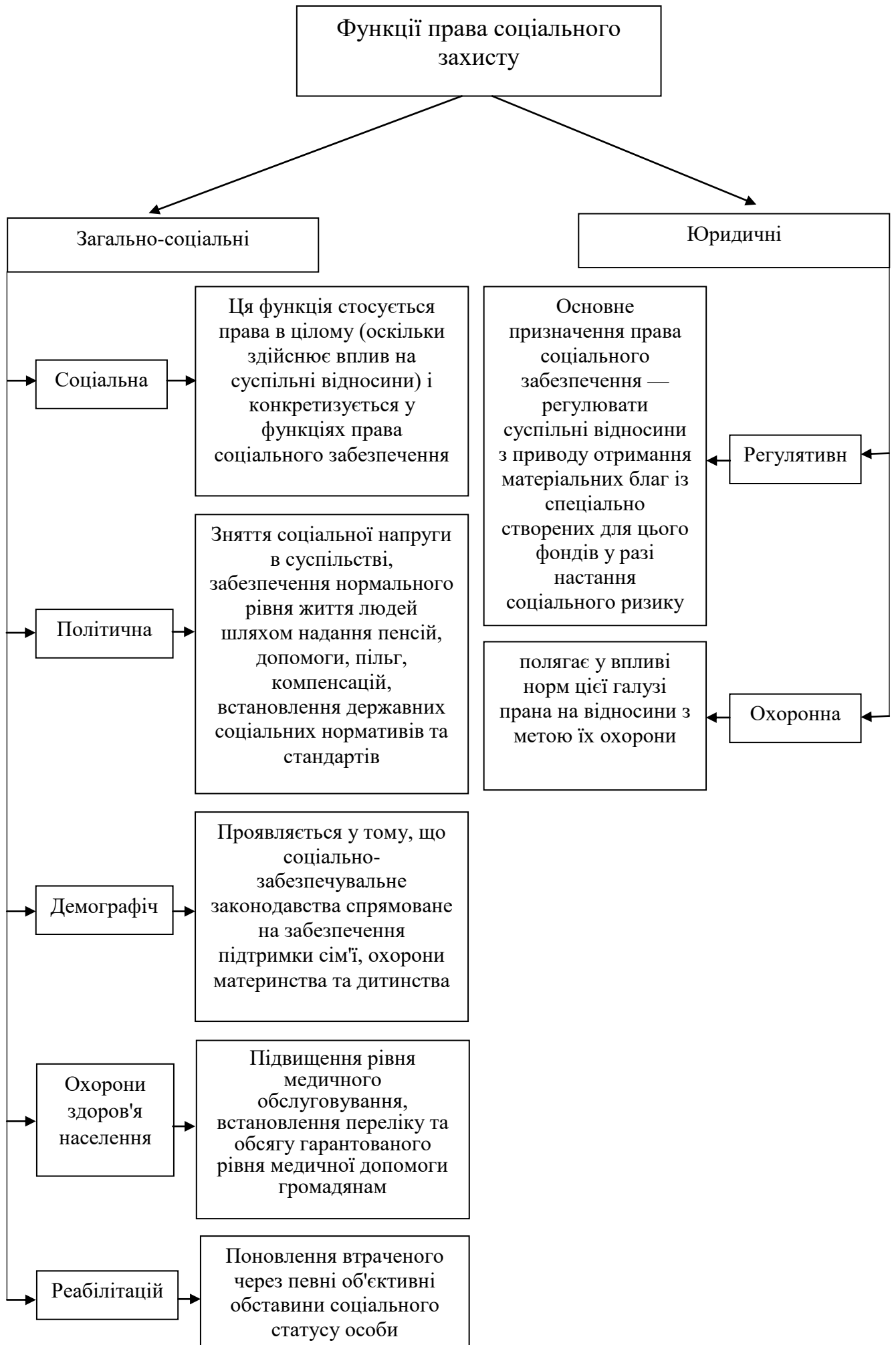
Допомоги від благодійних фондів

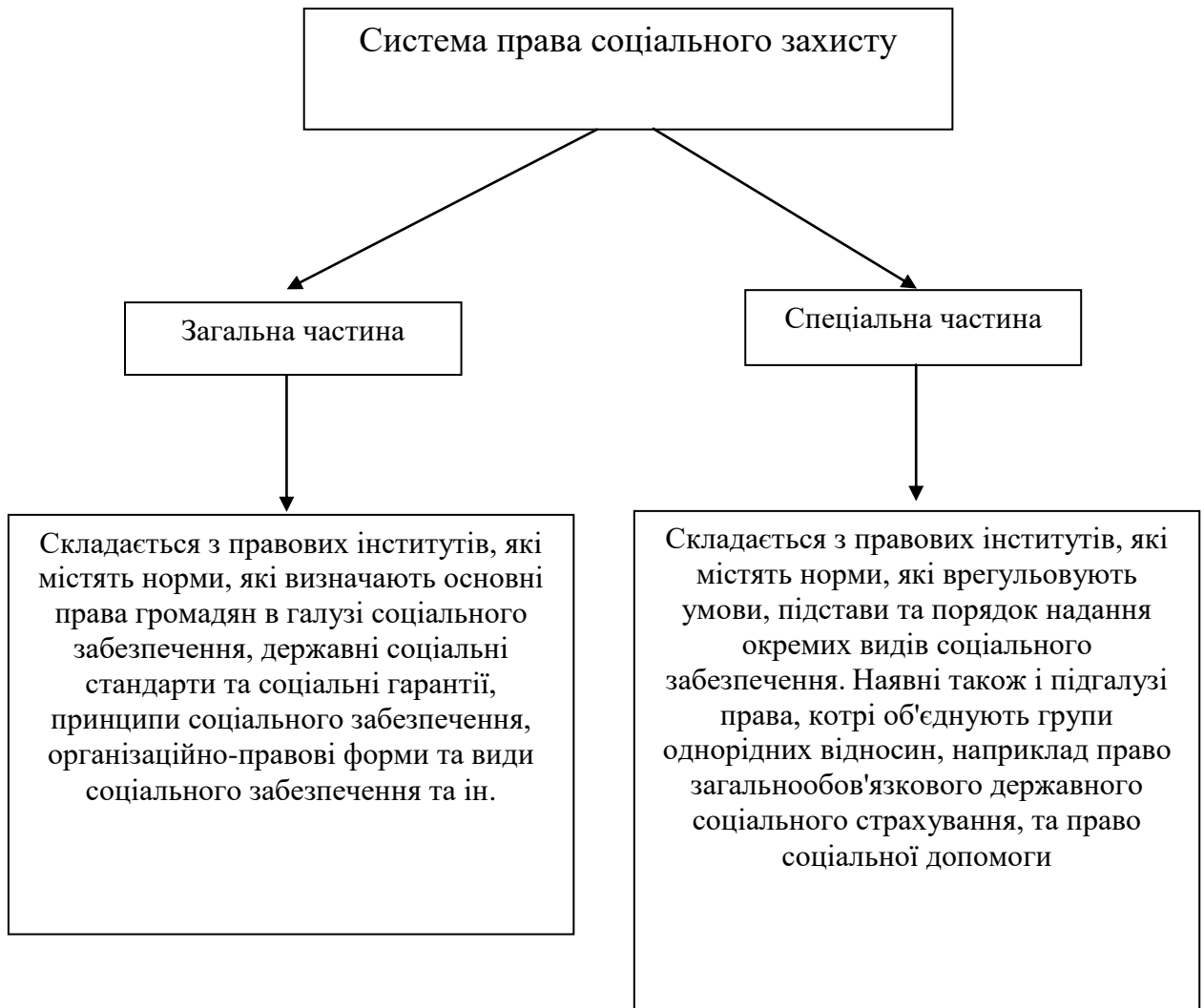
За формами державного соціального забезпечення

Правовідносини з державного соціального забезпечення

Правовідносини з державного соціального страхування

Правовідносини з надання державної соціальної допомоги

Особливості джерел права соціального захисту

Україні немає єдиного законодавчого акта, який би комплексно врегулював усю систему відносин у сфері соціального захисту, визначив би суб'єктний склад, організаційно-правові форми та види соціального захисту.

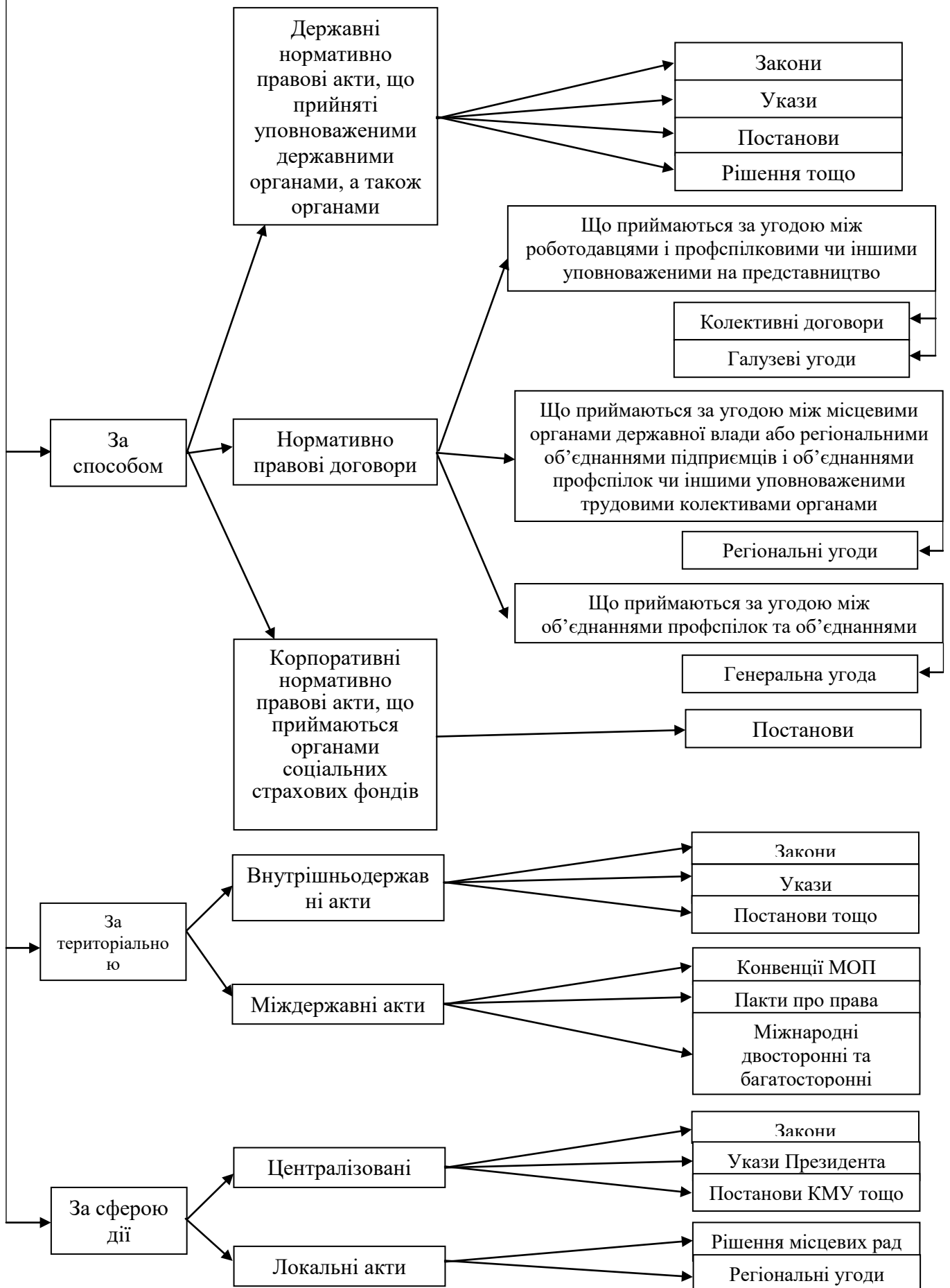
До джерел права соціального захисту належить значна кількість нормативно-правових актів. Налічується кілька тисяч нормативно-правових актів різної юридичної сили у сфері соціального захисту. Водночас серед таких актів можна нарахувати лише одиниці системних актів, які в принципі здатні замінити собою кілька інших актів.

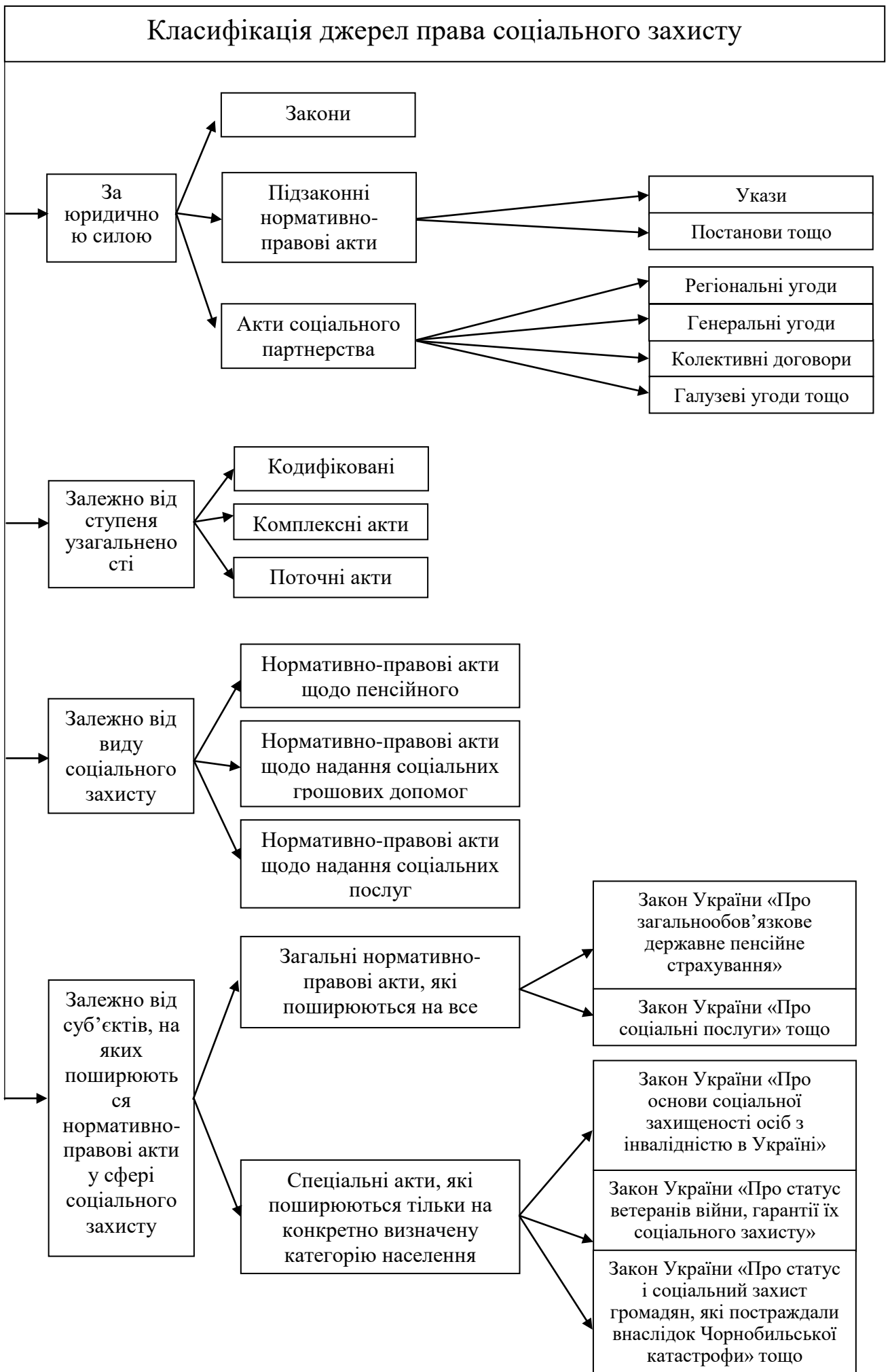
У змісті багатьох нормативно-правових актів є норми з технічним змістом. Це соціальні нормативи, формули, розрахунки, які є складними для розуміння і застосування.

Законодавство у сфері соціального захисту є надзвичайно динамічним, воно зазнає численних змін.

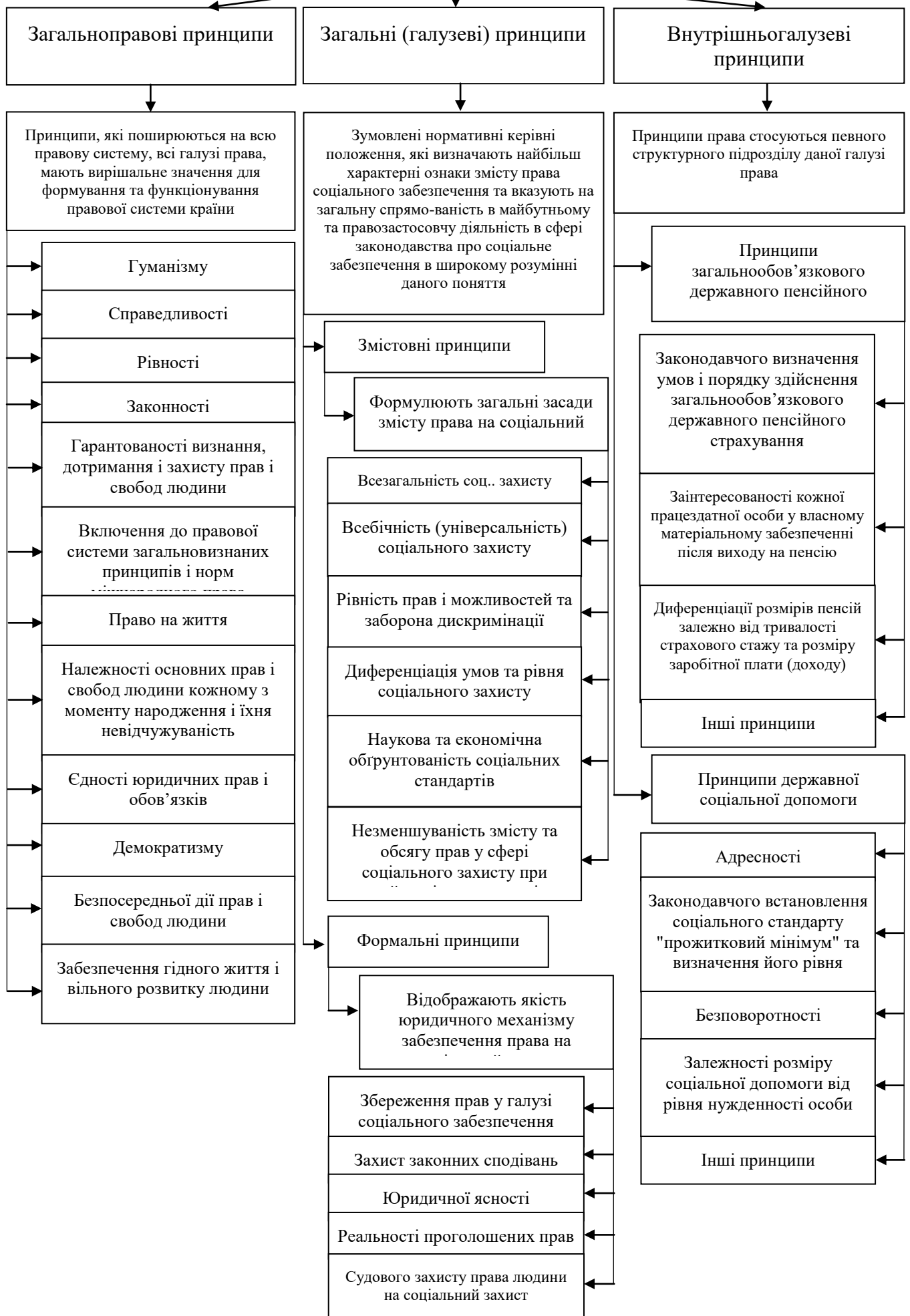
Соціальні виплати, які передбачені соціально-захисним законодавством, далеко не завжди узгоджені з законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

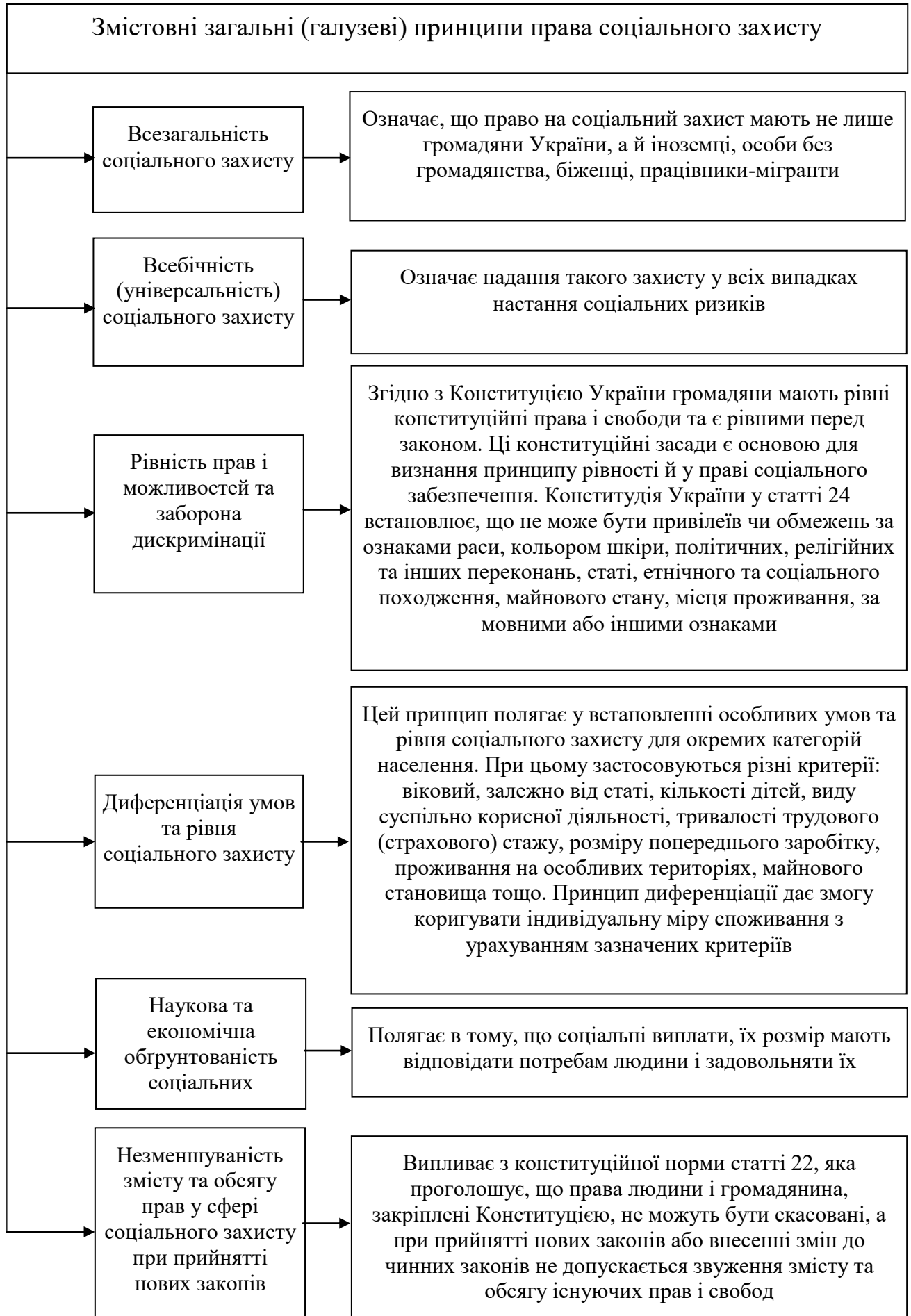
Класифікація джерел права соціального захисту

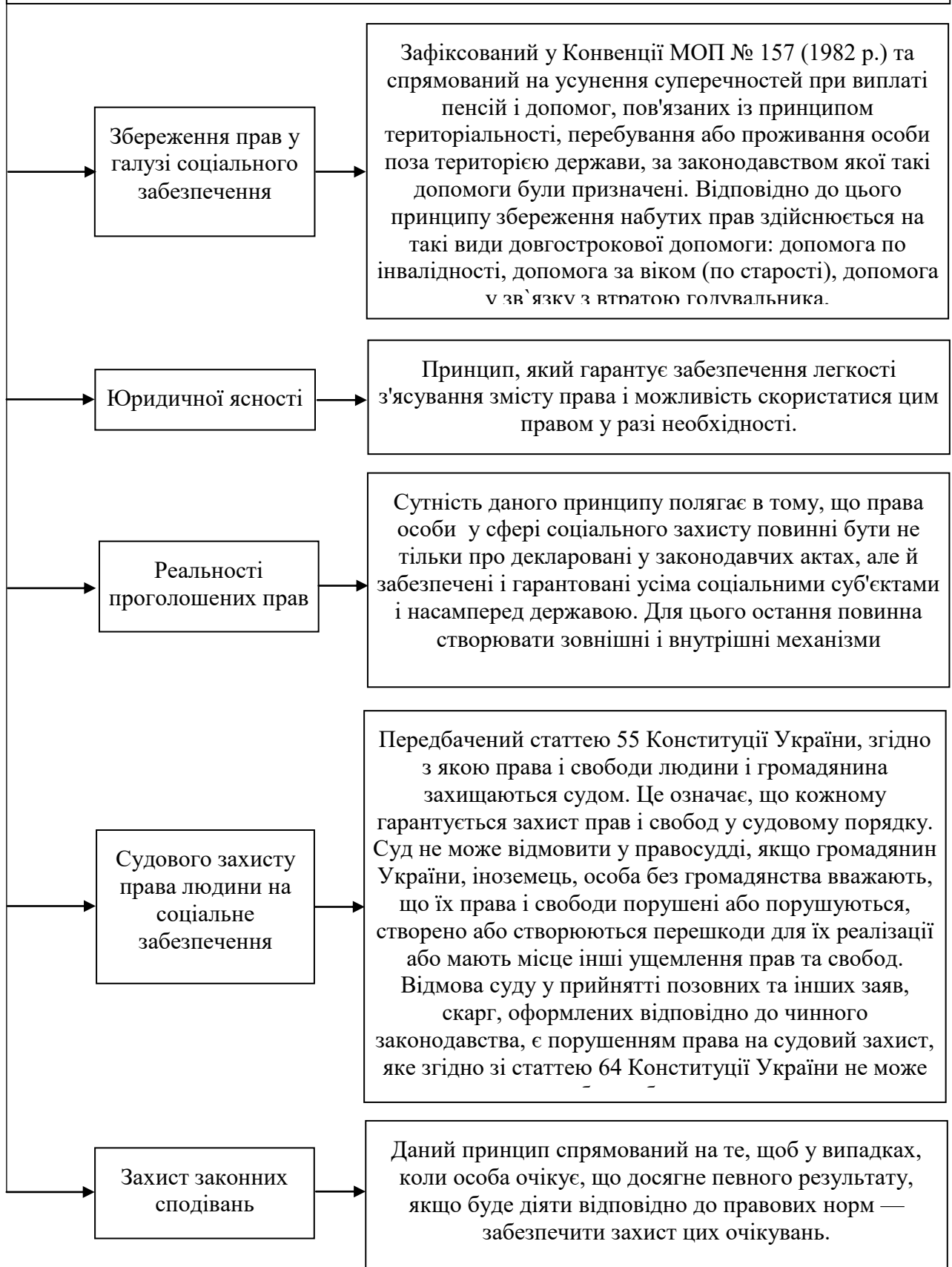

Принципи права соціального захисту

Формальні загальні (галузеві) принципи права соціального захисту

Міжнародні нормативно-правові акти у сфері соціального захисту населення

Загальна Декларація прав людини. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р.

Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права. Прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р.

Декларація соціального прогресу і розвитку. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 11 грудня 1969 р.

Декларація прав дитини. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1959 р.

Конвенція про права дитини. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 р.

Конвенція № 102 "Про мінімальні норми соціального забезпечення". Прийнята Генеральною конференцією МОП 28

Конвенція № 117 "Про основні цілі і норми соціальної політики". Прийнята Генеральною конференцією МОП 22 червня 1962 р.

Конвенція № 118 "Про рівноправність громадян держави та іноземців і осіб без громадянства в галузі соціального забезпечення". Прийнята Генеральною конференцією МОП 28

Конвенція № 157 "Про встановлення міжнародної системи збереження прав у галузі соціального забезпечення". Прийнята Генеральною конференцією МОП 21 червня 1982 р.

Рекомендація № 167 щодо встановлення міжнародної системи забезпечення прав у галузі соціального забезпечення. Схвалена Генеральною конференцією МОП 20 червня 1983 р.

Європейська соціальна хартія. Підписана 18 жовтня 1961 р.

Європейський кодекс соціального забезпечення. Підготовлений у співробітництві з МОП та підписаний державами — членами Ради Європи 16 квітня 1964 року.

Інші міжнародні нормативно-правові акти

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Право соціального захисту це:

- А) Це галузь прав, що регулює відносини окремих громадян, які потребують у допомозі з боку держави, завдяки відповідним життєвим обставинам;
- Б) Це комплексна галузь права, яка є сукупністю норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у зв'язку з приводу практичної організації і здійснення соціального захисту населення з метою пом'якшення соціальної напруги в суспільстві;
- В) Це галузь права, що регулює відносини, які пов'язані із потребами окремих людей як члена суспільства зберігати фізичне існування та отримувати відповідні пільги з боку держави;
- Г) Це комплексна галузь права, що регулює суспільні відносини, які пов'язані із здійсненням соціального захисту населення з метою поліпшення суспільного стану у країні.

2. Особливість регулювання цієї галузі полягає в тому, що вона ведеться за двома напрямками, які тісно пов'язані між собою:

- А) Правове регулювання організацій соціального захисту та правове регулювання здійснення соціального захисту;
- Б) Правове регулювання соціального захисту та правове регулювання відтворення соціального захисту;
- В) Правове регулювання основ соціального захисту та правове регулювання здійснення соціального захисту;
- Г) Правове регулювання організацій соціальної забезпеченості та правове регулювання здійснення соціальної забезпеченості;

3. Предметом права соціального захисту не є:

- А) Захист трудових прав громадян, медичного обслуговування, соціального обслуговування, обов'язкового соціального страхування, обов'язкового державного страхування і пенсійного забезпечення;
- Б) Соціальний захист окремих категорій осіб (ветеранів, інвалідів, жінок і дітей, військовослужбовців, біженців, осіб, які постраждали від наслідків чорнобильської катастрофи, посадових осіб різних категорій тощо), які проживають (перебувають) на території України і які потребують соціального захисту;
- В) Створення і організація діяльності органів соціального захисту;
- Г) Захист майнових прав громадян, медичного обслуговування, соціального обслуговування, обов'язкового соціального страхування, обов'язкового державного страхування і пенсійного забезпечення;

4. Які три функції право соціального захисту виділяє як найголовніші?

- А) Політична, економічна та організаційна;
- Б) Політична, кредитно-фінансова та універсальна;
- В) Економічна, військова та культурна;

Г) Політична, охоронна та кредитно-фінансова.

5. Що не є організаційно-правовими формами соціального захисту населення?

- А) Обов'язкове соціальне страхування;
- Б) Обов'язкове державне страхування;
- В) Обов'язкове страхування;
- Г) Державна соціальна допомога.

6. Управлінські відносини в сфері соціального захисту населення залежно від їх направленості поділяються на:

- А) Внутрішні та зовнішні;
- Б) Загальні та основні;
- В) Індивідуальні та загальні;
- Г) Спеціальні та додаткові.

7. У чому полягає зміст методу правового регулювання соціального захисту населення?

- А) У встановленні невизначеного порядку дій;
- Б) У встановленні визначеного порядку дій;
- В) У забороні визначених дій під страхом застосування відповідальності;
- Г) У дозволі визначених дій під страхом застосування відповідальності.

8. За змістом усі відносини в предметі права соціального захисту поділяються на:

- А) Матеріальні, розподільчі, організаційно-розпорядчі, фінансові та процесуальні;
- Б) Матеріальні, розподільчі, організаційно-розпорядчі, процедурні та процесуальні;
- В) Матеріальні, організаційно-розпорядчі, фінансові, процедурні та процесуальні;
- Г) Матеріальні, розподільчі, організаційно-розпорядчі, фінансові, процедурні та процесуальні.

9. В системі права соціального захисту можна виділити:

- А) Загальну та особливу частину;
- Б) Загальну та спеціальну частину;
- В) Загальну, особливу та спеціальну частину;
- Г) Особливу та спеціальну;

10. За сферою дії принципи права соціального захисту прийнято поділяти на:

- А) Загальноправові та міжгалузеві;
- Б) Міжгалузеві та галузеві;
- В) Внутрігалузеві, міжгалузеві та галузеві;
- Г) Загально правові, міжгалузеві, галузеві та внутрігалузеві.

11. До галузевих принципів права соціального захисту не відноситься принцип:

- А) Гуманності;
- Б) Загальності;
- В) Фінансування за рахунок обов'язкових страхових внесків;
- Г) Універсальності і комплексності.

12. Що являє собою система права соціального захисту?

- А) Це комплекс юридичних норм, які характеризують внутрішню структуру соціального захисту, для яких характерна принципова єдність;
- Б) Це сукупність об'єктивно взаємопов'язаних правових інститутів і норм, які розташовані у певній структурній послідовності відповідно до специфіки суспільних відносин, що регулюються ними.
- В) Це комплекс норм соціального забезпечення населення, характеризують зовнішню структуру соціального захисту, для яких характерна принципова єдність та одночасно впорядкованість на самостійні частини;
- Г) Це сукупність норм соціального забезпечення населення, що розташовані в певній послідовності структури соціального захисту, для яких характерна принципова єдність та одночасно впорядкованість на самостійні частини;

13. За яким критерієм не можуть бути класифіковані відносини, що перебувають в складі предмета права соціального захисту ?

- А) Залежно від ступеня обов'язковості та форми власності, на основі якої здійснюється соціальний захист, – відносини у сфері державного і недержавного соціального захисту;
- Б) Залежно від об'єктивного складу – відносини між громадянином і відносини між юридичними особами (державними і недержавними) з приводу організації і забезпечення діяльності системи соціального захисту;
- В) Залежно від ступеня поширеності загальних умов та обсягу соціальних виплат і послуг – відносини у сфері загального, спеціального і додаткового соціального захисту;
- Г) Залежно від суб'єктного складу – відносини між громадянином і органом (закладом) соціального захисту і відносини між юридичними особами (державними і недержавними) з приводу організації і забезпечення діяльності системи соціального захисту.

14. Залежно від об'єкта відносин (виду матеріального забезпечення) виділяються відносини:

- А) З приводу надання соціальних послуг; забезпечення соціальними пільгами;
- Б) З приводу забезпечення грошовими соціальними допомогами та з приводу забезпечення матеріальною допомогою;
- В) З приводу забезпечення грошовими соціальними допомогами; з приводу

забезпечення матеріальною допомогою; з приводу надання соціальних послуг; забезпечення соціальними пільгами; забезпечення лікарською допомогою

- Г) Пенсійні; з приводу забезпечення грошовими соціальними допомогами; з приводу забезпечення матеріальною допомогою; з приводу надання соціальних послуг; забезпечення соціальними пільгами; забезпечення лікарською допомогою тощо.

15. Залежно від суб'єктного складу відносини поділяються на:

- А) Між громадянином і органом (закладом) соціального захисту;
- Б) Відносини між юридичними особами (державними і недержавними) з приводу організації і забезпечення діяльності системи соціального захисту
- В) Між громадянином і юридичними особами (державними і недержавними);
- Г) Між громадянином і органом (закладом) соціального захисту і відносини між юридичними особами (державними і недержавними) з приводу організації і забезпечення діяльності системи соціального захисту.

16. У сфері надання медичної допомоги складається з:

- А) Організаційних та фінансових правовідносин;
- Б) Суто медичних (лікувально-профілактичних);
- В) Суто медичних (лікувально-профілактичних), організаційних, фінансових правовідносин;
- Г) Відносин загального характеру та фінансових.

17. Залежно від ступеня поширеності загальних умов та обсягу соціальних виплат і послуг:

- А) Відносини у сфері загального та спеціального соціального захисту;
- Б) Відносини у сфері загального, спеціального і додаткового соціального захисту;
- В) Відносини у сфері загального та особливого соціального захисту;
- Г) Відносини у сфері обов'язкового додаткового соціального захисту;

18. У рамках солідарної пенсійної системи і соціального страхування інших видів соціальне забезпечення здійснюється за принципами:

- А) Односторонності та солідарності;
- Б) Часткової відплатності та добросовісності сторони;
- В) Солідарності й часткової відплатності;
- Г) Всі відповіді вірні.

19. Система державної соціальної допомоги будується за принципом:

- А) Солідарності;
- Б) Аліментарності;
- В) Косплексності;
- Г) Одноособовості.

20. Згідно із законодавством, передбачено такий засіб забезпечення соціально-забезпечувальних зобов'язань

- А) Пеня та штраф;
- Б) Наданні певних послуг та сплаті грошей (відшкодування збитків);
- В) Передачі речей у власність чи користування;
- Г) Виконанні певної роботи та відшкодування збитків.

ТЕМА №3: «СИСТЕМА ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

1. Органи управління у сфері захисту та заклади надання соціальних виплат і соціальних послуг в Україні.
2. Компетенція Міністерства соціальної політики та його органів у сфері соціального захисту.
3. Основні функції та повноваження Пенсійного фонду України.
4. Соціальні страхові (нестрахові) фонди та їхні органи: правовий статус. Правовий статус фонду соціального страхування України.
5. Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері соціального захисту.

Особливістю сфери соціального захисту є те, що в загальному вигляді обов'язок щодо організації і надання соціального забезпечення і соціального захисту покладається на державу. Держава бере на себе виконання соціально-захисної функції, яка становить частину загальної спрямованості держави щодо забезпечення прав і свобод громадян та їх гарантій. Таким чином, при висвітленні даного питання, необхідно визначити, які саме органи державної влади здійснюють соціальний захист, які органи надають соціальні виплати та послуги в Україні, а також, які нормативно-правові акти регулюють дані питання.

Держава бере на себе виконання соціально-захисної функції, яка становить частину загальної спрямованості держави щодо забезпечення прав і свобод громадян та їх гарантій (ст. 3 Конституції України).

Управління сферою соціального захисту є державним і недержавним.

Державне управління у сфері соціального захисту здійснюють органи загальної і спеціальної компетенції.

Законодавчу основу для управління соціальним страхуванням забезпечує Верховна Рада України шляхом прийняття законів.

Систему спеціально уповноважених органів, що мають компетенцію щодо соціального захисту, утворює Міністерство соціальної політики України.

Основними завданнями Міністерства соціальної політики України є участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у визначених сферах; забезпечення через систему підпорядкованих йому органів реалізації права громадян на соціальний захист.

Значну роль у системі соціального захисту відіграють соціальні фонди, які поділяються на страхові і нестрахові соціальні фонди.

У сфері недержавного соціального забезпечення діють дві групи установ та закладів. Згідно із Законом України "Про недержавне пенсійне забезпечення" недержавними установами та закладами, котрі надають недержавне пенсійне забезпечення, є: недержавні пенсійні фонди; страхові організації, які уклали договори страхування довічної пенсії, страхування

ризикую настання інвалідності або смерті; банківські установи, які уклали договори страхування про відкриття пенсійних депозитних рахунків; саморегулювальні організації суб'єктів, які надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення; особи, які надають консультаційні та агентські послуги щодо недержавного пенсійного забезпечення.

Мінсоцполітики України є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади.

Слід зазначити, що основним нормативним актом, що визначає компетенцію, цілі, завдання та повноваження Міністерства соціальної політики, є Положення про Міністерство соціальної політики України, затверджене Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 389/2011. Відповідно до даного Положення, необхідно охарактеризувати правосуб'єктність Міністерства соціальної політики, що включає в себе: висвітлення завдань, цілей та повноважень Міністерства.

Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Мінсоцполітики України, обговорення найважливіших напрямів його діяльності у Мінсоцполітики України може утворюватися колегія.

Рішення колегії можуть бути реалізовані шляхом видання наказу Мінсоцполітики України.

Для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у Мінсоцполітики України можуть утворюватися інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі органи.

Структура апарату Мінсоцполітики України та положення про його структурні підрозділи затверджуються Міністром.

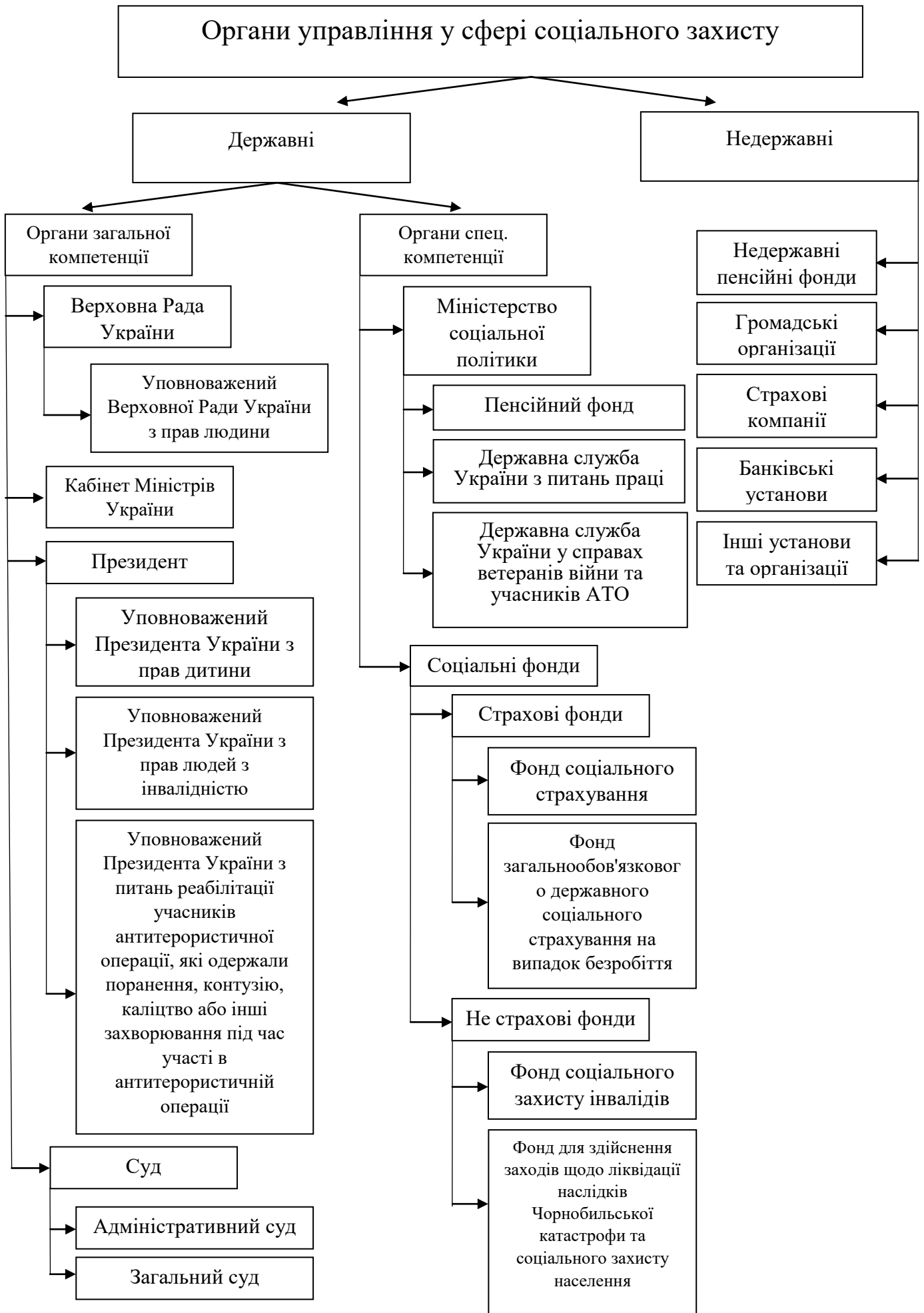
Мінсоцполітики України є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням, самостійний баланс, рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Пенсійний фонд України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики України.

Пенсійний фонд України входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення персоніфікованого обліку надходжень від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Фонди соціального страхування - державні заклади, які створюються для здійснення державних програм соціального страхування.

Фонди соціального страхування поділяються на: Фонд соціального страхування України, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Пенсійний Фонд України, Фонд захисту осіб з інвалідністю та ін.

Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері соціального захисту

Забезпечує проведення політики у сфері соціального захисту

Розробляє і здійснює загальнодержавні програми соціального розвитку України

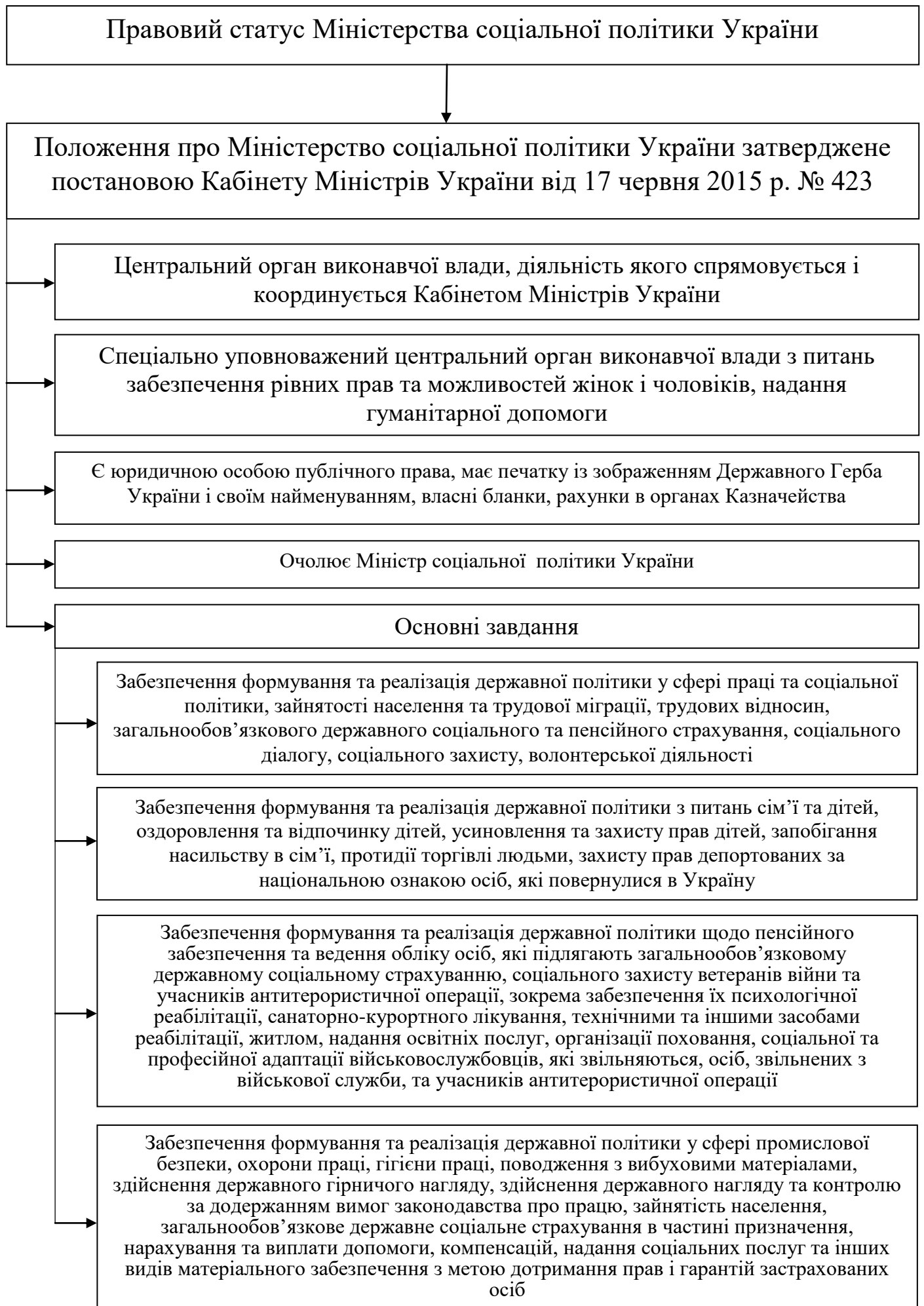
Спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади

Виступає стороною соціального діалогу на національному рівні, сприяє його розвитку, відповідно до закону проводить консультації з іншими сторонами соціального діалогу щодо проектів законів, інших нормативно-правових актів з питань формування і реалізації державної соціальної та економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин

Забезпечує підготовку проектів законів щодо державних соціальних стандартів і соціальних гарантій

Забезпечує розроблення та виконання державних програм соціальної допомоги, вживає заходів щодо зміцнення матеріально-технічної бази закладів соціального захисту інвалідів, пенсіонерів та інших непрацездатних і малозабезпечених верств населення

Здійснює інші повноваження визначені законами

Повноваження Міністерства соціальної політики України у сфері соціального захисту

Здійснює контроль за діяльністю Пенсійного фонду України з ведення реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування

Визначає щомісяця фактичний розмір прожиткового мінімуму на одну особу, а також для осіб, що належать до основних соціальних і демографічних груп населення; готує та вносить пропозиції щодо затвердження розміру прожиткового мінімуму у державному бюджеті з урахуванням прогнозного індексу споживчих цін

Здійснює державне регулювання та нагляд за дотриманням закону щодо призначення (перерахунку) і виплати пенсій у солідарній системі та щодо взаємодії Пенсійного фонду України з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування

Проводить аналіз виконання державних соціальних гарантій, які передбачають надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та інших випадках, передбачених законом

Подає в установленому порядку на затвердження Кабінету Міністрів України проекти бюджетів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття та Фонду соціального страхування

Здійснює контроль за правильністю надання державної соціальної допомоги

Здійснює організаційно-методичне керівництво структурними підрозділами місцевих держадміністрацій з питань соціального захисту населення щодо організації роботи з надання соціальних послуг сім'ям (особам), які перебувають у складних життєвих обставинах, особам похилого віку, інвалідам, бездомним особам і безпритульним дітям, дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, особам з їх числа, іншим соціально вразливим верствам населення

Співпрацює з громадськими організаціями інвалідів і ветеранів, проводить моніторинг здійснення такими організаціями заходів, аналізує їх

Організовує та координує роботу з визначення статусу громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Здійснює інші повноваження визначенні законами

Правовий статус Пенсійного фонду України

Положення про Пенсійний фонд України затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню

Діяльність спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики

Є юридичною особою публічного права, має печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Казначейства та уповноважених банках

Керівництво діяльністю здійснює правління Пенсійного фонду України

Чисельність і персональний склад правління Пенсійного фонду України затверджуються Кабінетом Міністрів України

За посадою до складу правління Пенсійного фонду України входять Голова правління Пенсійного фонду України та два його заступники, які призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за пропозицією Комісії з питань вищого корпусу державної служби

Основні завдання

Реалізація державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню

Внесення пропозицій Міністрові соціальної політики щодо забезпечення формування державної політики із зазначених питань

Виконання інших завдань, визначених законом

Повноваження у сфері соціального захисту

Здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

Формує та веде реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування

Узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністрові соціальної політики

Здійснює інші повноваження, визначені законом

Правовий статус Фонду соціального страхування України

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

Є органом, який здійснює керівництво та управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, провадить акумуляцію страхових внесків, контроль за використанням коштів, забезпечує фінансування виплат за цими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування та здійснює інші функції згідно із затвердженням статутом

Є некомерційною самоврядною організацією, що діє на підставі статуту, який затверджується його правлінням

Фонд є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, символіку, яка затверджується його правлінням

Кошти Фонду не включаються до складу Державного бюджету України та використовуються тільки за цільовим призначенням

Управління Фондом

Правління фонду

Входять сім представників держави, які призначаються Кабінетом Міністрів України, сім представників застрахованих осіб, які обираються репрезентативними на національному рівні всеукраїнськими об'єднаннями профспілок, та сім представників роботодавців, які обираються репрезентативними на національному рівні всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців, строком на 6 років та які виконують свої обов'язки на громадських засадах

З числа членів правління фонду строком на два роки обирається голова правління та два його заступники

Виконавча дирекція фонду

Є постійно діючим виконавчим органом правління Фонду і є йому підзвітною

очолює директор, який призначається та звільняється правлінням Фонду

Функції Фонду соціального страхування України

Проводить розслідування страхових випадків та обґрунтованості виплати матеріального забезпечення, страхових виплат

Здійснює заходи з профілактики страхових випадків

Здійснює обмін інформацією з центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, реалізації державної податкової політики та з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Пенсійним фондом України для виконання Фондом покладених на нього функцій і завдань, визначених законодавством України

Здійснює інші функції, передбачені статутом Фонду

Основні завдання Фонду соціального страхування України

Реалізація державної політики у сферах соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, медичного страхування

Надання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

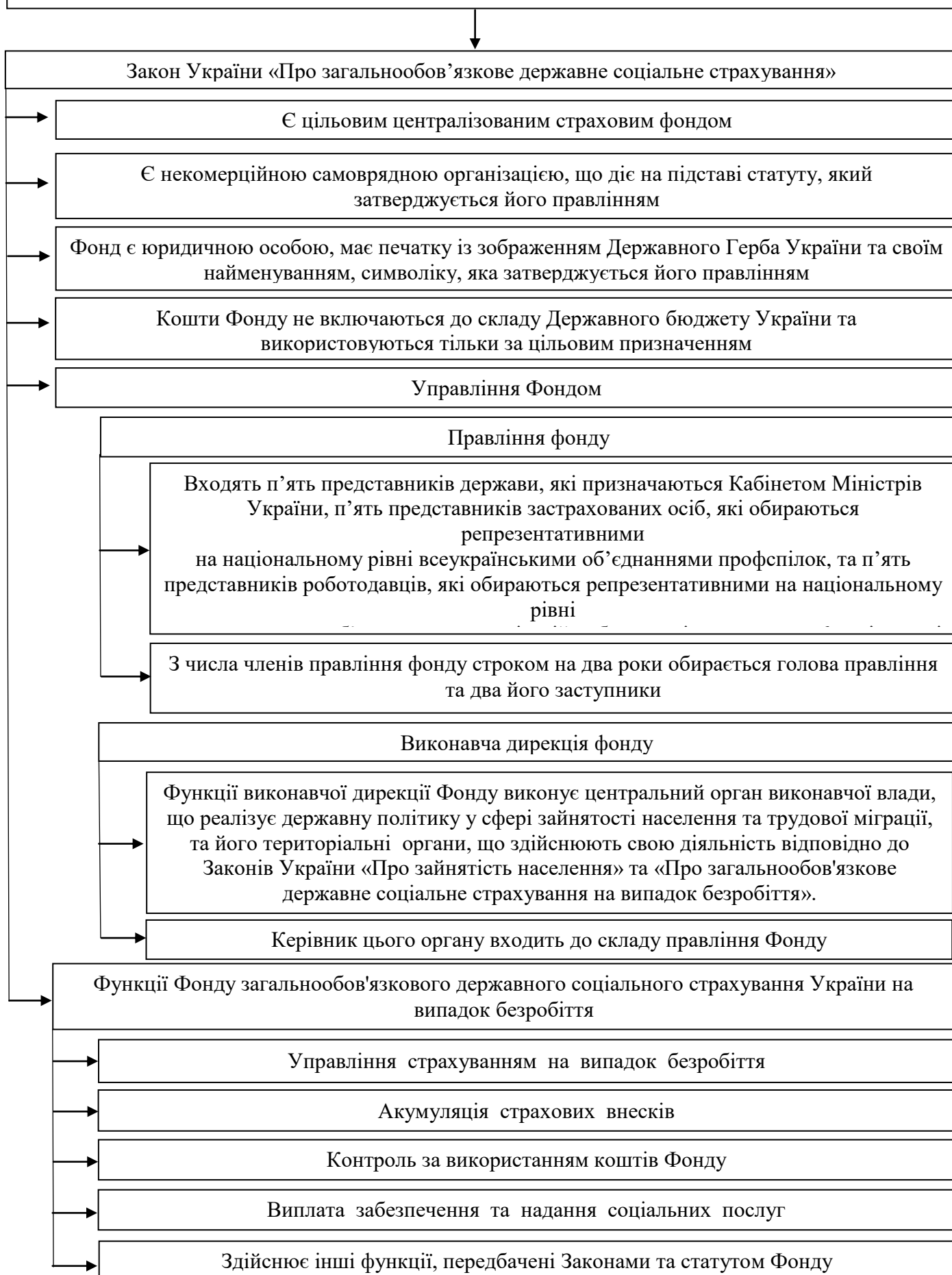
Профілактика нещасних випадків

Здійснення перевірки обґрунтованості видачі та продовження листків непрацездатності застрахованим особам, у тому числі на підставі інформації з електронного реєстру листків непрацездатності

Здійснення контролю за використанням роботодавцями та застрахованими особами коштів Фонду

Аналіз та прогнозування надходження коштів від сплати єдиного внеску

Правовий статус Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття

Правовий статус Фонду соціального захисту інвалідів

Положення про Фонд соціального захисту інвалідів затверджене Наказом Міністерства соціальної політики України від 14.04.2011 № 129

Є неприбутковою бюджетною установою

Діяльність спрямовується, координується та контролюється Міністерством соціальної політики України

Є юридичною особою публічного права, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в державних банках та органах Казначейства

Фонд очолює директор

Директор призначається на посаду шляхом укладання контракту та звільняється з посади державним секретарем Мінсоцполітики за погодженням із Міністром соціальної політики України

Директор Фонду має трьох заступників, у тому числі одного першого, які призначаються на посаду та звільняються з посади директором Фонду за погодженням

Основні завдання

Фінансове забезпечення заходів щодо соціальної захищеності осіб з інвалідністю в

Забезпечення в межах своїх повноважень реалізації заходів щодо зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю, зокрема створення робочих місць

Функції Фонду соціального захисту інвалідів

Розробляє, формує та подає Мінсоцполітики обґрунтовані пропозиції стосовно визначення потреби щодо надання фінансової допомоги, цільової позики, дотацій роботодавцям на створення робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, забезпечення функціонування реабілітаційних установ для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю відповідно до законодавства, фінансування заходів, спрямованих на фізкультурно-спортивну реабілітацію осіб з інвалідністю, фінансування витрат на професійну підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку осіб з інвалідністю та інші заходи відповідно до законодавства

Сприяє створенню робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю шляхом надання фінансової допомоги, цільової позики, дотацій заявникам-роботодавцям відповідно до норм чинного законодавства

Бере участь у розробленні та вдосконаленні актів законодавства у сфері соціального захисту та працевлаштування, зокрема створення робочих місць для осіб з інвалідністю

Виконує інші функції відповідно до покладених на нього завдань

Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері
соціального захисту

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»

Стаття 34

Власні (самоврядні)	Делеговані
Встановлення додаткових до встановлених законодавством гарантій щодо соціального захисту населення	Підготовка і подання на затвердження ради цільових місцевих програм поліпшення стану безпеки і умов праці та виробничого середовища, територіальних програм зайнятості та заходів щодо соціальної захищеності різних груп населення від безробіття, організація їх виконання; участь у розробленні цільових регіональних програм поліпшення стану безпеки і умов праці та виробничого середовища, зайнятості населення, що затверджуються відповідно районними, обласними радами
Вирішення питань про подання допомоги інвалідам, ветеранам війни та праці, сім'ям загиблих військовослужбовців, а також військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, інвалідам з дитинства, багатодітним сім'ям у будівництві індивідуальних жилих будинків, проведенні капітального ремонту житла, у придбанні будівельних матеріалів; відведення зазначеним особам у першочерговому порядку земельних ділянок для індивідуального будівництва, садівництва та городництва	Забезпечення здійснення передбачених законодавством заходів щодо поліпшення житлових і матеріально-побутових умов інвалідів, ветеранів війни та праці, громадян, реабілітованих як жертви політичних репресій, військовослужбовців, а також військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, сімей, які втратили годувальника, багатодітних сімей, громадян похилого віку, які потребують обслуговування вдома, до влаштування в будинки інвалідів і громадян похилого віку, які мають потребу в цьому, дітей, що залишилися без піклування батьків, на виховання в сім'ї громадян
Організація для малозабезпечених громадян похилого віку, інвалідів будинків-інтернатів, побутового обслуговування, продажу товарів у спеціальних магазинах і відділах за соціально доступними цінами, а також безоплатного харчування	Вирішення відповідно до законодавства питань надання соціальних послуг особам та сім'ям з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, забезпечення утримання та виховання дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах
Вирішення питань про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян; подання допомоги на поховання громадян в інших випадках, передбачених законодавством	Вирішення відповідно до законодавства питань про надання пільг і допомоги, пов'язаних з охороною материнства і дитинства
	Вирішення у встановленому законодавством порядку питань опіки і піклування
	Подання відповідно до законодавства одноразової допомоги громадянам, які постраждали від стихійного лиха
	Вирішення відповідно до законодавства питань про надання компенсацій і пільг громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, в інших випадках, передбачених законодавством
	Організація проведення громадських та тимчасових робіт для осіб, зареєстрованих як безробітні, а також учнівської та студентської молоді у вільний від занять час на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до комунальної власності, а також за договорами - на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до інших форм власності
	Здійснення відповідно до закону заходів, спрямованих на запобігання бездомності осіб
	Організація надання соціальних послуг бездомним особам
	Інші повноваження визначені ст.34 Закону України про місцеве самоврядування в Україні»

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Державне управління у сфері соціального захисту населення здійснюють:
 - А) Кабінет Міністрів України.
 - Б) Міністерство праці та соціальної політики України.
 - В) Кабінет Міністрів України, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та їх виконавчі й розпорядчі органи, а також спеціально уповноважені на те державні органи, які забезпечують проведення в життя державної політики у сфері надання соціальної допомоги населенню та інші державні органи відповідно до законодавства України.
 - Г) Міністерство соціальної політики

2. Соціальні фонди поділяються на
 - А) Страхові.
 - Б) Нестрахові.
 - В) Страхові і нестрахові.

3. До державних нестрахових фондів належать:
 - А) Пенсійний фонд України Фонд соціального захисту інвалідів, Фонд для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення.
 - Б) Фонд соціального страхування.
 - В) Фонд загальнообов'язкового державного страхування.

4. До страхових соціальних фондів належать:
 - А) Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
 - Б) Пенсійний фонд.
 - В) Фонд соціального захисту інвалідів.

5. Пенсійний фонд України це?
 - А) Орган виконавчої влади, що здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
 - Б) Центральний орган виконавчої влади, що здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
 - В) Орган місцевого самоврядування що здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Г) Орган законодавчої влади що здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

6. Діяльність Пенсійного фонду України спрямовується та координується?

- А) Президентом України
- Б) Кабінетом Міністрів України
- В) Верховною Радою України
- Г) Міністерство економічного розвитку України

7. Діяльність Пенсійного фонду України спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через?

- А) Прем'єр-міністра України
- Б) Секретаря Кабінету Міністрів України
- В) Міністра соціальної політики України
- Г) Першого заступника прем'єр міністра України

8. Пенсійний фонд України у своїй діяльності керується?

- А) Конституція України
- Б) актами Президента України та Кабінету Міністрів України
- В) Законами України, Наказами Міністерства соціальної політики України
- Г) усі вищезгаданим

9. На підставі якого нормативно-правового акту(закону, постанови, указу) здійснює свої повноваження пенсійний фонд України?

- А) на підставі Закону України про пенсійний фонд України
- Б) На підставі постанови Кабінету Міністрів України про створення Пенсійного фонду України.
- В) На підставі Указу Президента України Про Положення про Пенсійний фонд України
- Г) на підставі акту Президента України Про Положення про Пенсійний фонд України

10. Органами управління Пенсійного фонду є

- А) Правління Пенсійного фонду
- Б) Дирекція Пенсійного фонду
- В) Рада Пенсійного фонду
- Г) Голова Пенсійного фонду

11. Чисельність і персональний склад правління Пенсійного фонду України затверджується?

- А) Президентом України
- Б) Верховною Радою України
- В) Міністерство Соціальної політики України

Г) Кабінетом Міністрів України.

12. Голова правління Пенсійного фонду України та його заступники призначаються на посади за поданням?

- А) Президента України
- Б) Верховної ради України
- В) Міністра Соціальної політики України
- Г) Прем'єр-міністра України

13. Голова правління Пенсійного фонду України та його заступники звільняються з посади?

- А) Президентом України
- Б) Прем'єр-міністром України
- В) Міністром соціальної політики України
- Г) Верховною Радою України

14. Основними завданнями Пенсійного фонду України є?

- А) реалізація державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення персоніфікованого обліку надходжень від сплати єдиного внеску;
- Б) внесення пропозицій Міністру щодо формування державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню;
- В) керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- Г) все вищезгадане.

15. Гранична чисельність працівників Пенсійного фонду України затверджується?

- А) Президентом України
- Б) Верховною Радою України
- В) Правлінням Пенсійного фонду України
- Г) Головою правління Пенсійного фонду України
- Д) Міністром соціальної політики України

16. Штатний розпис, кошторис апарату Пенсійного фонду України затверджуються

- А) Президентом України
- Б) Верховною Радою України
- В) Міністром соціальної політики України
- Г) Головою правління Пенсійного фонду України

17. Платниками збору до Пенсійного фонду є:

- А) суб'єкти підприємницької діяльності – юридичні та фізичні особи;
- Б) юридичні та фізичні особи, котрі здійснюють операції з купівлі-продажу валюти;

- В) фізичні особи, що працюють на умовах трудового договору (контракту);
- Г) всі відповіді вірні.

18. Не є платниками страхових внесків на випадок безробіття:

- А) суб'єкти підприємницької діяльності – фізичні особи;
- Б) працюючі пенсіонери й особи, у яких відповідно до законодавства країни виникло право на пенсію;
- В) бюджетні організації;
- Г) іноземці й особи без громадянства, що тимчасово працюють за наймом в Україні;

19. Добровільно застраховані особи сплачують збір до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття:

- А) одночасно з одержанням коштів у установах банків на оплату праці;
- Б) щомісяця, не пізніше 10 числа, наступного за місяцем виплати зарплати;
- В) протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звітності;
- Г) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання звітності.

20. Підприємство (фізична особа, що використовує роботу найманих працівників) повинне виплатити за власний рахунок допомогу на тимчасову втрату працездатності:

- А) за весь період непрацездатності;
- Б) за перші п'ять робочих днів тимчасової непрацездатності;
- В) за весь термін тимчасової непрацездатності;
- Г) за перші п'ять календарних днів тимчасової непрацездатності.

ТЕМА №4: «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ТА ВИДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

1. Поняття організаційно-правової форми соціального захисту.
2. Види організаційно-правових форм соціального забезпечення в Україні.
3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як основна організаційно-правова форма соціального забезпечення: поняття, критерії класифікації та характеристика окремих видів.
4. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування.
5. Державна соціальна підтримка як організаційно-правова форма соціального забезпечення в Україні.
6. Недержавний соціальний захист: поняття, види, джерела фінансування.

Поняття форма (слово латинського походження і означає зовнішність, устрій) вживається в різних значеннях. У праві найчастіше під ним розуміють зовнішнє вираження якого-небудь змісту або вид, устрій, тип, структуру чогось. З огляду на це організаційно-правові форми соціального забезпечення – це способи акумуляції коштів на соціальне забезпечення з подальшим розподілом їх між відповідними категоріями населення, що потребують матеріальної підтримки з боку держави і суспільства.

Під організаційно-правовими формами соціального захисту розуміються способи його фінансування та здійснення. При їх характеристиці використовують такі ознаки: спосіб акумуляції грошових засобів, за рахунок яких здійснюється соціальне забезпечення; коло суб'єктів, які отримують соціальне забезпечення з відповідного фінансового джерела; види забезпечення, що надаються в межах відповідної організаційно-правової форми; система органів, які надають соціальне забезпечення.

Здійснюючи аналіз видів організаційно-правових форм соціального забезпечення в Україні, слід акцентувати увагу на формах соціального забезпечення, які у навчальній літературі розмежовуються з урахуванням: 1) способу акумуляції коштів і фінансових джерел, за рахунок яких здійснюється соціальне забезпечення; 2) кола суб'єктів, які забезпечуються за рахунок коштів відповідного фінансового джерела; 3) видів забезпечення конкретного кола суб'єктів за рахунок цього джерела; 4) системи органів, які здійснюють соціальне забезпечення.

Таким чином, необхідно визначити які саме організаційно-правові форми існують в рамках даних критеріїв.

В Україні система організаційно-правових форм соціального забезпечення включає: соціальне страхування працівників; асигнування за рахунок бюджетів різних рівнів та інші форми соціального забезпечення.

Найпоширенішою в Україні організаційно-правовою формою соціально-го забезпечення є соціальне страхування, яке становить відповідну систему правових відносин щодо надання матеріального забезпечення та соціальних послуг застрахованим особам. Соціальне страхування –

фундаментальна основа державної системи соціального захисту населення, що уможливорює матеріальне забезпечення і підтримку непрацездатних громадян за рахунок фондів, сформованих працездатними членами суспільства.

Залежно від джерел утворення соціальних страхових фондів та з огляду на їх правове становище розрізняють два види соціального страхування: державне загальнообов'язкове соціальне страхування та недержавне соціальне страхування.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування має чітко виражений публічно-правовий характер. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування містить також елементи добровільності. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування – система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту (включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби; повної, часткової або тимчасової втрати працездатності; втрати годувальника; безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом) за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом.

Що ж до недержавного соціального страхування, то йому більш притаманний приватноправовий характер. Зокрема, визначення порядку і розмірів сплати страхових внесків визначається у договорі між застрахованою особою і страховиком.

Недержавне соціальне страхування іноді зараховують до видів цивільно-правових договорів.

Недержавні фонди соціального страхування, за кошти яких здійснюється недержавне соціальне страхування, є особливою організаційно-правовою формою некомерційної організації соціального забезпечення, єдиним видом діяльності якої є соціальне забезпечення учасників фонду на підставі договорів про недержавне соціальне страхування.

Таким чином, у даному питанні необхідно висвітлити види соціального страхування, суб'єкти, об'єкти, а також принципи страхування, обов'язково з посиланням на відповідні нормативні акти.

Медичне страхування пов'язане з тим, що першочерговим завданням на загальнодержавному рівні виступає пошук нових шляхів фінансування системи охорони здоров'я.

Реальною альтернативою є перехід від системи виключно бюджетного фінансування охорони здоров'я до нової бюджетно-страхової моделі охорони здоров'я – системи страхової медицини, яка дозволить залучити додаткові ресурси у медичну галузь та забезпечити гарантований обсяг медичних послуг для широких верств населення. Страхова медицина охоплює фінансування наукових досліджень, підготовку медичних кадрів, витрати на розвиток матеріально-технічної бази лікувальних закладів, надання медичної допомоги населенню. Вона базується на таких принципах, як економічна і соціальна захищеність середніх і малозабезпечених верств населення,

гарантованість прав кожного громадянина на якісну медичну допомогу, обов'язковість внесків як фізичних, так і юридичних осіб. Важливим елементом системи страхової медицини є медичне страхування. Медичне страхування – це форма соціального захисту населення щодо охорони здоров'я, пов'язана з компенсацією витрат громадян на медичне обслуговування. Це система організаційних та фінансових заходів щодо забезпечення діяльності страхової медицини. Таким чином, у даному питанні необхідно висвітлити, на якому етапі розвитку знаходиться на даний момент медичне страхування в Україні, окреслити коло основних проблем та заходи, що приймаються державою з метою врегулювання даного питання.

З метою розширення бази соціального захисту населення заохочуються різні види недержавного (приватного) соціального забезпечення, основу якого становить недержавне пенсійне забезпечення. Недержавне соціальне страхування у нашій державі перебуває на стадії зародження. З усіх видів такого страхування в Україні є лише недержавне пенсійне страхування. Воно становить третій рівень пенсійного страхування, що існує у вигляді системи добровільного недержавного пенсійного забезпечення за пенсійними схемами з визначеними внесками

Таким чином, у даному питанні необхідно зазначити, що являє собою недержавне соціальне забезпечення, які є його форми, види, а також охарактеризувати ці елементи.

Відповідаючи на питання про асигнування за рахунок державного бюджету як організаційно-правову форму соціального забезпечення слід зазначити, що у цьому питанні необхідно висвітлити, що є асигнуванням, яку роль вони відіграють у системі соціального забезпечення. Окрім цього, необхідно звернути увагу на видатки з державного бюджету на різні сфери соціального захисту, і визначити поняття «трансферт» та порядок його надання до місцевих бюджетів.

Важливою організаційно-правовою формою соціального забезпечення в Україні є його асигнування з бюджетів різних рівнів. Ця форма передбачає матеріальне забезпечення громадян державними пенсіями, допомогами, а також утримання і забезпечення осіб похилого віку і непрацездатних осіб за рахунок коштів Державного і місцевого бюджетів.

Характерною ознакою цієї організаційно-правової форми є те, що соціальне забезпечення тут регулюється спеціальним законодавством.

Соціальне забезпечення за рахунок асигнувань з бюджету може фінансуватися такими шляхами: пряме асигнування з Державного або місцевих бюджетів; фінансування з відомчих бюджетів (Міноборони, внутрішніх справ, охорони здоров'я); відшкодування страховим фондам з Державного бюджету коштів на надання деяких видів соціального забезпечення; субвенції з Державного бюджету місцевим бюджетам.

Для підтримки нормального рівня життя найбільш уразливих в економічному плані верст населення реалізується державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

В Україні створено систему соціальної допомоги, яка складається з

житлової субсидії, допомоги малозабезпеченим сім'ям, допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, допомоги сім'ям з дітьми.

Виходячи із підстав призначення можна виділити три групи соціальної допомоги.

Перша група – це допомоги, які виплачуються замість втраченого з поважної причини заробітку. Друга група – це допомога, яка надається як додаткова допомога до заробітку або до допомоги першого виду. Третя група – це допомога, яка надається тим, у кого відсутні або можуть бути відсутні зарплата, пенсія та інші доходи.

Державна соціальна допомога є адресною, а основні параметри соціальних гарантій визначаються на рівні держави. Нині переважна більшість виплат фінансується за рахунок субвенцій з Державного бюджету України.

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям (державна соціальна допомога) – це щомісячна допомога, яка надається малозабезпеченим сім'ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

Під організаційно-правовою формою соціального захисту розуміють

Спосіб організації системи матеріального забезпечення та соціального обслуговування в разі настання соціального ризику

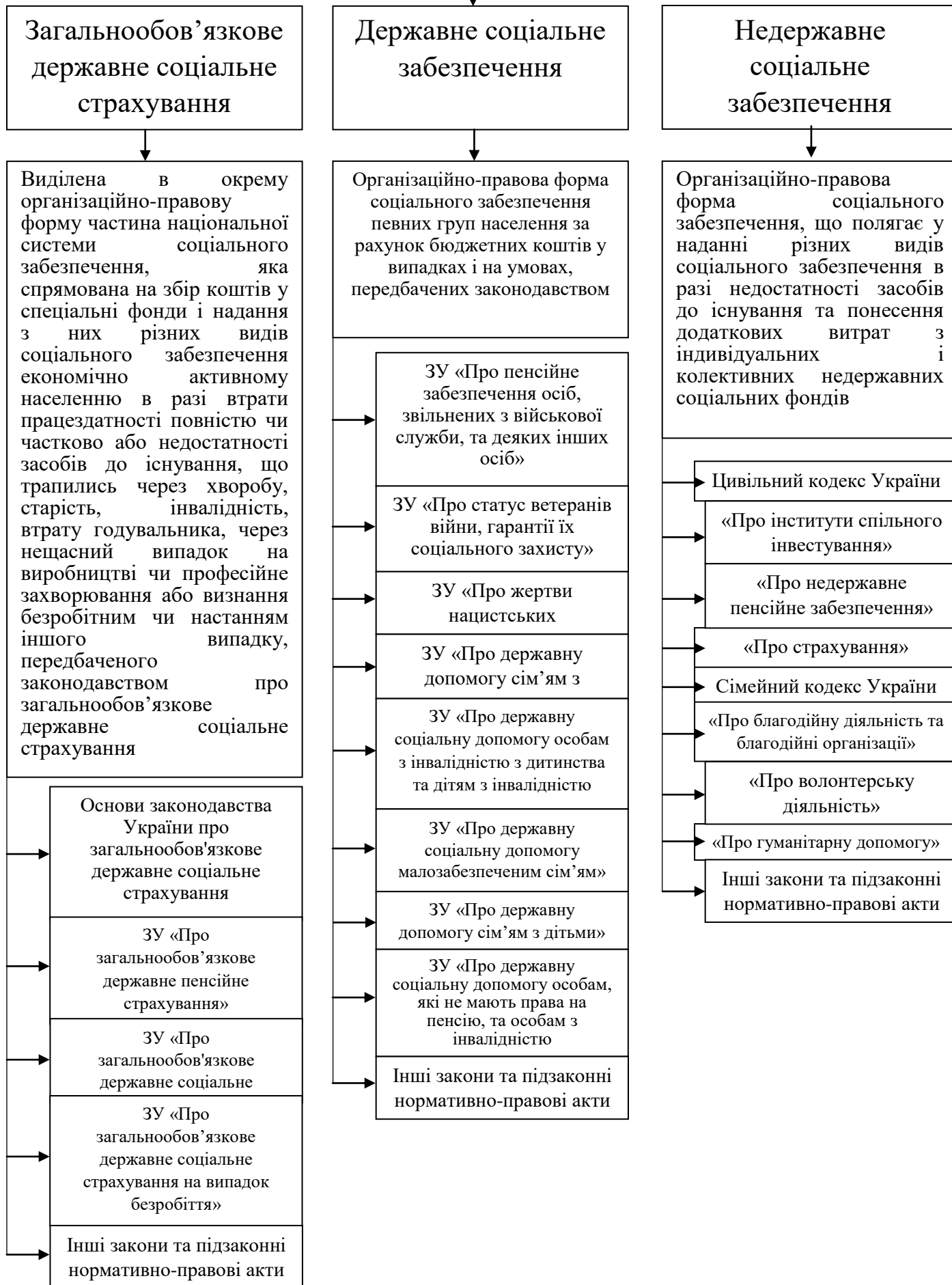
Зовнішнє вираження соціально-забезпечувального надання як предмета матеріального соціально-забезпечувального правовідношення

Спосіб здійснення права осіб на соціальне забезпечення

Юридично закріплену систему способів та умов реалізації державних соціально-аліментарних зобов'язань, що виражається в нормативно встановленому порядку формування фондів соціального забезпечення та управління органами соціального забезпечення в процесі розподілу коштів на відповідні цілі

Сукупність юридичних, фінансових, організаційних заходів, спрямованих на акумуляцію коштів із наступним їх розподілом серед вразливих груп населення

Організаційно-правові форми соціального захисту

Ознаки загальнообов'язкового державного соціального страхування

Фінансується за рахунок внесків, які зазвичай солідарно сплачують роботодавці та працівники, за можливої участі держави у формі внесків за певні категорії працівників або дотацій за рахунок загальних податків

Надлишок коштів у фонді, які не використані для виплати пенсій або допомоги, інвестуються для отримання додаткового доходу

Особисте право на пенсію чи допомогу гарантується наявним обліком внесків без застосування процедури перевірки доходів або нужденності

Обов'язкова участь працівників із деякими винятками; внески акумулюються у спеціальних фондах, за рахунок яких виплачується пенсія та допомога

Розмір внеску та виплати часто залежить від того, який заробіток має (або мала) застрахована особа

Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування

Законодавчого визначення умов і порядку здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування

Обов'язковості страхування осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством про працю, та осіб, які забезпечують себе роботою самостійно (члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок), фізичних осіб - підприємців

Надання права отримання виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням особам, зайнятим підприємницькою, творчою діяльністю тощо

Обов'язковості фінансування страховими фондами (установами) витрат, пов'язаних із наданням матеріального забезпечення та соціальних послуг, у обсягах, передбачених законами з окремих видів загальнообов'язкового соціального страхування

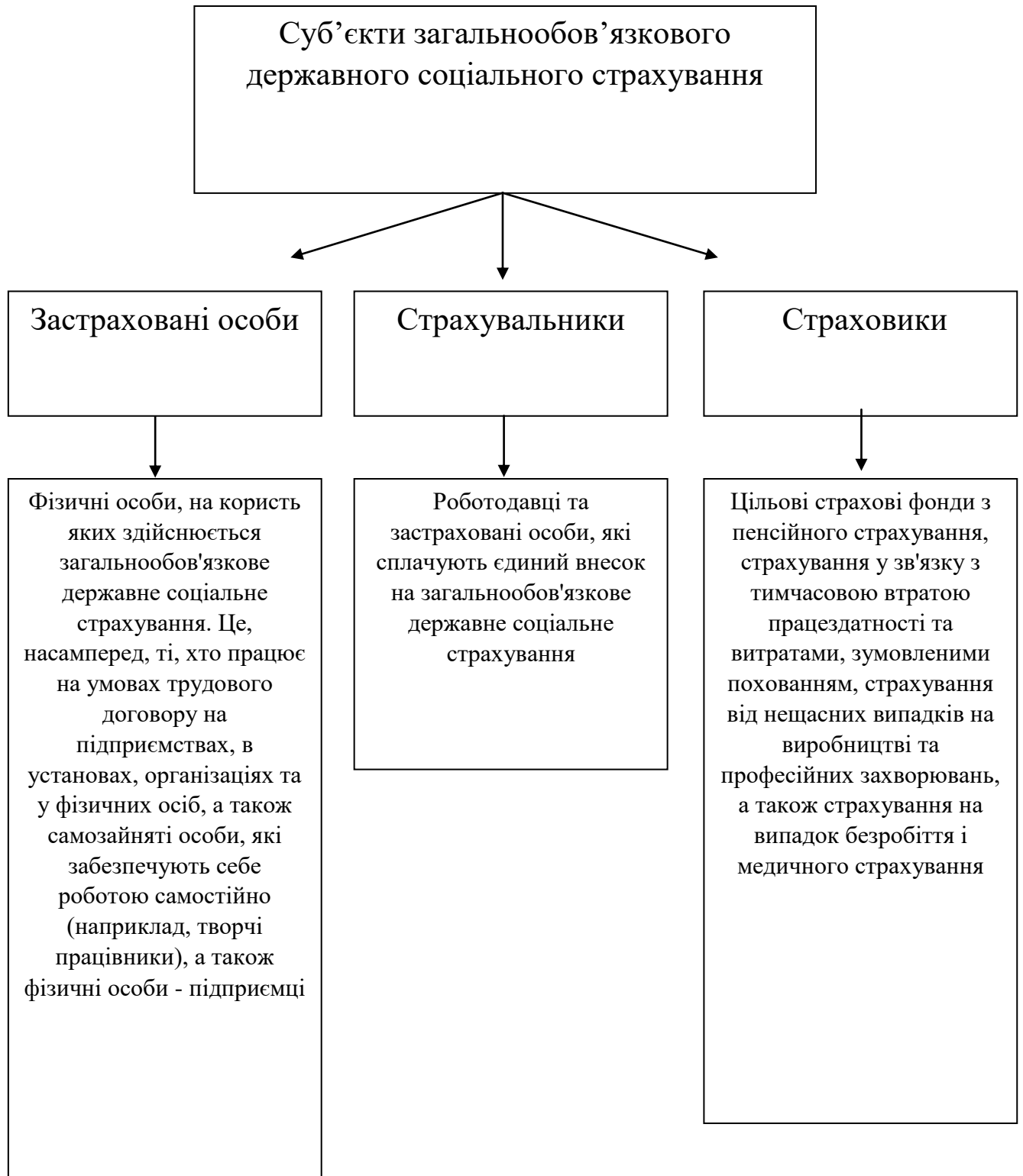
Солідарності та субсидування

Державних гарантій реалізації застрахованими громадянами своїх прав

Забезпечення рівня життя, не нижчого за прожитковий мінімум, встановлений законом, шляхом надання пенсій, інших видів соціальних виплат та допомоги, які є основним джерелом існування

Цільового використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування

Паритетності представників усіх суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування в управлінні загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням

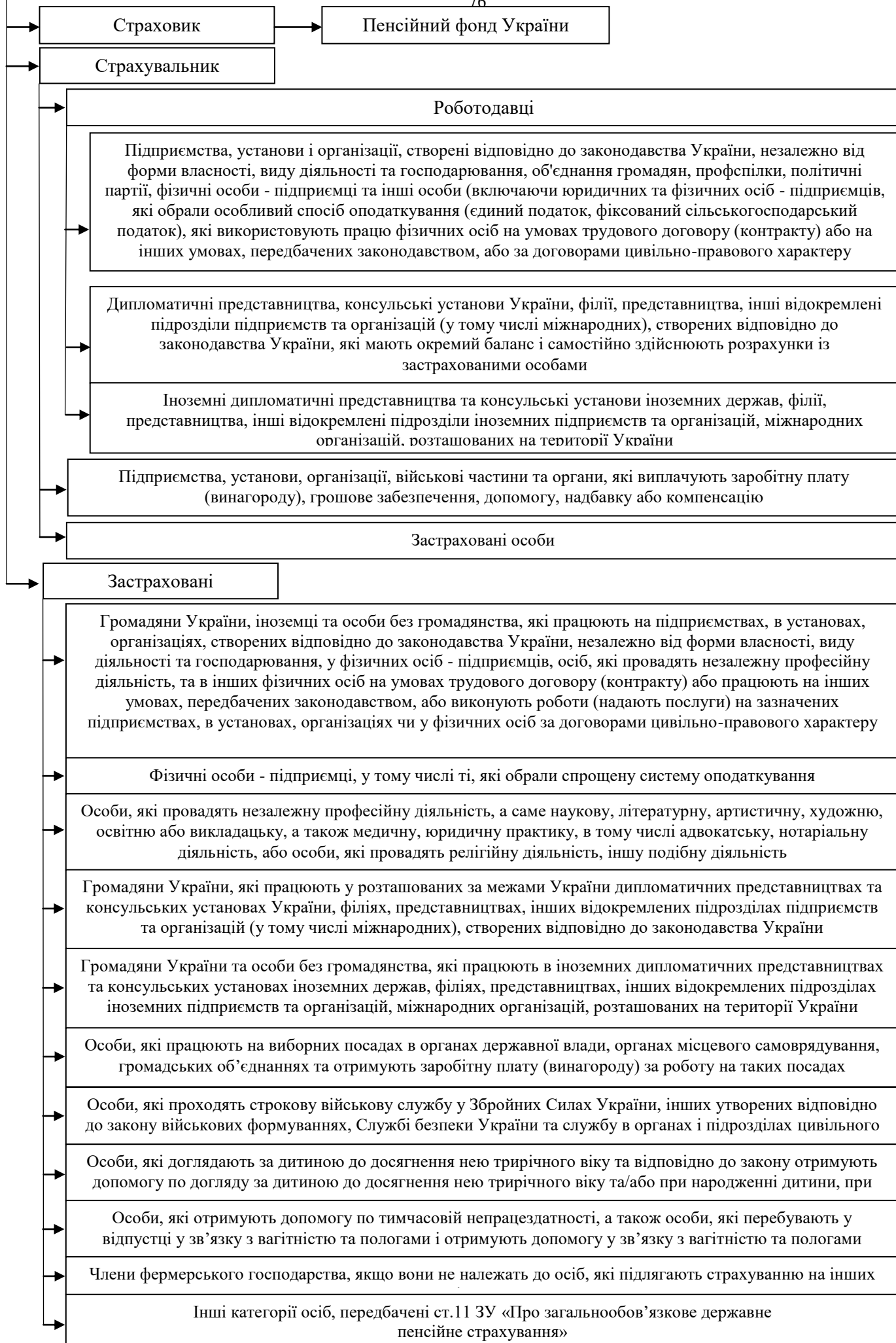

Види загальнообов'язкового державного соціального страхування

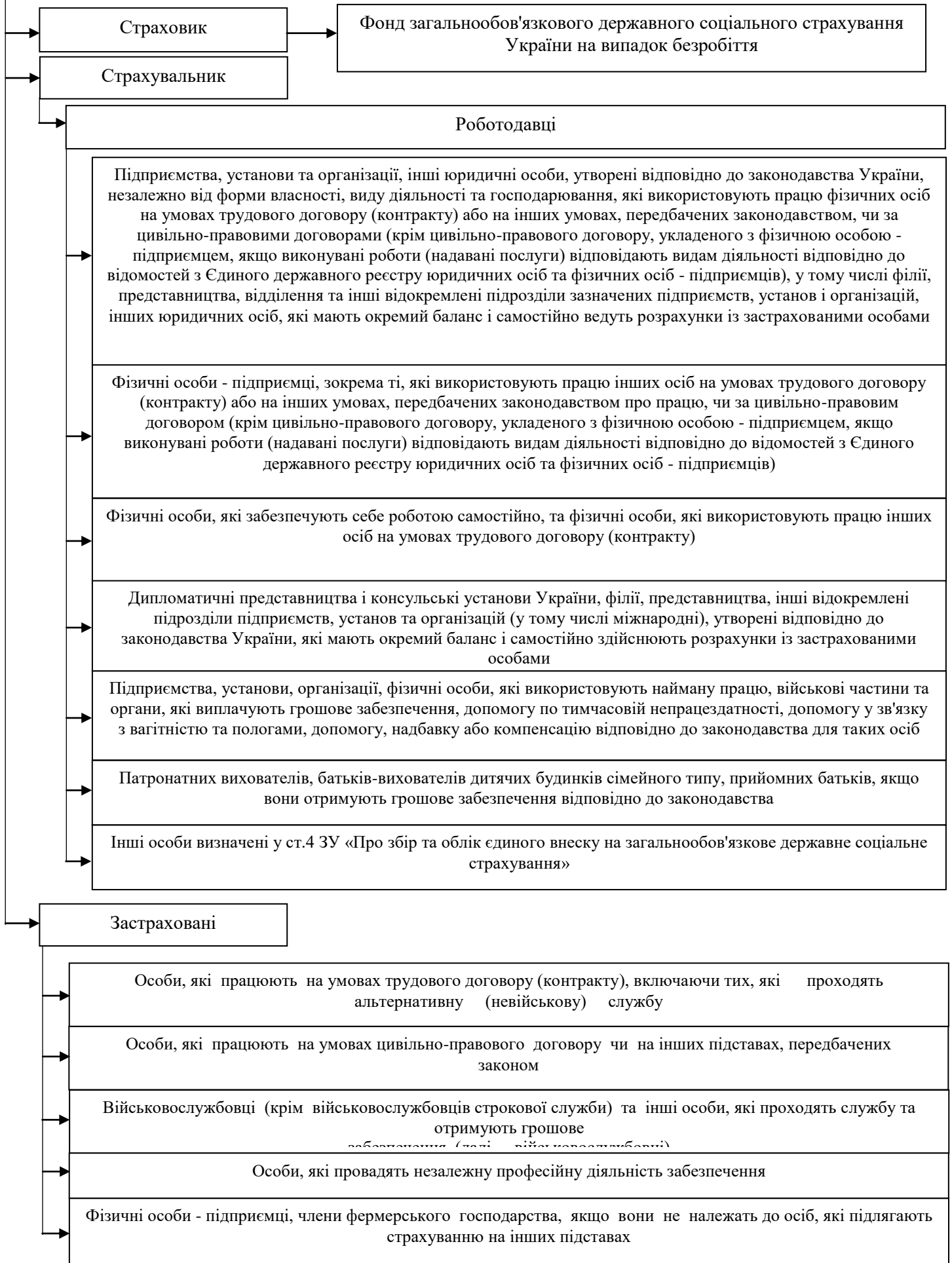

Пенсійне страхування

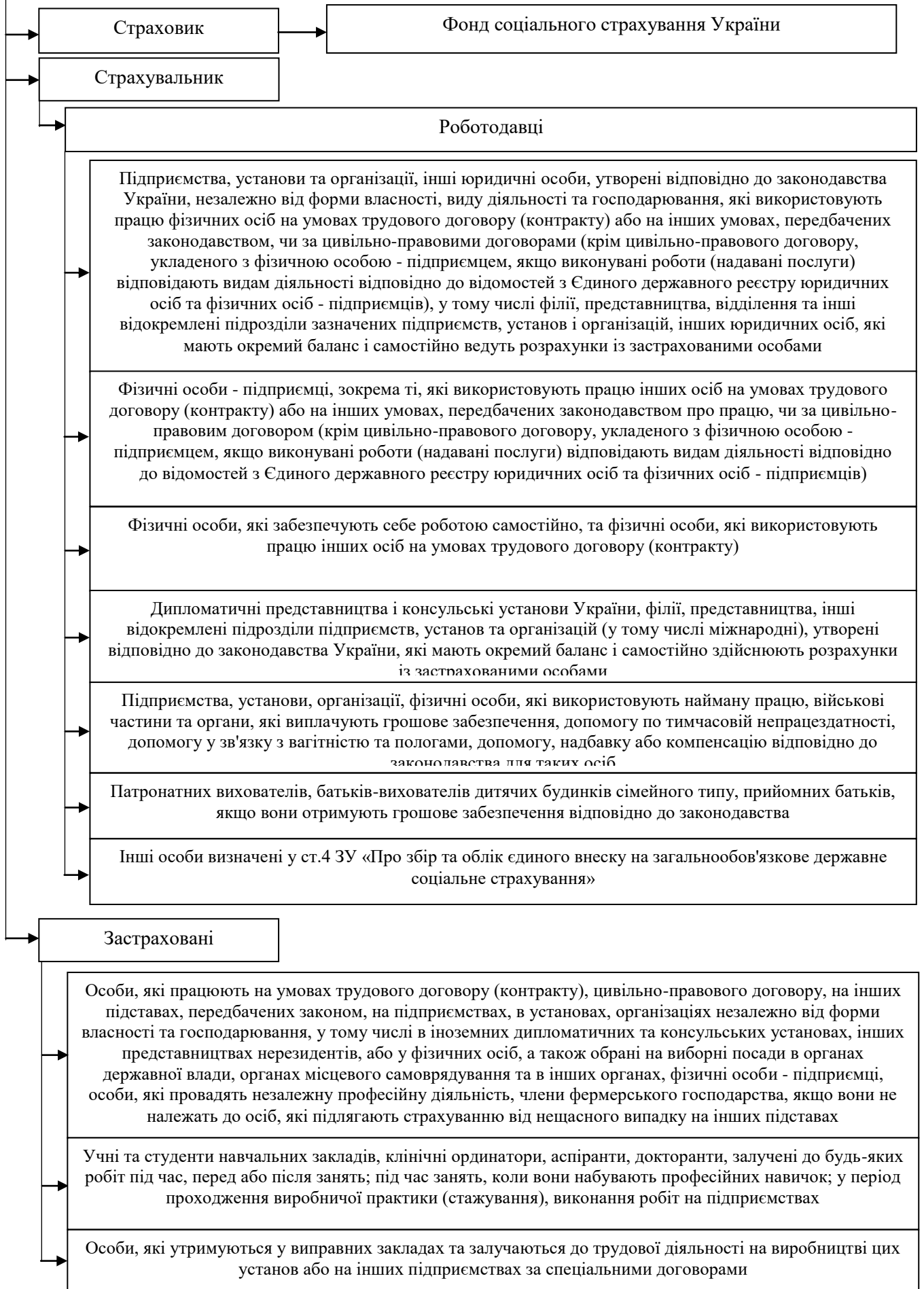
76

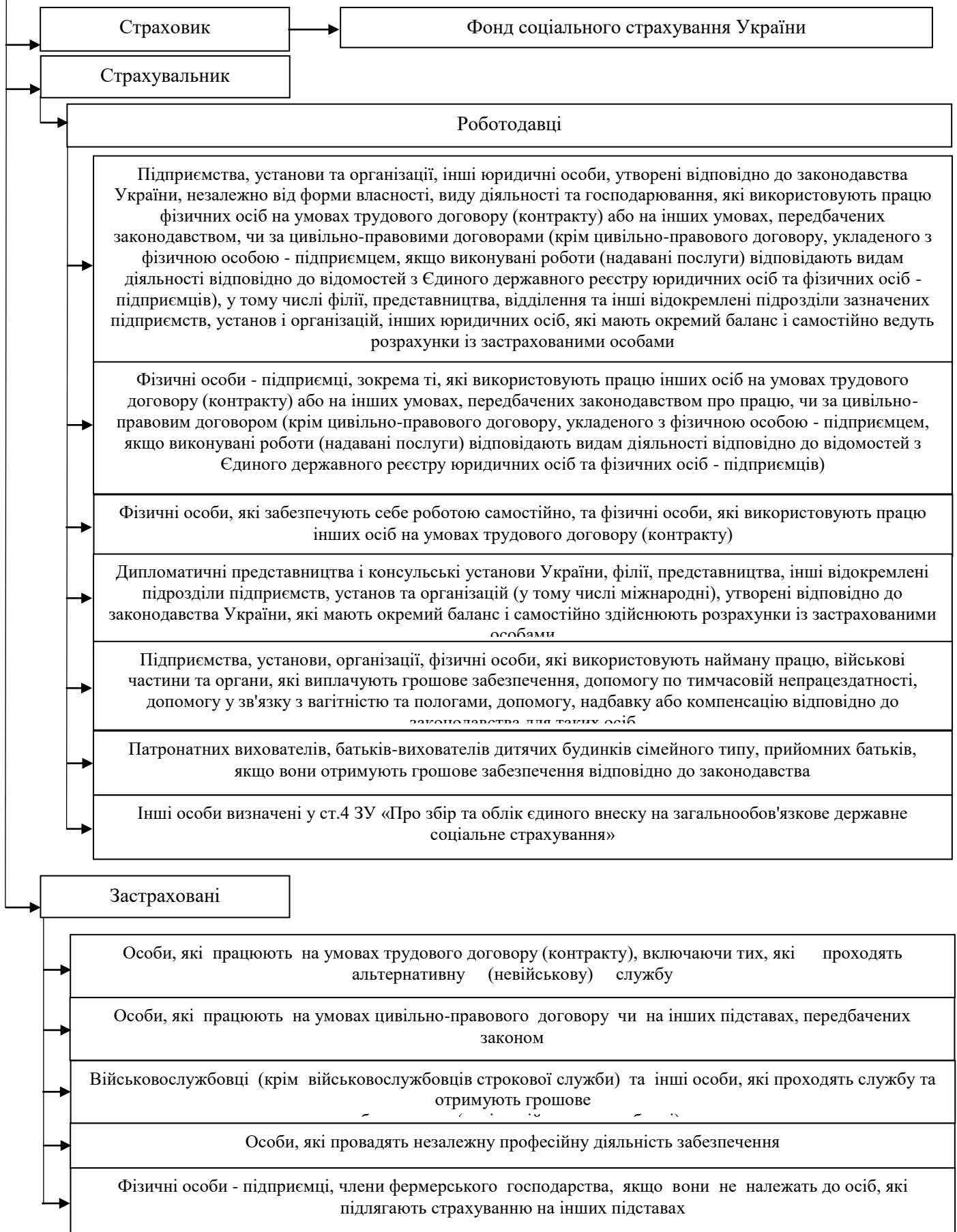
Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття

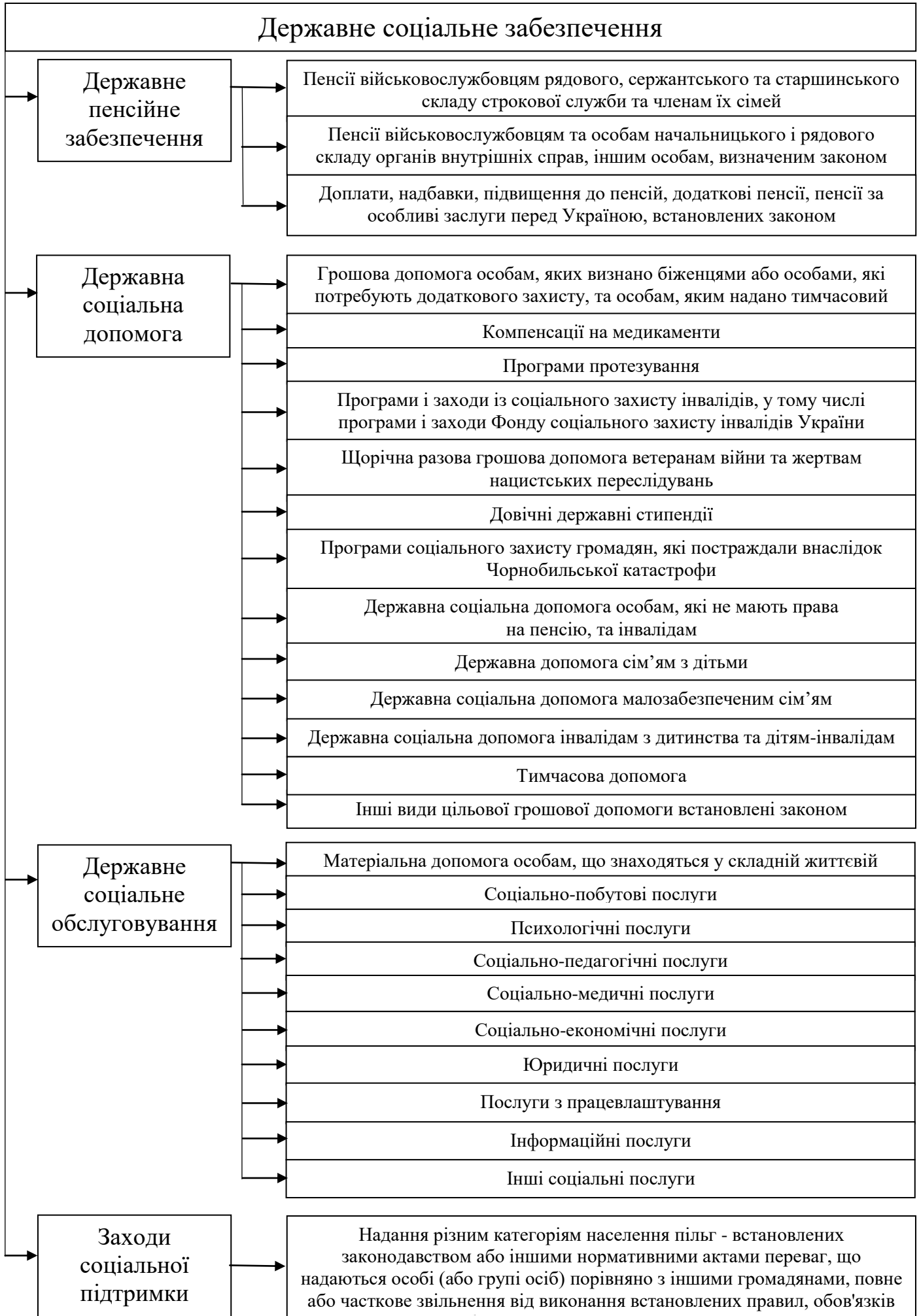
Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності

Державне соціальне забезпечення

Особливості недержавного соціального захисту

Регулюється великою кількістю законів та підзаконних актів різних галузей права

Об'єктом правовідносин у сфері недержавного соціального забезпечення виступають гроші, речі, послуги, які можна включити у родові поняття – пенсії, допомоги, соціальні послуги

Основними суб'єктами таких правовідносин виступають недержавні надавачі соціального забезпечення та отримувачі такого забезпечення, що часто одночасно бувають і надавачами цього забезпечення

Фінансову основу недержавного соціального забезпечення становлять недержавні соціальні фонди, що утворюються, як правило, добровільно великою кількістю суб'єктів, діяльність яких у цій сфері не врегульована або врегульована частково

Недержавне соціальне забезпечення є додатковим до державного соціального забезпечення та забезпечення за системою загальнообов'язкового державного соціального страхування. Воно доповнює основні форми соціального забезпечення, наприклад, при соціальному захисті бездомних.

Недержавний соціальний захист

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. З яких фондів відбувається фінансування державного соціального страхування:
 - А) з позабюджетних самоврядних фінансових систем;
 - Б) з державного бюджету України;
 - В) з місцевого бюджету;
 - Г) з власного бюджету підприємства.

2. Щомісячна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого цим Законом пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї у випадках, визначених Законом – це:
 - А) заробітна плата;
 - Б) пенсія;
 - В) дотація;
 - Г) допомога.

3. Грошові виплати громадянам у випадках, передбачених законом, що надаються з фондів соціального страхування та за рахунок державного бюджету – це:
 - А) страхові виплати;
 - Б) дотації;
 - В) допомога;
 - Г) пенсія.

4. Соціальні послуги – це:
 - А) комплекс правових, економічних, психологічних, освітніх, медичних, реабілітаційних та інших заходів, спрямованих на окремі соціальні групи чи індивідів, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги з метою поліпшення або відтворення їх життєдіяльності, соціальної адаптації та повернення до повноцінного життя;
 - Б) пошук підходящої роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи;
 - В) надання консультацій з питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, сприяння застосуванню державного примусу і реалізації юридичної відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій щодо цієї особи (оформлення правових документів, захист прав та інтересів особи, інша правова допомога тощо);
 - Г) задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій.

5. Форми надання соціальних послуг:

- А) Виключно матеріальна допомога;
- Б) Виключно соціальне обслуговування;
- В) Матеріальна допомога та соціальне обслуговування;
- Г) Натуральна допомога.

6. Спільна мета усіх видів соціального забезпечення:

- А) Соціальний захист громадян у передбачених законом випадках;
- Б) Підтримка репутації демократичної держави;
- В) Виконання зобов'язань Україною перед міжнародним товариством;
- Г) Виконання приписів Конституції України державними органами.

7. Система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом – це:

- А) Загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- Б) Медичне страхування;
- В) Недержавне пенсійне забезпечення громадян;
- Г) Соціально-побутові послуги.

8. Призначення загальнообов'язкового державного соціального страхування:

- А) Виконання державної політики;
- Б) Компенсація втраченого заробітку в разі настання страхового випадку або компенсація інших витрат, пов'язаних з цим;
- В) Економічне забезпечення населення;
- Г) Соціально-правові заходи боротьби з складними життєвими обставинами.

9. Яка з перелічених відповідей не є принципом загальнообов'язкового державного соціального страхування:

- А) надання права отримання виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням особам, зайнятим підприємницькою, творчою діяльністю тощо;
- Б) обов'язковості фінансування страховими фондами (установами) витрат, пов'язаних із наданням матеріального забезпечення та соціальних послуг, в обсягах, передбачених законами з окремих видів загальнообов'язкового соціального страхування;
- В) забезпечення профілактики, поновлення і збереження працездатності працівників, включно з проведенням оздоровчих заходів та

перепідготовки і, по-друге, гарантувати матеріальне забезпечення осіб, які втратили працездатність;

Г) цільового використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

10. Суб'єктами соціально-страхових відносин є:

А) страхувальники;

Б) суб'єкти, які мають право на соціальне забезпечення;

В) соціальні страхові фонди;

Г) суб'єкти, які надають соціальне забезпечення.

11. Передбачені законодавством можливості повного чи часткового звільнення особи від виконання обов'язку або надання додаткових прав при настанні соціального ризику за наявності у особи значних заслуг перед державою – це:

А) соціальна допомога;

Б) соціальна пенсія;

В) соціальна пільга;

Г) соціальна послуга.

12. Винятково не страховими (державними) є:

А) допомоги малозабезпеченим сім'ям;

Б) допомоги потерпілим внаслідок аварії;

В) допомоги у зв'язку з частковим безробіттям;

Г) допомоги у зв'язку з нещасним випадком на виробництві.

13. Одноразові або періодичні грошові виплати короткострокового характеру, що здійснюються за рахунок коштів соціальних страхових фондів при настанні страхового випадку – це:

А) страхова пенсія;

Б) пенсія у зв'язку з втратою годувальника;

В) страхова допомога;

Г) соціальна пенсія.

14. Короткострокова грошова виплата, що надається з метою компенсації втраченого особою заробітку чи для її додаткової підтримки в разі настання соціального ризику за рахунок коштів соціальних страхових фондів чи бюджетів різних рівнів, заробітку чи для її додаткової підтримки в разі настання соціального ризику за рахунок коштів соціальних страхових фондів чи бюджетів різних рівнів, – це:

А) державна допомога;

Б) пенсія;

В) спеціальна пенсія;

Г) соціальна допомога.

15. Назвіть види соціального страхування:

- А) державне загальнообов'язкове соціальне страхування
- Б) страхування у зв'язку із вагітністю і пологами
- В) страхування на випадок ліквідації підприємства – роботодавця
- Г) страхування цивільної відповідальності

16. Назвіть види загальнообов'язкового державного соціального страхування:

- А) страхування у зв'язку із припиненням підприємницької діяльності з підстав, що не залежать від волі особи;
- Б) страхування на випадок безробіття;
- В) пенсійне страхування;
- Г) добровільне цивільно-правове страхування.

17. Особлива організаційно-правова форма некомерційної організації соціального забезпечення, єдиним видом діяльності якої є соціальне забезпечення учасників фонду на підставі договорів про недержавне соціальне страхування - це:

- А) недержавні фонди соціального страхування;
- Б) добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- В) обов'язкова участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- Г) фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування.

18. Соціальне забезпечення за рахунок асигнувань з бюджету може фінансуватися наступними шляхами:

- А) непряме асигнування з бюджету роботодавця;
- Б) виділення коштів на соціальний захист малозабезпечених з благодійних фондів;
- В) субвенції з Державного бюджету місцевим бюджетам;
- Г) відшкодування страхувальникам з державного бюджету коштів на надання деяких видів соціального забезпечення.

19. Зазначте на яких принципах ґрунтується загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

- А) добровільності страхування осіб, які працюють на умовах трудового договору контракту та інших підставах, передбачених законодавством про працю, та осіб, які забезпечують себе роботою самостійно члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок, громадян – суб'єктів підприємницької діяльності приватна страхова ініціатива;
- Б) законодавчого визначення умов і порядку здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- В) обов'язковості фінансування роботодавцями витрат, пов'язаних із наданням матеріального забезпечення та соціальних послуг, у обсягах,

передбачених законами для загальнообов'язкового соціального страхування;

Г) консолідації та інформатизації застрахованих.

20. Застрахованими особами на користь яких здійснюється загальнообов'язкове державне соціальне страхування вважаються:

А) громадяни – суб'єкти некомерційної діяльності;

Б) особи, які не можуть забезпечити себе роботою самостійно;

В) інваліди;

Г) працюючі на умовах трудового договору на підприємствах, в установах, організаціях та у фізичних осіб.

ТЕМА №5: «ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ»

1. Поняття стажу, його значення і класифікація.
2. Пенсійна система України.
3. Поняття пенсій та їх класифікація. Відмінність пенсійних виплат від інших соціальних виплат.
4. Загальні умови пенсійного забезпечення за солідарною пенсійною системою.
5. Загальні умови призначення пенсій у накопичувальній пенсійній системі.
6. Недержавне пенсійне забезпечення.

Трудовий стаж – тривалість роботи і інших видів діяльності, з якими пов'язується право людини, головним чином, у сфері пенсійного забезпечення. Основним документом, що підтверджує трудовий стаж роботи, є трудова книжка, за відсутності якої або відповідних записів у ній трудовий стаж встановлюється на підставі інших документів, виданих за місцем роботи, служби, навчання, а також архівними установами.

Трудовий стаж можна класифікувати на види, в залежності від його значення для настання правових наслідків. 1. Для призначення пенсій. 2. Для призначення допомоги у зв'язку з утратою працездатності. 3. Для визначення терміну відпустки. 4. Для отримання винагороди за загальні результати роботи підприємства.

Загальний трудовий стаж – це сумарна тривалість трудової та іншої суспільно корисної діяльності, незалежно від перерв.

Спеціальний трудовий стаж – це сумарна тривалість трудової та іншої суспільно корисної діяльності, виокремлена із загального стажу за її змістом або за умовами праці, в тому числі й кліматичними.

Поняття «страхового стажу» введено Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-IV, який набув чинності з 1 січня 2004 року. З цього часу поняття «трудовий стаж» замінюється поняттям «страховий стаж» та є одним із основних факторів, що впливають на розмір майбутньої пенсії.

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у постанові від 22.04.2014 по справі № 21-65a14 зауважила, що зміст поняття «загальний трудовий стаж» є ширшим, ніж поняття «страховий стаж», оскільки до першого включаються також періоди суспільно корисної діяльності, коли особа не підлягала загальнообов'язковому соціальному страхуванню.

Відповідно до статті 1 статті 24 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» страховий стаж – це період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачені страхові внески в сумі, не меншій, ніж мінімальний страховий внесок.

Поняття мінімального страхового внеску визначено пунктом 4.7. Інструкції про порядок обчислення і

сплатистраховувальниками та застрахованими особами внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України, затвердженої Постановою правління Пенсійного фонду України від 19.12.2003 № 21-1.

Мінімальний страховий внесок – це сума грошових коштів, визначена шляхом множення мінімального розміру заробітної плати, установленої законом на той час, за який здійснюється розрахунок сум страхових внесків на розмір страхового внеску, установлених законом на день отримання заробітної плати (доходу) для окремих категорій застрахованих осіб.

Пенсійна система України – сукупність створених в Україні правових, економічних і організаційних інститутів і норм, метою яких є надання громадянам матеріального забезпечення у вигляді пенсії. Пенсійна система України в сучасному вигляді започаткована в січні 2004 року і містить у собі відносини по формуванню, призначенню і виплаті пенсій в трирівневій пенсійній системі.

Соціально-економічні реформи, що здійснюються в Україні, викликали радикальні зміни в житті суспільства, які позначилися на його соціальній структурі. У більшості населення формуються принципово нові ціннісні орієнтири, змінюються соціальні умови життя.

Основними завданнями реформування пенсійного забезпечення є:

- реалізація конституційних прав громадян на соціальний захист;
- запровадження дійової системи пенсійного страхування, що дасть можливість застрахованим громадянам після виходу на пенсію мати гарантований рівень доходів, що забезпечував би сталий рівень життя;
- впровадження принципу заінтересованості кожної працездатної особи у власному матеріальному забезпеченні при виході на пенсію;
- врахування результатів трудової діяльності кожного працівника при визначенні розміру пенсії шляхом встановлення залежності розміру пенсії від трудового вкладу та страхового стажу;
- зменшення демографічного навантаження на фінансову основу пенсійного забезпечення;
- запровадження недержавного пенсійного забезпечення;
- переведення державного пільгового пенсійного забезпечення на професійно-галузевий рівень.

Реалізація основних завдань реформування пенсійного забезпечення дасть змогу перейти до більш високих стандартів матеріального забезпечення пенсіонерів.

Здійснюючи визначення поняття пенсій та їх класифікації слід мати на увазі, що у юридичній літературі досить докладно розглянуто питання пенсійного забезпечення, а зокрема поняття «пенсія» та її суттєві ознаки. Таким чином, у даному питанні необхідно висвітлити, що є пенсією, виділити її основні ознаки, визначити види пенсій і що таке «право вибору пенсії».

Пенсія – щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого цим Законом пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї.

Відповідно до цього Закону за рахунок коштів Пенсійного фонду в солідарній системі призначаються такі пенсійні виплати: 1) пенсія за віком; 2) пенсія по інвалідності внаслідок загального захворювання (у тому числі каліцтва, не пов'язаного з роботою, інвалідності з дитинства); 3) пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

Пенсійні виплати – грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати

Особам, які мають одночасно право на різні державні пенсії, призначається одна пенсія за їх вибором, за винятком пенсій інвалідам внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, що їх вони дістали при захисті Батьківщини або при виконанні інших обов'язків військової служби, або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті чи з виконанням інтернаціонального обов'язку

Особі, яка має право на довічну пенсію, призначається один з видів довічної пенсії за її вибором.

Відповідь на питання про пенсійне забезпечення в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування має містити наступні тези: щодо поняття «пенсійне забезпечення», «система страхового пенсійного забезпечення», а також висвітлення основної проблематики, що стосується існування страхового пенсійного забезпечення в нашій країні.

Громадяни України мають право на державне пенсійне забезпечення за віком, по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника та в інших випадках, передбачених цим Законом України «Про пенсійне забезпечення».

Страхове пенсійне забезпечення в Україні здійснюється за трирівневою системою. Перший рівень передбачає виплату пенсій за рахунок загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Другий рівень становить накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. І, нарешті, на третьому рівні перебуває система недержавного пенсійного забезпечення.

Солідарна система пенсійного забезпечення – це саме та система, що існувала і забезпечувала пенсією пенсіонерів у СРСР та існує і забезпечує пенсією нинішніх пенсіонерів. Вона базується на принципі солідарності поколінь, тобто такому способі взаємодії економічно активного та непрацездатного населення, за якого перші, відраховуючи певну частину доходу, підтримують і забезпечують других. Таким чином, кожне наступне покоління утримує кожне попереднє. Ця система є характерною ознакою індустріального суспільства, що розвивається, де спостерігається впевнене превалювання народжуваності над смертністю і де створюється достатньо додаткового продукту для утримання непрацездатних членів суспільства.

Питання про загальні умови призначення пенсій у накопичувальній пенсійній системі передбачає необхідність визначення того, що накопичувальна система поки що складається лише з одного рівня – добровільного недержавного пенсійного забезпечення. Законодавством передбачено два рівні накопичувального пенсійного забезпечення, один з яких – загальнообов'язкове накопичення – чинності не набув і введення його в дію найближчим часом не очікується.

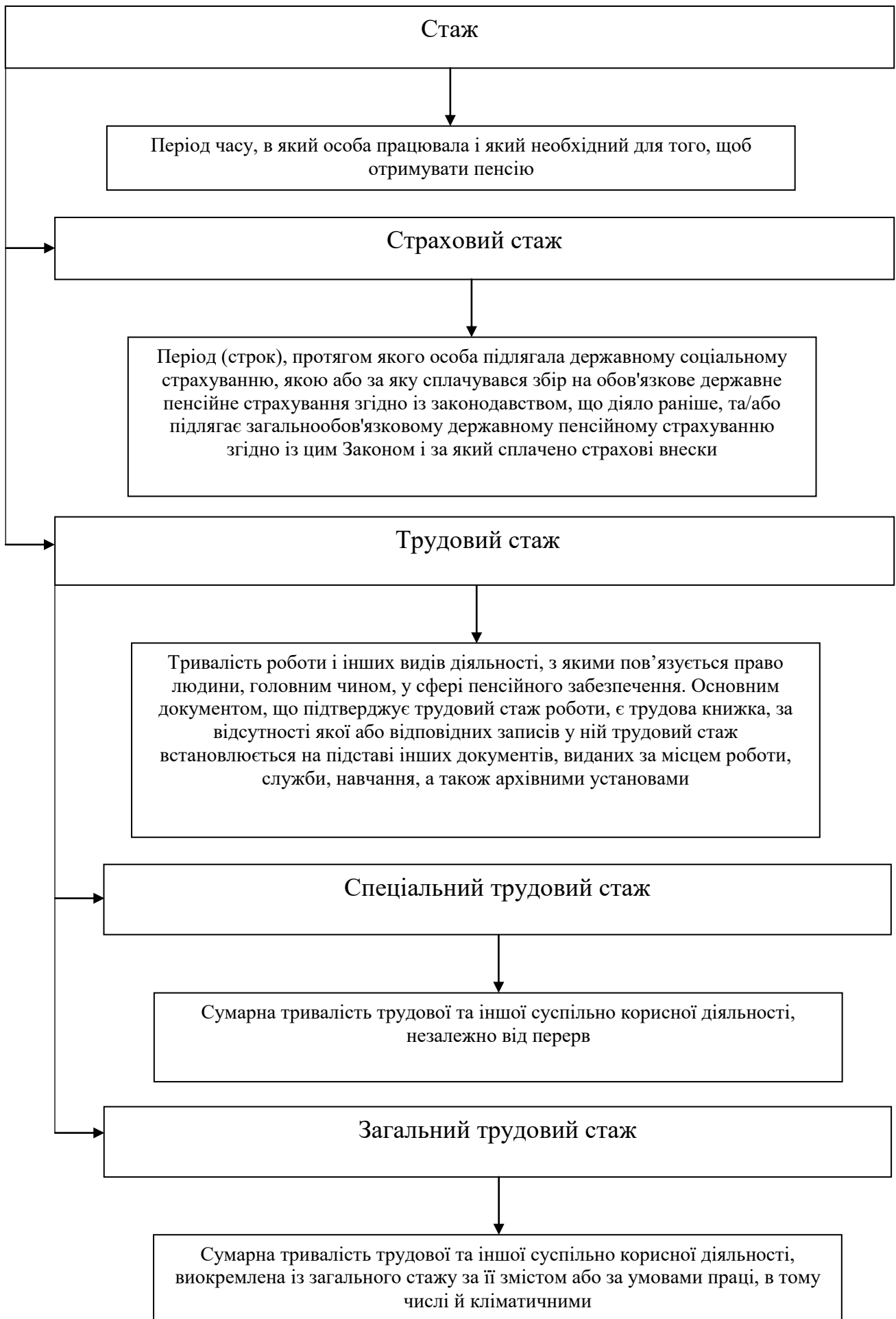
Правове регулювання недержавного пенсійного забезпечення здійснюється на підставі Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 року, визначає правові, економічні та організаційні засади недержавного пенсійного забезпечення в Україні та регулює правовідносини, пов'язані з цим видом діяльності.

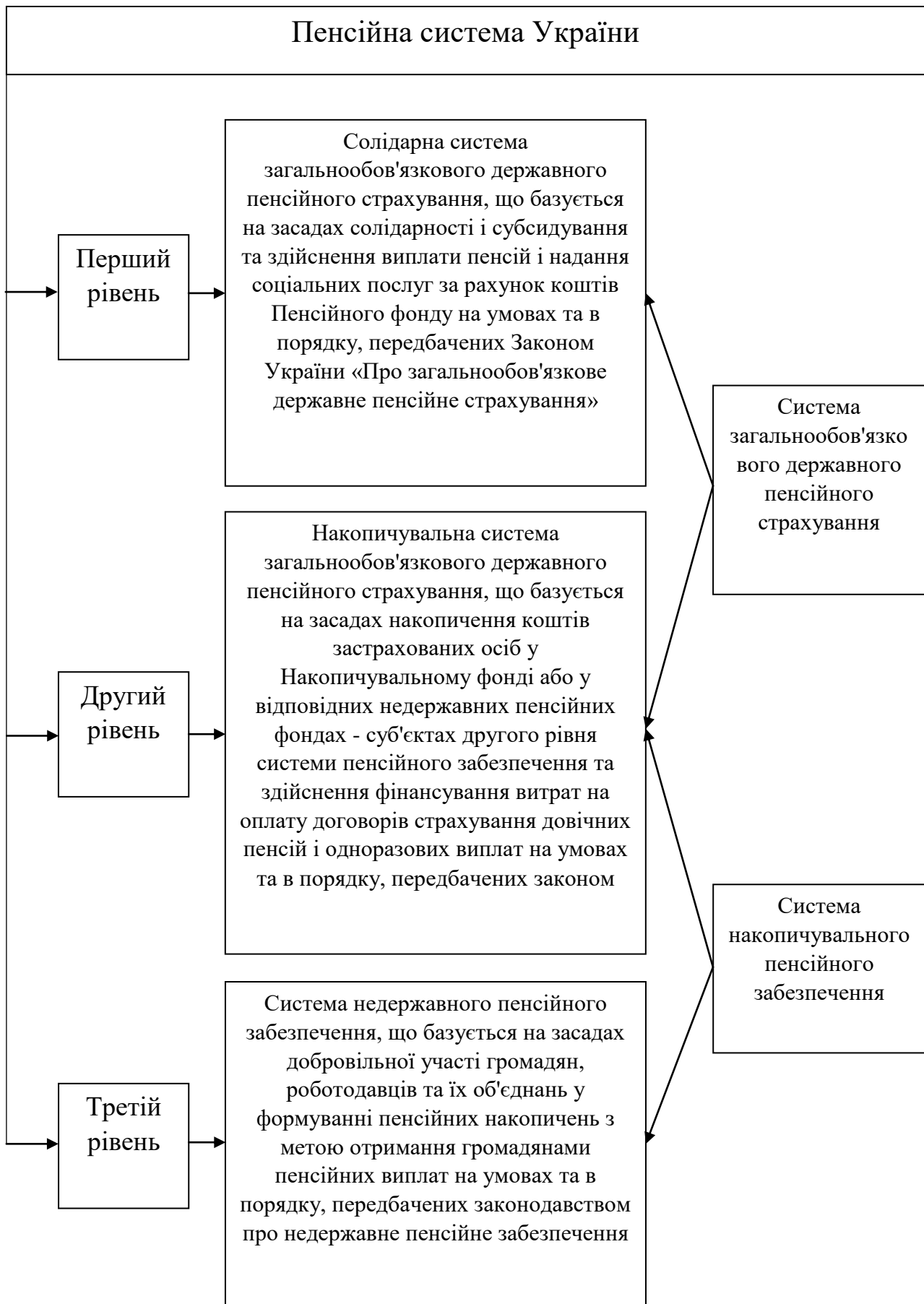
Суб'єктами права на отримання пенсійних виплат у недержавній пенсійній системі є учасники недержавного пенсійного забезпечення – фізичні особи, на користь яких сплачуються пенсійні внески до Пенсійного фонду, страхової організації або на депозитний рахунок до банківської установи і яка має право на недержавне пенсійне забезпечення на умовах і в порядку, визначених пенсійним контрактом, договором страхування або договором про відкриття депозитного рахунка.

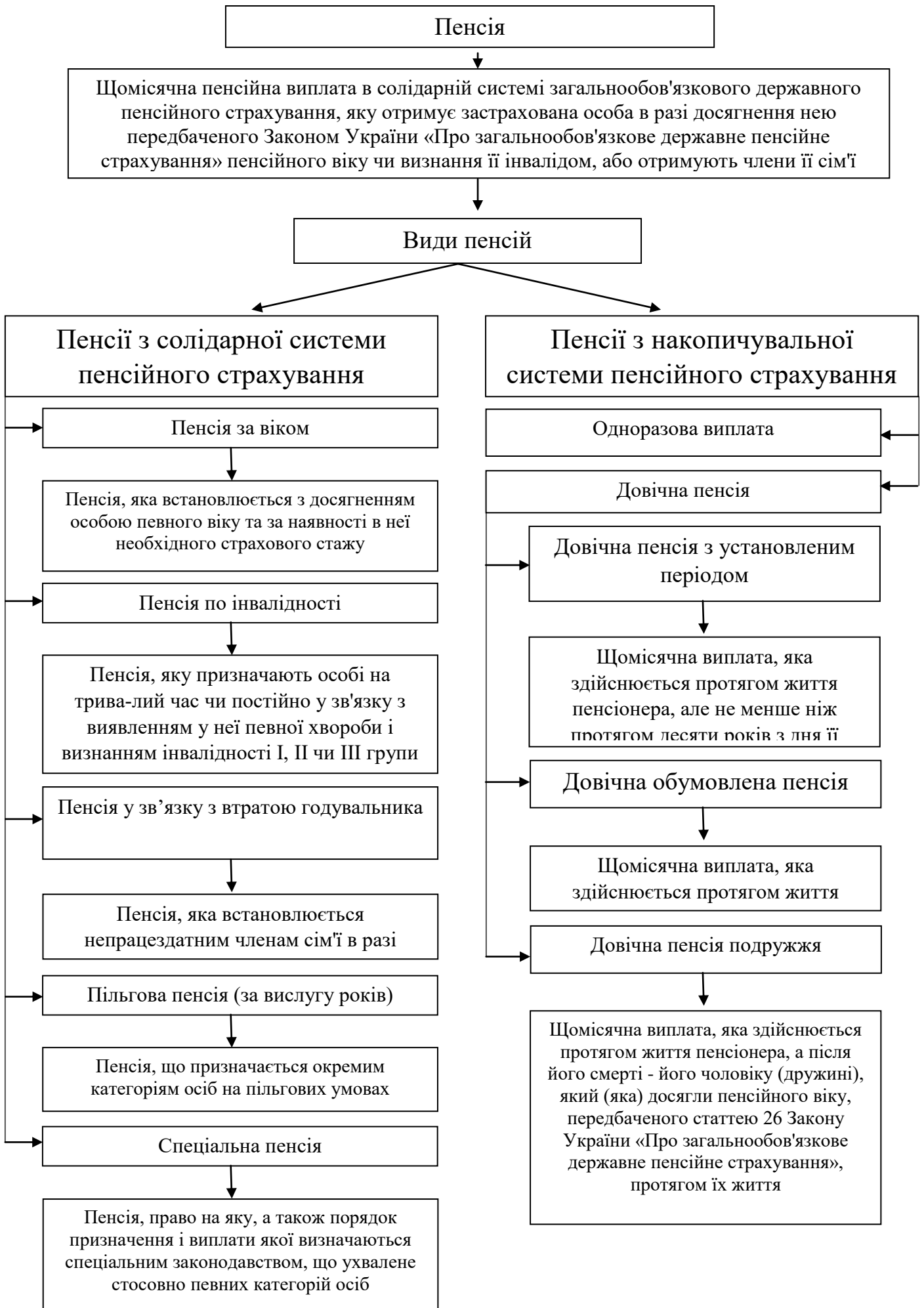
Учасниками фонду можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства. Участь фізичних осіб у будь-якому недержавному пенсійному фонді є добровільною. При цьому фізична особа може бути учасником кількох пенсійних фондів за власним вибором.

Пенсійний вік, після досягнення якого учасник фонду має право на отримання пенсійної виплати, визначається за його заявою.

Пенсійна схема – це сукупність умов та процедур, що визначають функціонування недержавного пенсійного забезпечення. Принцип дії пенсійної схеми та її елементи визначаються у статуті недержавного пенсійного фонду.

Умови призначення пенсії по інвалідності у солідарній системі

I група інвалідності	II та III група інвалідності
Інвалідність настала в період проходження строкової військової служби або внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у масових акціях громадського протесту в Україні з 21.10.2013 року по 21.02.2014 року за євроінтеграцію та проти режиму Януковича (Революції Гідності), у особи, яка звернулася за медичною допомогою у період з 21.11.2013 року по 30.04.2014 року	
Незалежно від наявності страхового стажу	
ІН* до досягнення особою 25 р. включно	ІН* до досягнення особою 23 р. включно
Страховий стаж – 1 рік	Страховий стаж – 1 рік
ІН* від 26 р. до досягнення особою 28 р. включно	ІН* від 24 р. до досягнення особою 26 р. включно
Страховий стаж – 2 роки	Страховий стаж – 2 роки
ІН* від 29 р. до досягнення особою 31 р. включно	ІН* від 27 р. до досягнення особою 28 р. включно
Страховий стаж – 3 роки	Страховий стаж – 3 роки
ІН* від 32 р. до досягнення особою 34 р. включно	ІН* від 29 р. до досягнення особою 31 р. включно
Страховий стаж – 4 роки	Страховий стаж – 4 роки
ІН* від 35 р. до досягнення особою 37 р. включно	ІН* від 32 р. до досягнення особою 33 р. включно
Страховий стаж – 5 років	Страховий стаж – 5 років
ІН* від 38 р. до досягнення особою 40 р. включно	ІН* від 34 р. до досягнення особою 35 р. включно
Страховий стаж – 6 років	Страховий стаж – 6 років
ІН* від 41 р. до досягнення особою 43 р. включно	ІН* від 36 р. до досягнення особою 37 р. включно
Страховий стаж – 7 років	Страховий стаж – 7 років
ІН* від 44 р. до досягнення особою 48 р. включно	ІН* від 38 р. до досягнення особою 39 р. включно
Страховий стаж – 8 років	Страховий стаж – 8 років
ІН* від 49 р. до досягнення особою 53 р. включно	ІН* від 40 р. до досягнення особою 42 р. включно
Страховий стаж – 9 років	Страховий стаж – 9 років
ІН* від 54 р. до досягнення особою 59 р. включно	ІН* від 43 р. до досягнення особою 45 р. включно
Страховий стаж – 10 років	Страховий стаж – 10 років
	ІН* від 46 р. до досягнення особою 48 р. включно
	Страховий стаж – 11 років
	ІН* від 49 р. до досягнення особою 51 р. включно
	Страховий стаж – 12 років
	ІН* від 52 р. до досягнення особою 55 р. включно
	Страховий стаж – 13 років
	ІН* від 56 р. до досягнення особою 59 р. включно
	Страховий стаж – 14 років
	ІН* після досягнення особою пенсійного віку
	Страховий стаж – 15 років

прим.: ІН - Інвалідність настала...*

Умови призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі

Призначається непрацездатним членам сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні

Чоловіку (дружині), батьку, матері, якщо вони є особами з інвалідністю або досягли пенсійного віку, передбаченого ст.26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»

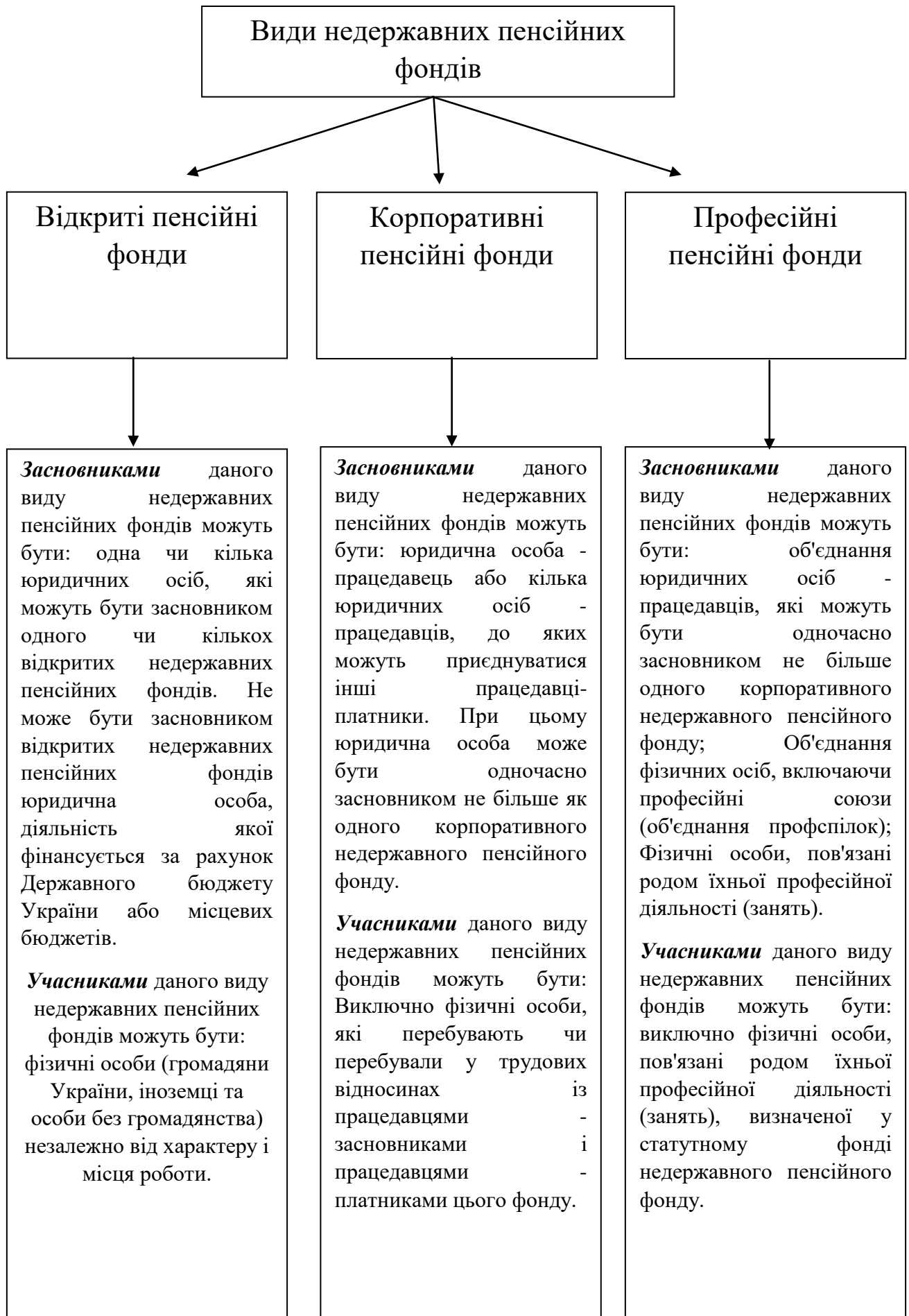
Дітям (у тому числі дітям, які народилися до спливу 10 місяців з дня смерті годувальника) померлого годувальника, які не досягли 18 років або старші цього віку, якщо вони стали особами з інвалідністю до досягнення 18 років

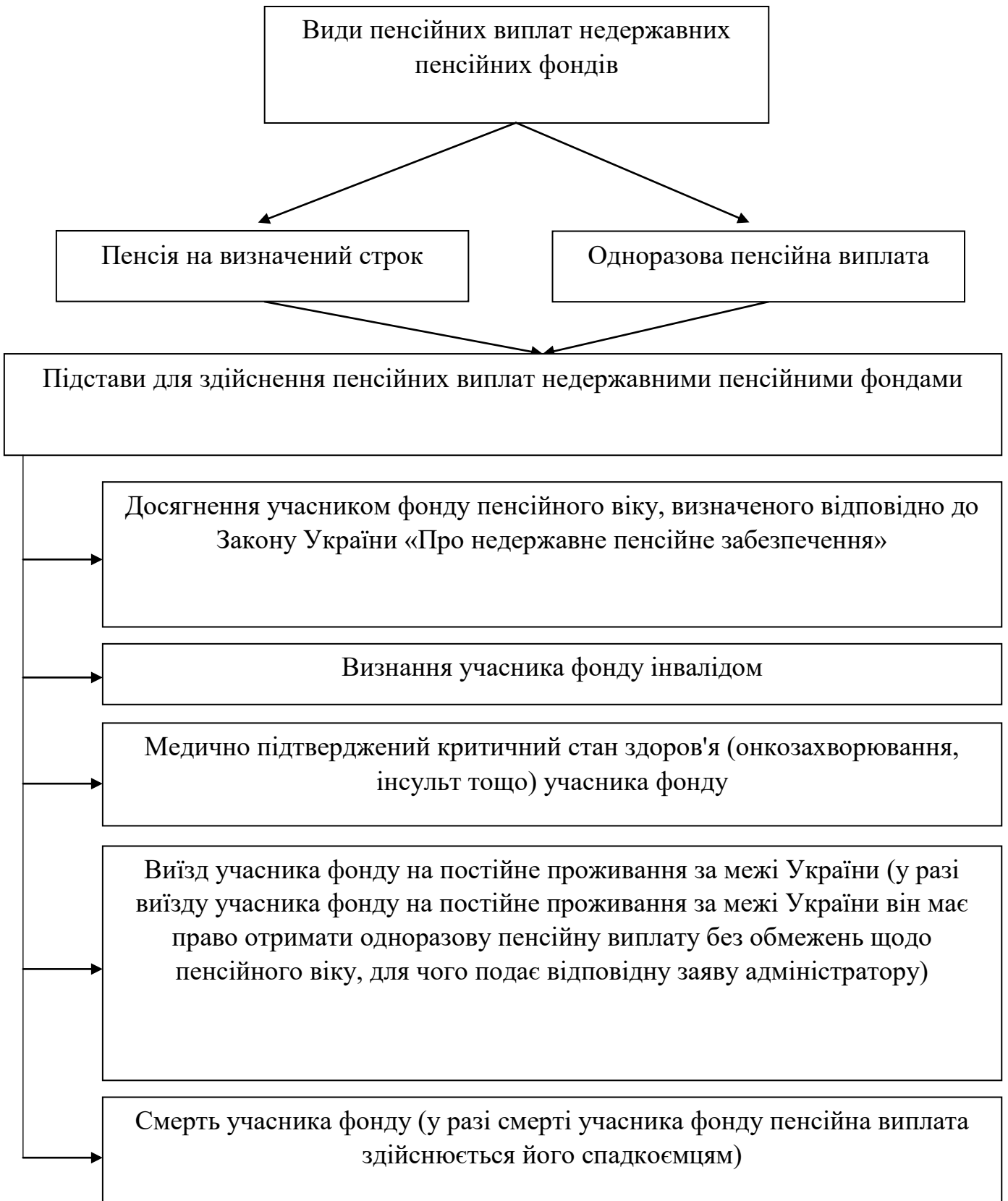
Дітям, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх навчальних закладах системи загальної середньої освіти, а також професійно-технічних, вищих навчальних закладах (у тому числі у період між завершенням навчання в одному із зазначених навчальних закладів та вступом до іншого навчального закладу або у період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем та продовженням навчання за іншим за умови, що такий період не перевищує чотирьох місяців), - до закінчення такими дітьми навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, та дітям-сиротам - до досягнення ними 23 років незалежно від того, навчаються вони чи ні

Чоловіку (дружині), а в разі їх відсутності - одному з батьків або брату чи сестрі, дідусю чи бабусі померлого годувальника незалежно від віку і працездатності, якщо він (вона) не працюють і зайняті доглядом за дитиною (дітьми) померлого годувальника до досягнення нею (ними) 8 років

Батькам і чоловіку (дружині) померлого, які не були на його утриманні, якщо втратили джерело засобів до існування

Наявність в годувальника на день смерті страхового стажу, який був би необхідний йому для призначення пенсії по III групі інвалідності, а в разі смерті пенсіонера або осіб, зазначених у ч.2 ст.32 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», а також у разі смерті (загибелі) особи внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у масових акціях громадського протесту в Україні з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року за євроінтеграцію та проти режиму Януковича (Революції Гідності), - незалежно від тривалості страхового стажу

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Пенсійні виплати це:

- А) події, які породжуються об'єктивними соціально-значимими причинами і призводять до втрати заробітку особи, зниження доходів нижче прожиткового мінімуму, необхідності в медичній допомозі та ін. соц. послугах;
- Б) система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків (хвороба, інвалідність, старість, втрата годувальника, безробіття, нещасний випадок на виробництві тощо);
- В) система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності;
- Г) грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати;

2. Система пенсійного забезпечення в Україні складається з:

- А) трьох рівнів;
- Б) двох рівнів
- В) одного рівня;
- Г) чотирьох рівнів;

3. Пенсія це:

- А) пенсійна виплата, що здійснюється в разі досягнення застрахованою особою пенсійного віку;
- Б) щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- В) грошові кошти, цінні папери, майнові права та зобов'язання щодо них, які сформовані в Накопичувальному фонді;
- Г) державна соціальна гарантія, розмір якої визначається законодавством України;

4. Солідарна система це:

- А) система, за рахунок якої виплачуються базові пенсії;
- Б) система, що базується на виплаті мінімальних пенсій;
- В) система, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб;
- Г) система, що базується на засадах добровільної участі громадян у формуванні пенсійних накопичень;

5. Недержавним пенсійним забезпеченням можуть займатися:

- А) недержавні пенсійні фонди;
- Б) банки;

- В) страхові компанії;
- Г) вірним є все наведене;

6. Громадяни України мають право на державне пенсійне забезпечення:

- А) у зв'язку із втратою годувальника;
- Б) за вислугою років;
- В) у зв'язку з інвалідністю;
- Г) за віком;

7. Іноземці та особи без громадянства, які проживають в Україні, мають право на пенсію:

- А) нарівні з громадянами України;
- Б) меншого розміру, ніж у громадян України;
- В) не мають право на пенсію;
- Г) мають право, але тільки у зв'язку з інвалідністю;

8. Право на пенсію мають:

- А) особи за віком;
- Б) особи, яку мають відповідний стаж;
- В) особи, зайняті суспільно корисною працею;
- Г) вірним є все наведене;

9. Виплата пенсій здійснюється з коштів:

- А) Державного бюджету;
- Б) Пенсійного фонду;
- В) Страхового фонду;
- Г) Спеціалізованих пенсійних фондів;

10. В Україні розрізняють :

- А) три форми пенсійного страхування;
- Б) дві форми;
- В) чотири форми;
- Г) п'ять форм;

11. Мінімальна пенсія це:

- А) сума коштів, що визначається розрахунково як добуток розміру мінімальної заробітної плати і розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- Б) грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати;
- В) щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

Г) державна соціальна гарантія, розмір якої визначається законом України про «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»

12. Пенсіонер це:

- А) особа, яка отримує пенсію, довічну пенсію, або члени її сім'ї, які отримують пенсію в разі смерті цієї особи;
- Б) особа, яка досягла пенсійного віку;
- В) особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або визнані інвалідами;
- Г) фізична особа, яка підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню;

13. Страховий стаж це:

- А) кошти відрахувань на соціальне страхування, збір на обов'язкове державне пенсійне страхування та страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;
- Б) послуги, що надаються особам за рахунок коштів Пенсійного фонду України;
- В) період, протягом якого особа підлягала державному соціальному страхуванню;
- Г) внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

14. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування базується на :

- А) накопичення пенсійних виплат у разі втрати годувальника;
- Б) накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах;
- В) здійсненні виплати пенсій і наданні соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду;
- Г) добровільній участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат;

15. Систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в Україні становлять:

- А) система недержавного пенсійного забезпечення;
- Б) система недержавного пенсійного забезпечення та накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- В) солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- Г) вірної відповіді немає;

16. Суб'єктами солідарної системи є:

- А) застраховані особи;
- Б) страхові компанії;

- В) недержавні пенсійні фонди;
- Г) страхові організації;

17. Суб'єктами системи накопичувального пенсійного забезпечення є:

- А) Пенсійний фонд;
- Б) страховальники;
- В) уповноважений банк;
- Г) Накопичувальний фонд;

18. Виключно законами про пенсійне забезпечення визначаються:

- А) види пенсійного забезпечення;
- Б) умови участі в пенсійній системі чи її рівнях;
- В) умови, норми та порядок пенсійного забезпечення;
- Г) вірним є все наведене;

19. Загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню підлягають:

- А) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях;
- Б) члени колективних та орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів;
- В) особи, які отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності;
- Г) особи, які досягли пенсійного віку;

20. З якого віку чоловік має право на пенсію за віком у солідарній системі за чинним законодавством:

- А) 65 років;
- Б) 55 років;
- В) 60 років;
- Г) 45 років.

ТЕМА №6: «ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ОКРЕМИМ КАТЕГОРІЯМ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ ГРОМАДЯН»

1. Державна соціальна допомога: поняття, ознаки, принципи.
2. Система державної соціальної допомоги. Критерії класифікації та види державної соціальної допомоги.
3. Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми: суб'єкти, види, правові умови призначення та виплати.
4. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю.
5. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію.
6. Соціальна допомога малозабезпеченим.
7. Поняття та особливості призначення житлових субсидій.
8. Державна соціальна допомога особам, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.
9. Державна соціальна допомога ветеранам війни та праці.
10. Інші державні соціальні допомоги: на поховання; особам, яким виповнилося 100 і більше років; біженцям; разова ветеранам війни; стипендії Президента України дітям журналістів; щомісячна дітям віком до 18 років, інфікованим вірусом імунодефіциту людини або хворим на СНІД; безкоштовне забезпечення продуктами дитячого харчування дітей перших двох років життя з малозабезпечених сімей

Соціальна допомога - один з видів соціального захисту. Вперше поняття допомоги було досліджене В.С.Андреєвим. На його думку, допомоги - це всі, крім пенсій, грошові виплати аліментарного характеру з фондів для непрацездатних, які являють собою підтримку громадянам у встановлених законом випадках.

Характерні риси соціальної допомоги: підтримка громадян у встановлених законом випадках та виплата допомоги з фондів для непрацездатних, аліментарний характер допомоги.

Державна соціальна допомога порівняно новий вид соціального забезпечення. Державна соціальна допомога фінансуються за рахунок коштів Державного або місцевих бюджетів.

Державна соціальна допомога не пов'язана із загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Найбільш поширеними видами державної соціальної допомоги є: державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю; допомога малозабезпеченим; допомога дітям з інвалідністю та особам інвалідністю з дитинства; допомога на догляд за особами з інвалідністю внаслідок психічного захворювання; державна соціальна допомога сім'ям з дітьми; субсидії на оплату житлово-комунальних послуг; державна допомога на поховання; інші види соціальної допомоги.

Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю - щомісячна державна допомога, що надається

відповідно до норм відповідного Закону у грошовій формі особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю;

Особа, яка не має права на пенсію, - особа, яка досягла віку 65 років та не має права на пенсію відповідно до чинного законодавства.

Призначаються такі види державної соціальної допомоги: державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю; державна соціальна допомога на догляд.

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям – це щомісячна виплата, що надається малозабезпеченим сім'ям, у яких з поважних або незалежних від них причин середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законодавством для сім'ї. Вона виплачується у грошовій формі у розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

Відповідно до законодавства громадянам призначаються такі види державної допомоги сім'ям з дітьми:

- 1) допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;
- 2) одноразова допомога при народженні дитини;
- 3) допомога для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- 4) допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням;
- 5) допомога на дітей одиницями матерям.

Державні допомоги сім'ям з дітьми виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету України, які передаються місцевим бюджетам у вигляді субвенцій.

Субсидії – це адресні безготівкові державні допомоги, які надаються громадянам для відшкодування витрат на оплату користування житлом або його утримання та комунальних послуг, а також на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Право на отримання адресної безготівкової субсидії для відшкодування витрат на оплату поширюється на громадян, які проживають у житлових приміщеннях: державного та громадського житлового фонду, в тому числі у гуртожитках, – на оплату користування житлом. приватного житлового фонду та фонду житлово-будівельних кооперативів – на оплату утримання житла; житлового фонду незалежно від форм власності – на оплату комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Для призначення субсидій громадяни подають до відділів (управлінь) субсидій заяву. Розмір субсидії не може бути більшим від розміру житлово-комунальних платежів. При цьому власник або наймач житла повинен сплачувати визначений відсоток платежів.

Серед допомоги постраждалим внаслідок аварії на ЧАЕС необхідно виділити два їх види залежно від суб'єкта, який має на них право. Це – допомоги дітям та їхнім батькам, які постраждали внаслідок Чорнобильської аварії, а також допомоги та компенсації особам, які постраждали внаслідок цієї техногенної катастрофи.

Крім допомоги потерпілим дітям та їхнім батькам, законодавством також передбачено виплата допомог та компенсацій особам, які віднесені до постраждалих осіб внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Компенсації за майно, втрачене у зв'язку з евакуацією, відселенням або самостійним переселенням, надаються один раз.

Особам, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, виплачуються також допомоги за шкоду, заподіяну здоров'ю.

До державної соціальної допомоги належить і допомога на поховання. Державна допомога на поховання призначається і виплачується органами соціального захисту за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Допомога особам, яким виповнилося 100 і більше років, виплачуються, коли місячний розмір їхньої пенсії не досягає визначеного законом прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Призначення допомоги здійснюють органи, які призначають пенсії. Виплата допомоги проводиться за рахунок коштів Державного бюджету.

Грошова допомога біженцям складається з одноразової грошової допомоги для придбання товарів першої потреби та одноразової грошової допомоги на відшкодування вартості переїзду до регіонального пункту тимчасового розміщення біженців.

Державною допомогою є також разова грошова допомога ветеранам війни. Вона передбачена Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Особливим видом державних допомог в Україні є стипендії Президента України дітям журналістів. Право на стипендію мають діти до 18 років, а також діти-інваліди до 23 років.

Державною допомогою вважається і щомісячна державна допомога дітям віком до 16 років, інфікованим вірусом імунодефіциту людини або хворим на СНІД. Згідно із Законом України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ».

Нарешті, ще одним видом державних допомог можна вважати безкоштовне забезпечення продуктами дитячого харчування дітей перших двох років життя із малозабезпечених сімей. Вона виплачується у натуральному вигляді.

Повідомлення про призначення державної соціальної допомоги або відмова у її призначенні надається заявникові у письмовій формі разом з поясненням порядку її оскарження.

Соціальна допомога

Всі, крім пенсій, грошові виплати аліментарного характеру з фондів для непрацездатних, які являють собою підтримку громадянам у встановлених законом випадках.

Характерні риси державної соціальної допомоги

Вони мають аліментарний характер, оскільки призначаються безоплатно і не пов'язані з трудовою діяльністю особи чи сплатою нею страхових внесків

Основним джерелом їх виплати є кошти державного чи місцевого бюджетів (переважно для виплати допомоги кошти надходять у вигляді субвенцій до місцевих бюджетів)

Перелік категорій осіб, які мають право на такі допомоги, визначається законами України

Вони надаються з метою матеріальної підтримки малозабезпечених або для компенсації (часткової чи повної) витрат, які понесені у зв'язку з настанням соціального ризику

Розмір допомоги, як правило, співвідноситься з величиною прожиткового мінімуму або з гарантованим рівнем забезпечення такого мінімуму

Призначення має так званий адресний характер

Система державної соціальної допомоги

Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам

Державна допомога сім'ям з дітьми

Грошова допомога особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, та особам, яким надано тимчасовий захист

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям

Щорічна разова грошова допомога ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань

Довічні державні стипендії

Програми соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Компенсації на медикаменти

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам

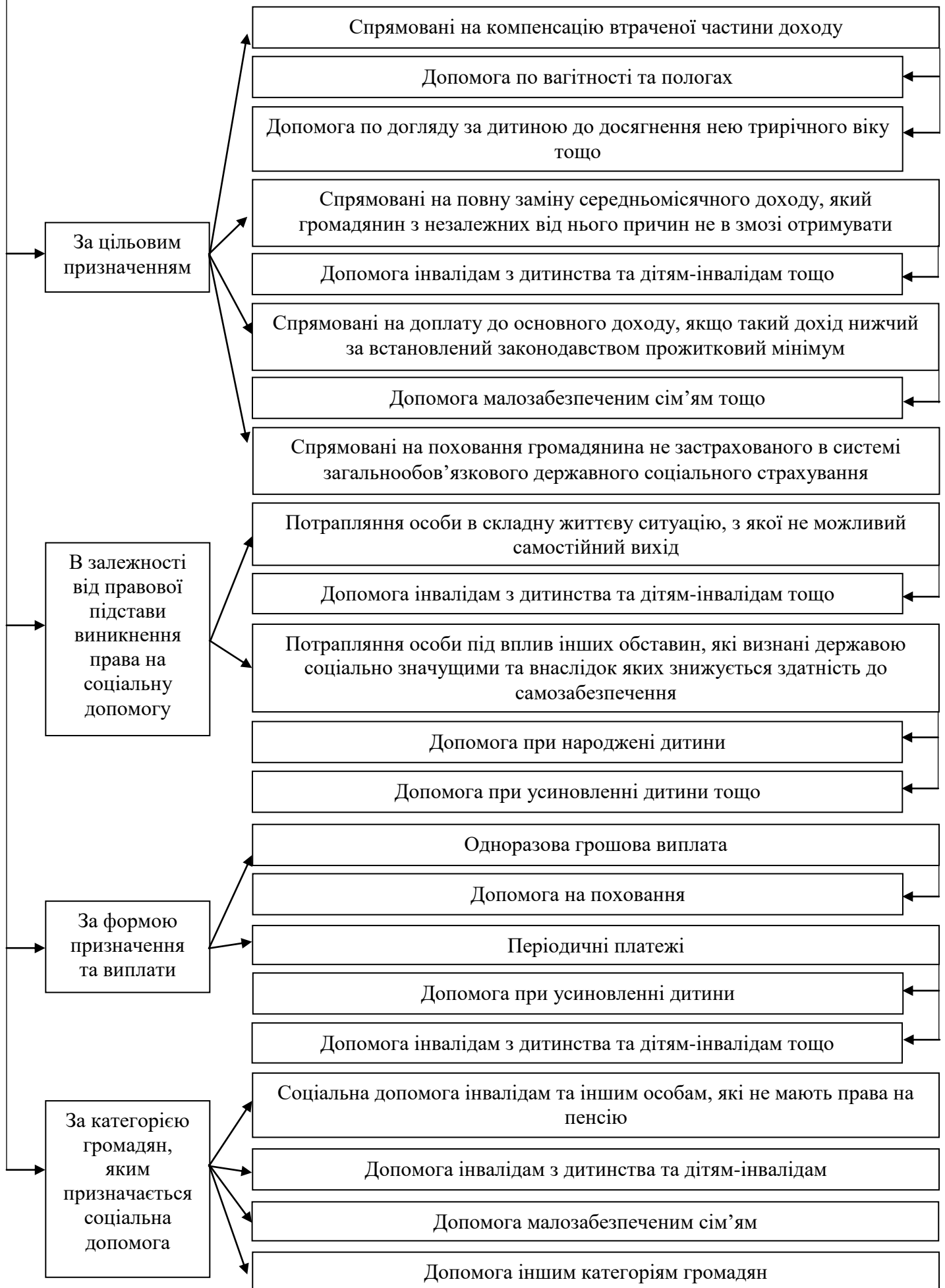
Тимчасова допомога

Програми і заходи із соціального захисту інвалідів, у тому числі програми і заходи Фонду соціального захисту інвалідів України

Програми протезування

Інші види цільової грошової допомоги встановлені законом

Класифікація державної соціальної допомоги

Особливості фінансування державної соціальної допомоги

Умови призначення державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю

Особа є дитиною померлого годувальника, який на день смерті не мав страхового стажу, необхідного для призначення пенсії для особи з інвалідністю III групи або особою, яка досягла 65 років та не має права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися до 30.09.1953 р. включно, досягли 58 р. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.10.1953 р. по 31.03.1954 р., досягли 58 р. 6 м. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.03.1954 р. по 30.09.1954 р., досягли 59 р. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.10.1954 р. по 31.03.1955 р., досягли 59 р. 6 м. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.03.1955 р. по 30.09.1955 р., досягли 60 р. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.10.1955 р. по 31.03.1956 р., досягли 60 р. 6 м. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.03.1956 р. по 30.09.1956 р., досягли 61 р. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.10.1956 р. по 31.03.1957 р., досягли 61 р. 6 м. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.03.1957 р. по 30.09.1957 р., досягли 62 р. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.10.1957 р. по 31.03.1958 р., досягли 62 р. 6 м. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.03.1958 р. по 30.09.1958 р., досягли 63 р. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.10.1958 р. по 31.03.1959 р., досягли 63 р. 6 м. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.03.1959 р. по 30.09.1959 р., досягли 64 р. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.10.1959 р. по 31.03.1960 р., досягли 64 р. 6 м. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Жінки, які народилися з 1.03.1960 р. по 30.09.1960 р., досягли 65 р. та не мають права на пенсію відповідно до закону

Не одержує пенсію або соціальні виплати, що призначаються для відшкодування шкоди, заподіяної ушкодженням здоров'я на виробництві, передбачені Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування"

Є малозабезпеченою особою (крім осіб з інвалідністю I групи та дітей померлого годувальника)

Є особою з інвалідністю I групи

Державна соціальна допомога на догляд призначається

Особам з інвалідністю внаслідок війни з числа військовослужбовців та інших осіб, яким призначено пенсії по інвалідності відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб"

Особам з інвалідністю I групи

Особам з інвалідністю II групи, які є самотніми та за висновком лікарсько-консультативної комісії потребують постійного стороннього догляду

Особам з інвалідністю III групи, які є самотніми та за висновком лікарсько-консультативної комісії потребують постійного стороннього догляду

Особам, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни відповідно до ст.7 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" та одержують пенсії за віком, по інвалідності або за вислугу років

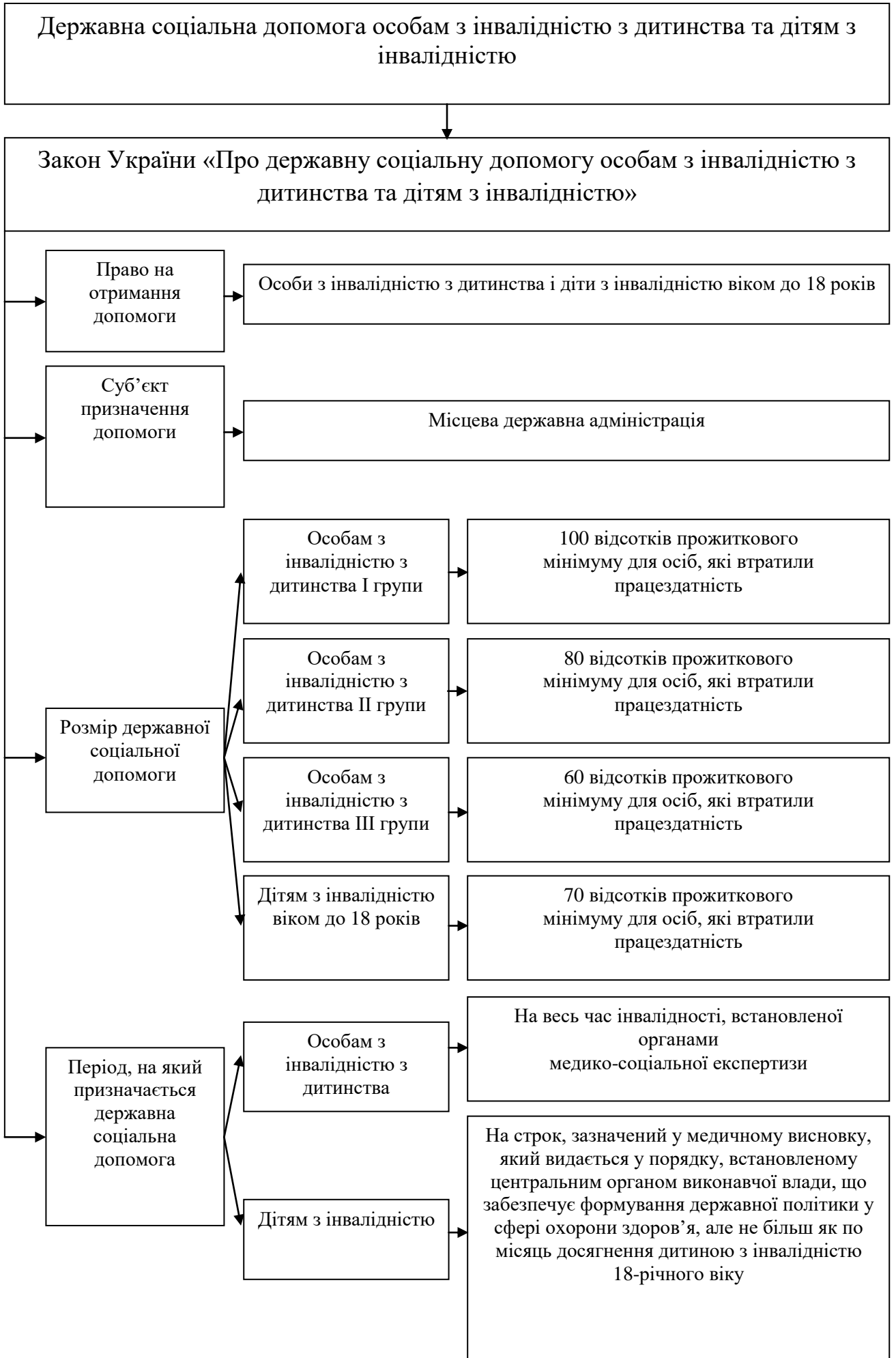
Особам з інвалідністю I групи

Особам з інвалідністю II і III груп, які є самотніми і за висновком лікарсько-консультативної комісії потребують постійного стороннього догляду

Особам, яким призначено пенсії за вислугу років відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" і які є особами з інвалідністю I групи внаслідок причин, визначених у п."б" ст.16 зазначеного Закону, або є самотніми пенсіонерами і за висновком лікарсько-консультативної комісії потребують догляду

Самотнім самотнім самотнім особам, які за висновком лікарсько-консультативної комісії потребують постійного стороннього догляду і одержують пенсію за віком або за вислугу років чи по інвалідності (крім осіб з інвалідністю I групи)

Самотнім самотнім особам з інвалідністю I групи, які одержують пенсію за віком або за вислугу років чи по інвалідності (крім осіб з інвалідністю, зазначених у п.1-3 ч.1 ст.7 Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю»)

Щомісячна грошова допомога особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним

Стаття 5 Закону України "Про психіатричну допомогу"

Постанова КМУ «Про надання щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним» від 02.08.2000 р. №1192

Право на отримання допомоги

Дієздатна особа, яка зареєстрована або постійно проживає на одній житловій площі з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, і здійснює догляд за ним

Суб'єкт призначення допомоги

Структурні підрозділи з питань соціального захисту населення (органи соціального захисту населення)

Розмір державної соціальної допомоги

Різниця між трьома прожитковими мінімумами на кожного члена сім'ї та середньомісячним сукупним доходом сім'ї за попередні шість місяців, але не може бути більше, ніж прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць

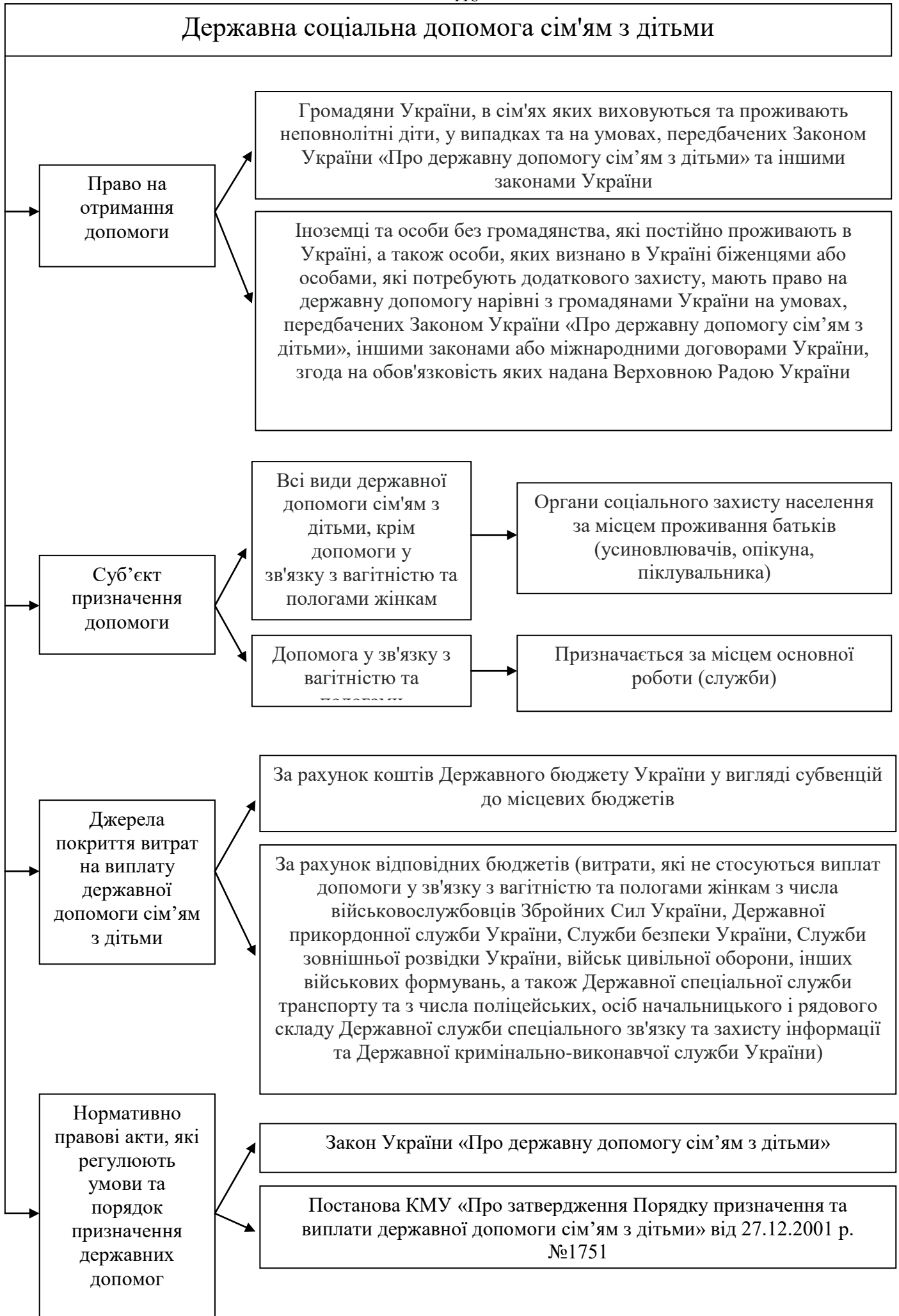
Період, на який призначається державна соціальна допомога

На шість місяців і виплачується щомісяця

У разі коли особа, яка здійснює догляд за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, є непрацюючим пенсіонером (інвалідом), їй призначається допомога на догляд на 12 місяців на підставі заяви та копії трудової книжки

Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми

Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами

Право на допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами

Всі жінки (у тому числі неповнолітні), які не застраховані в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування

Жінки із числа військовослужбовців ЗСУ, Держприкордонслужби, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, інших військових формувань, Держспецтрансслужби, Держспецзв'язку та із числа поліцейських, осіб начальницького і рядового складу органів та підрозділів служби цивільного захисту та ін..

Жінки, звільнені з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи та організації незалежно від форми власності за умови, що вагітна жінка була звільнена з роботи не раніше ніж за шість місяців до набуття права на одержання допомоги

Жінки, зареєстровані в центрі зайнятості як безробітні

Аспірантки, докторантки, клінічні ординатори, студентки вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації та професійно-технічних навчальних закладів

Непрацюючі жінки

Жінки, зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності, які не сплачують страхові внески до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності

Підстави для призначення допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами

Виdana в установленному порядку довідка лікувального закладу встановленого зразка та довідка з основного місця роботи (служби, навчання) або довідка ліквідаційної комісії (для жінок звільнених з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи, організації) або довідка державної служби зайнятості (для жінок, зареєстрованих у державній службі зайнятості, як безробітні)

Рішення про усиновлення (для осіб, які усиновили або взяли під опіку дитину протягом двох місяців з дня її

Умови призначення допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами

Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами призначається, якщо звернення за нею надійшло не пізніше шести місяців з дня закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами

Розмір допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами

Жінкам із числа військовослужбовців Збройних Сил, Держприкордонслужби, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, інших військових формувань, Держспецтрансслужби, Держспецзв'язку та із числа поліцейських, осіб начальницького і рядового складу органів та підрозділів служби цивільного захисту, Державної кримінально-

У розмірі 100 відсотків грошового забезпечення, але не менш як 25 відсотків розміру встановленого законом прожиткового мінімуму для працездатної особи з розрахунку на місяць

Жінкам, звільненим з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи та організації

У розмірі 100 відсотків середньомісячного доходу, але не менш як 25 відсотків розміру встановленого законом прожиткового мінімуму для працездатної особи з розрахунку на місяць

Жінкам зареєстрованим у центрі зайнятості як безробітні

У розмірі 100 відсотків мінімального розміру допомоги по безробіттю, але не менш як 25 відсотків розміру встановленого законом прожиткового мінімуму для працездатної особи з розрахунку на місяць

Аспіранткам, докторанткам, клінічним ординаторам, студенткам вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації та професійно-технічних навчальних закладів

У розмірі місячної стипендії, але не менш як 25 відсотків розміру встановленого законом прожиткового мінімуму для працездатної особи з розрахунку на місяць. Жінка, яка продовжує навчання, має право на виплату стипендії або допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами за її вибором

Непрацюючим жінкам та жінкам зареєстрованим, як суб'єкти підприємницької діяльності

У розмірі 25 відсотків розміру встановленого законом прожиткового мінімуму для працездатної особи з розрахунку на місяць

Допомога при народженні дитини

Право на допомогу при народженні дитини

Один з батьків дитини (опікун), який постійно проживає разом з дитиною

Підстави для призначення допомоги при народженні дитини

Свідоцтво про народження дитини

Рішення про встановлення опіки (для опікунів)

Умови призначення допомоги при народженні дитини

Звернення за призначенням допомоги при народженні дитини повинно надійти не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини

Дитина повинна народитися живою

Розмір допомоги при народженні дитини

Призначається у розмірі 41280 гривень. Виплата допомоги здійснюється одноразово у сумі 10320 гривень, решта суми допомоги виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України

Допомога при народженні дитини призначається на кожну дитину окремо

Підстави припинення виплати допомоги при народженні дитини

Позбавлення отримувача допомоги батьківських прав

Відібрання дитини в отримувача допомоги без позбавлення батьківських прав

Тимчасове влаштування дитини на повне державне утримання

Припинення опіки або звільнення опікуна від його повноважень щодо конкретної дитини

Нецільового використання коштів і незабезпечення отримувачем допомоги належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини

Допомога при усиновленні дитини

Право на допомогу при усиновленні дитини

Особа, яка є громадянином України, постійно проживає на її території та усиновила дитину з числа дітей-сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування (якщо усиновлювачами є подружжя - один з них на їх розсуд)

Підстави для призначення допомоги при усиновленні дитини

Рішення про усиновлення дитини

Умови призначення допомоги при усиновленні дитини

Звернення за призначенням допомоги при усиновленні дитини повинно надійти не пізніше дванадцяти місяців з дня набрання законної сили рішенням про усиновлення

Розмір допомоги при усиновленні дитини

Дорівнює розміру, встановленому для виплати допомоги при народженні дитини (41280 гривень).

Допомога при усиновленні дитини призначається на кожну дитину окремо

Підстави припинення виплати допомоги при усиновленні дитини

Позбавлення отримувача допомоги батьківських прав

Відібрання дитини в отримувача допомоги без позбавлення батьківських прав

Тимчасове влаштування дитини на повне державне утримання

Смерть дитини або отримувача допомоги

Нецільове використання коштів і незабезпечення отримувачем допомоги належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини

Перебування отримувача допомоги у місцях позбавлення волі за рішенням суду

Скасування рішення про усиновлення дитини або визнання його недійсним

Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування

Право на допомогу на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування

Особи, призначені в установленому законом порядку опікунами чи піклувальниками дітей, які позбавлені батьківського піклування

Підстави для призначення допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування

Рішення про встановлення опіки чи піклування

Умови призначення допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування

Діти, над якими встановлено опіку чи піклування, не перебувають на повному державному утриманні

Якщо дитина, яка перебуває на повному державному утриманні, під час літніх канікул перебуває вдома з опікуном чи піклувальником, зазначена допомога призначається за повні місяці перебування дитини вдома на підставі довідки навчального закладу, про те, що дитина в цей час не перебувала на повному державному утриманні

Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, які є вихованцями дитячих навчальних закладів, що фінансуються не за рахунок бюджетних коштів, призначається на загальних підставах

Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування вважається власністю дитини

Розмір допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування

Два прожиткових мінімуми для дитини відповідного віку

У разі коли на дитину виплачуються призначені в установленому порядку пенсія, аліменти, стипендія, державна допомога (крім державної соціальної допомоги, що виплачується на дітей з інвалідністю, відповідно до законодавства), розмір допомоги на дитину, над якою встановлено опіку чи піклування, визначається як різниця між двома прожитковими мінімумами для дитини відповідного віку та розміром призначених пенсії, аліментів, стипендії, державної допомоги

Підстави припинення виплати допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування

Звільнення від виконання обов'язків опікуна чи піклувальника

Працевлаштування або взяття шлюбу дитиною до досягнення нею 18-річного віку

Усиновлення дитини, передача дитини батькам

Досягнення дитиною 18-річного віку

Надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності, якщо вона записана матір'ю або батьком дитини

Допомога на дітей одиницям матерям

Право на соціальну допомогу на дітей одиницям матерям

Одинокі матері (які не перебувають у шлюбі), одинокі усиновлювачі, якщо у свідоцтві про народження дитини або документі про народження дитини, виданому компетентними органами іноземної держави, за умови його легалізації в установленому законодавством порядку (рішенні про усиновлення дитини), відсутній запис про батька (матір) або запис про батька (матір) проведено в установленому порядку органом державної реєстрації актів цивільного стану за вказівкою матері (батька, усиновлювача) дитини

Мати (батько) дітей у разі смерті одного з батьків, які не одержують на них пенсію в разі втрати годувальника, соціальну пенсію або державну соціальну допомогу дитині померлого годувальника, передбачену Законом України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю"

Одинокі матері, одинокі усиновлювачі, матері (батьки) у разі смерті одного з батьків зареєстрували шлюб, мають право на отримання допомоги на дітей, які народилися чи були усиновлені до шлюбу, якщо такі діти не були усиновлені чоловіком (дружиною)

Умови для призначення допомоги на дітей одиницям матерям

Наявність витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян про державну реєстрацію народження дитини, виданого відділом державної реєстрації актів цивільного стану, або довідки про народження, виданої виконавчим органом сільської, селищної, міської (крім міст обласного значення) ради, із зазначенням підстави внесення відомостей про батька дитини до актового запису про народження дитини відповідно до абз.1 ч.1 ст.135 СК України, або документа про народження, виданого компетентним органом іноземної держави, в якому відсутні відомості про батька, за умови його легалізації в установленому законодавством порядку

Розмір допомоги на дітей одиницям матерям

Різниця між 100 відсотками прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців

Підстави припинення виплати допомоги на дітей одиницям матерям

Позбавлення отримувача допомоги батьківських прав

Позбавлення отримувача допомоги волі за вироком суду

Скасування рішення про усиновлення дитини або визнання його недійсним

Реєстрація дитиною шлюбу до досягнення нею 18-річного віку

Надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності у випадках, передбачених законом

Смерть дитини

Смерть отримувача допомоги

Підстави призупинення виплати допомоги на дітей одиницям матерям

Тимчасове влаштування дитини на повне державне утримання

Відібрання дитини у отримувача допомоги без позбавлення батьківських прав

Тимчасове працевлаштування дитини

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям

Закон України «Про соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»

Право на соціальну допомогу

Малозабезпечені сім'ї, які постійно проживають на території України

Орган, який призначає соціальну допомогу

Місцева державна адміністрація

Заява про надання державної соціальної допомоги може також подаватися до виконавчого комітету сільської, селищної ради, який передає її до місцевої державної адміністрації

Документи, які подаються для отримання державної соціальної допомоги

Заява про надання державної соціальної допомоги

Документ, що посвідчує особу

Довідка про склад сім'ї

Декларація про доходи та майно осіб, які входять до складу сім'ї

Довідка про наявність та розмір земельної частки (паю)

Довідка встановленої форми про безпосередню участь особи в антитерористичній операції

Розмір державної соціальної допомоги

Різниця між прожитковим мінімумом для сім'ї та її середньомісячним сукупним доходом, який обчислюється за методикою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, але цей розмір не може бути більшим ніж 75 відсотків прожиткового мінімуму для сім'ї

Для кожної дитини (крім дитини з інвалідністю), яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, рівень забезпечення прожиткового мінімуму збільшується на 10 відсотків

Для кожної дитини з інвалідністю, яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, для кожної дитини, яка утримується матір'ю (батьком, усиновителем), що не перебуває у шлюбі, і запис про батька (матір) цієї дитини у Книзі реєстрації народжень провадиться в установленому порядку за вказівкою матері (батька), для кожної дитини, в якій один або обоє батьків є особами з інвалідністю I або II групи рівень забезпечення прожиткового мінімуму збільшується на 20

Для громадян, які одержали статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, рівень забезпечення прожиткового мінімуму збільшується на 20 відсотків

Розмір державної соціальної допомоги збільшується на кожну дитину віком до 13 років на 250 гривень

Розмір державної соціальної допомоги збільшується на кожну дитину віком від 13 до 18 років - на 500 гривень

Максимальний розмір державної соціальної допомоги з урахуванням збільшення її розміру на кожну дитину, яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, не може перевищувати прожитковий мінімум для сім'ї

Строки призначення державної соціальної допомоги

Державна соціальна допомога призначається строком на 6 місяців

Одиноким особам, визнаним за результатами медико-соціальної експертизи непрацездатними, які не мають інших джерел до існування, державна соціальна допомога може бути призначена на строк визнання особи

Одиноким особам, які досягли 65-річного віку і не мають інших джерел до існування, державна соціальна допомога може бути призначена довічно

Умови, за яких державна соціальна допомога не призначається

Працевдатні члени малозабезпеченої сім'ї не працюють, не служать, не вчаться за денною формою навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації протягом трьох місяців, що передують місяцю звернення за призначенням державної соціальної допомоги (крім осіб, які в установленому порядку визнані безробітними та за інформацією центрів зайнятості не порушують законодавство про зайнятість щодо сприяння своєму працевлаштуванню; осіб, які доглядають за дітьми до досягнення ними трирічного віку або за дітьми, які потребують догляду протягом часу, визначеного у медичному висновку лікарсько-консультативної комісії, але не більше ніж до досягнення ними шестирічного віку; осіб, які доглядають за особами з інвалідністю I групи або дітьми з інвалідністю віком до 18 років, за особами з інвалідністю II групи внаслідок психічного розладу, а також за особами, які досягли 80-річного віку; фізичних осіб, які надають соціальні послуги)

З'ясовано, що малозабезпечена сім'я має додаткові джерела для існування, а також хто-небудь із її складу протягом 12 місяців перед зверненням за наданням державної соціальної допомоги здійснив покупку або оплатив послуги на суму, яка на час звернення перевищує 10-кратну величину прожиткового мінімуму для сім'ї

У власності чи володінні малозабезпеченої сім'ї є друга квартира (будинок) за умови, що загальна площа житла перевищує 21 квадратний метр на одного члена сім'ї та додатково 10,5 квадратного метра на сім'ю, чи більше одного автомобіля, транспортного засобу (механізму)

Випадки, коли наявність зазначених умов не перешкоджає призначенню державної соціальної допомоги

У складі сім'ї є особа з інвалідністю

У малозабезпеченій багатодітній сім'ї виховуються троє або більше дітей віком до 18 років (якщо діти навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, а також професійно-технічних, вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації, але не довше ніж до досягнення ними 23 років)

Неможливість отримання будь-яких джерел для існування пов'язана з тривалою хворобою одного та/або кількох членів сім'ї

Правові засади призначення житлових субсидій

Постанова КМУ «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива» від 21.10.1995 р.

Право на отримання житлових субсидій

Громадяни, які проживають у житлових приміщеннях (будинках)

Орган, який призначає житлові субсидії

Структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад

Документи, які подаються для призначення житлових субсидій

Заява про призначення житлової субсидії

Декларація про доходи і витрати осіб, які звернулися за призначенням житлової субсидії

Договір найму (оренди) житла (за наявності)

Довідки про доходи (у разі зазначення у декларації доходів, інформація про які відсутня в ДФС, ПФУ)

Термін на який призначаються житлові субсидії

Призначається з місяця звернення за її призначенням до дати закінчення опалювального сезону і розраховується на неопалювальний сезон (з 1 травня по 30 вересня) та опалювальний сезон (з 1 жовтня по 30

Для домогосподарств з індивідуальним опаленням субсидія розраховується на опалювальний сезон з 16 жовтня по 15 квітня включно

Особи яким призначаються субсидії

Одній із зареєстрованих у житловому приміщенні осіб, тобто за місцем реєстрації особи, але з урахуванням усіх зареєстрованих осіб

За рішенням місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування субсидія може бути призначена за фактичним місцем проживання особам, які орендують житло на підставі договору найму, або індивідуальним забудовникам, будинки яких не прийняті в експлуатацію

Умови призначення житлових субсидій

Наявність різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги, скраплений газ, тверде та рідке пічне побутове паливо у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами і обсягом визначеного Кабінетом Міністрів України обов'язкового відсотка платежу

Умови припинення виплати житлових субсидій

Будь-хто із зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) осіб (осіб, які фактично проживають), яким нараховується плата за житлово-комунальні послуги, протягом 12 місяців перед зверненням за призначенням субсидії (призначенням субсидії без звернення) здійснив купівлю земельної ділянки, квартири (будинку), автомобіля, транспортного засобу (механізму), будівельних матеріалів, інших товарів довгострокового вжитку або оплатив послуги (одноразово) з будівництва, ремонту квартири (будинку) або автомобіля, транспортного засобу (механізму), телефонного (в тому числі мобільного) зв'язку, крім житлово-комунальних послуг у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами та медичних послуг, пов'язаних із забезпеченням життєдіяльності, на суму, яка на дату купівлі (оплати) перевищує 50 тис. гривень

Алгоритм розрахунку обов'язкового відсотку платежу

Обчислення середньомісячного сукупного доходу домогосподарства за попередній два квартали

Середньомісячний сукупний дохід ділиться на кількість членів домогосподарства, і визначається середньомісячний дохід на одну особу за попередній два квартали

Дохід на одну особу ділиться на розмір прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць

Отриманий результат ділиться на 2, а потім множиться на 15%, і таким чином визначається відсоток від середньомісячного сукупного доходу

Соціальні норми житла та нормативи споживання житлово-комунальних послуг

Норма площі житла

Утримання житла, опалення

13,65 кв. м на особу + 35,22 кв. м на сім'ю

75 кв. м на домогосподарство, яке складається з однієї або двох

Комісії можуть прийм. ріш. щодо признач. субсид. на понаднормову площу житла непрацездат. особам, які проживають самі

Нормативи споживання природного газу

На опалення

5,0 куб. м на 1 кв. м опалювальної площі кориг. коеф. (в опалювальний

На газову плиту (приготування

3,3 куб. м на особу

На газову плиту за відсутності гарячого водопостачання і газового опалення

5,4 куб. м на особу

На газову плиту і водонагрівач

10,5 куб. м на особу

Нормативи централізованого водопостачання та водовідведення

Постачання холодної води

2,4 куб. м на особу (за наявності централіз. постачання гарячої

4,0 куб. м на особу (за відсутності централіз. постачання гарячої води)

Постачання гарячої води

1,6 куб. м на особу

Водовідведення

14,0 куб. м на особу

Нормативи споживання електричної енергії

На опалення

51 кВт.год на 1 кв. м опалювальної площі кориг. коеф. (в опал.період)

У будинках, обладнаних стаціонарними електроплитами

130 кВт. год на сім'ю з однієї особи + 30 кВт. год на іншого члена сім'ї (за наявності централізованого постачання гарячої води)

150 кВт. год на сім'ю з однієї особи + 30 кВт. год на іншого члена сім'ї (за відсутності централізованого постачання гарячої води)

У будинках, не обладнаних стаціонарними електроплитами

90 кВт. год на сім'ю з однієї особи + 30 кВт. год на іншого члена сім'ї (за наявності централізованого постачання гарячої води або за відсутності централізованого постачання гарячої води, наявності централізованого постачання холодної води та газових нагрівальних приладів)

120 кВт. год на сім'ю з однієї особи + 30 кВт. год на іншого члена сім'ї (за відсутності центр.постачання гар. води, газових нагрівальних приладів та наявності централізованого постачання холодної води)

Нормативи споживання теплової енергії

На опалення

0,0431 Ккал на 1 кв. м опалювальної площі * кориг. коеф. (в опалювальний період)

Нормативи вивезення твердих побутових відходів та рідких нечистот

Вивезення твердих побутових відходів

0,4167 куб. м на одну особу

Вивезення рідких побутових відходів та нечистот

0,76 куб. м на одну особу

4,0 куб м на домогосподарство - у разі відсутності системи централізованого водовідведення та за наявності централізованого водопостачання і вигрібних ям

Державна соціальна допомога особам, яким виповнилося 100 і більше років

Постанова КМУ «Про виплату державної допомоги особам, яким виповнилося 100 і більше років» від 12.10.2002 р. №1532

Право на соціальну допомогу

Особи, якій виповнилося 100 і більше років

Орган, який призначає соціальну допомогу

Органи, які призначають пенсії

Умови призначення державної соціальної допомоги

Місячний розмір пенсії (з урахуванням всіх виплат до неї) особи, якій виповнилося 100 і більше років не досягає визначеного законом прожит. мінімуму для осіб, які втратили працездатність, з 1 жовтня 2002 р.

Розмір державної соціальної допомоги

Різниця між зазначеним прожитковим мінімумом та розміром пенсії (з урахуванням всіх виплат до неї)

Щомісячна державна соціальна допомога дітям віком до 18 років, інфікованим вірусом імунодефіциту людини або хворим на СНІД

Ст.19 Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ»

Постанова КМУ «Про розмір щомісячної державної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям і дітям, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ» від 12.09.2012 р. №852

Наказ МОЗ «Про затвердження Порядку виплати щомісячної державної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям і дітям, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ» від 26.11.2012 р. №946

Право на соціальну допомогу

ВІЛ-інфіковані діти і діти, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ

Орган, який призначає та виплачує соціальну допомогу

ДУ «Український центр соціальних хвороб МОЗ України»

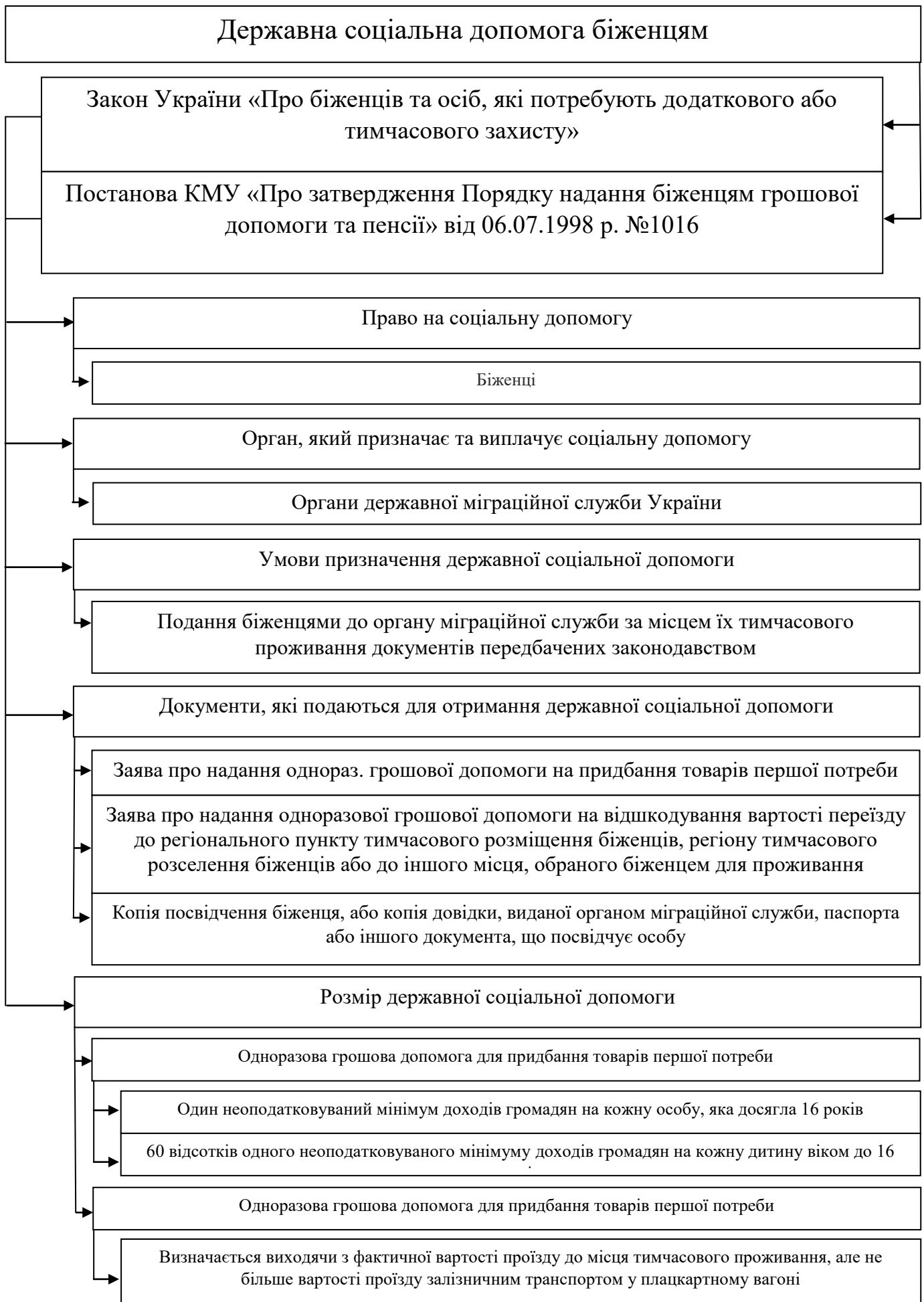
Регіональні центрами СНІДу

Умови призначення державної соціальної допомоги

Подання до Регіонального центру СНІДу письмової заяви батьків або законних представників ВІЛ-інфікованої дитини або дитини, яка страждає на хворобу, зумовлену ВІЛ

Розмір державної соціальної допомоги

Десять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Стипендії Президента України дітям журналістів, які загинули (померли) або яким встановлено інвалідність у зв'язку з виконанням професійних обов'язків

Указ Президента України «Питання соціального захисту дітей журналістів, які загинули (померли) або яким встановлено інвалідність у зв'язку з виконанням професійних обов'язків» від 30.03.2002 р. №428/2002

Право на стипендію

Діти до 18 років та діти-інваліди до 23 років журналістів, які під час викон. проф. обов'язків загинули (померли), у тому числі загинули (пропали безвісти) у районі проведення антитерористичної операції, або померли внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), одержаних у районі проведення антитерористичної операції, або яким встановлено інвалідність I чи II групи у зв'язку з виконанням професійних обов'язків. У разі коли діти навчаються за денною формою у навчальних закладах, стипендії виплачуються до закінчення навчання, але не більш як до досягнення ними 23 років

Підстави для призначення стипендії

Подання до Кабінету Міністрів України Державним комітетом телебачення і радіомовлення України разом із клопотанням професійних або громадських об'єднань журналістів встановлених законом

Документи, які подаються для призначення стипендії

Звернення про призначення стипендії

Копія акта за формою Н-1 про нещасний випадок під час виконання журналістом службових обов'язків або документ правоохоронного органу про порушення кримінальної справи за фактом вбивства журналіста чи заподіяння журналістові тілесних ушкоджень, що призвели до інвалідності, або рішення суду про вчинення проти журналіста злочину у зв'язку з виконанням ним професійних обов'язків

Висновок медико-соціальної експертної комісії про ступінь втрати професійної працездатності журналістом, який постраждав під час виконання професійних обов'язків

Копія посвідчення особи з інвалідністю I чи II групи, що видано журналісту, якому встановлено інвалідність у зв'язку з виконанням професійних обов'язків

Копія свідоцтва про смерть журналіста

Документи, що підтверджують родинні стосунки дитини з журналістом, який загинув (помер) або якому встановлено інвалідність у зв'язку з виконанням професійних обов'язків

Довідка про те, що дитина потерпілого журналіста віком від 18 до 23 років, яка має право на стипендію, навчається за денною формою

Період на який призначається стипендія

На один рік і виплачується

Розмір стипендії

1,5 прожиткового мінімуму на одну особу, встановленому законом

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Що є підставою для надання державної соціальної допомоги?
 - А) настання страхового випадку;
 - Б) складні життєві обставини;
 - В) рішення відповідного державного органу;
 - Г) рішення органу самоврядування.

2. Що з нижче наведеного не є складною життєвою обставиною?
 - А) інвалідність;
 - Б) сирітство;
 - В) часткова втрата працездатності;
 - Г) безпритульність.

3. В якій формі за законодавством України державна соціальна допомога не надається?
 - А) натуральна;
 - Б) грошова;
 - В) у формі соціального обслуговування;
 - Г) субсидії.

4. На кого з перелічених категорій не поширюється спеціальний соціальний захист?
 - А) працівники органів внутрішніх справ;
 - Б) працівники закладів освіти;
 - В) державні службовці;
 - Г) народні депутати.

5. Кому з перелічених категорій можуть надаватися платні послуги?
 - А) непрацездатним громадянам, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю і мають працездатних дітей або рідних, які зобов'язанні відповідно до чинного законодавства забезпечити їм догляд і допомогу;
 - Б) громадянам, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю і не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу;
 - В) громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, бездомністю, стихійним лихом, катастрофами, особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, якщо середньомісячний дохід цих осіб нижчий, ніж встановлений прожитковий мінімум;
 - Г) дітям та молоді, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, сирітством, безпритульністю, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у сім'ї.

6. В якій сфері не можуть надаватися пільги як вид соціальної допомоги?
- А) у сфері банківської діяльності;
 - Б) податкові;
 - В) у сфері охорони здоров'я;
 - Г) у сфері комунальних послуг.
7. Система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності – це...
- А) соціальний захист;
 - Б) соціальна політика;
 - В) соціальна допомога;
 - Г) соціальне обслуговування.
8. Грошові соціальні виплати надаються у вигляді ...
- А) субсидій;
 - Б) забезпечення продуктами харчування, ліками;
 - В) пенсій, компенсаційних виплат;
 - Г) транспортних пільг.
9. Одноразова допомога при народженні дитини призначається, якщо батьки звернулись:
- А) не пізніше 6 місяців з дня народження дитини
 - Б) протягом 12 місяців з дня народження дитини
 - В) не пізніше 1 місяця з дня народження дитини
 - Г) протягом 1 місяця з дня народження дитини
10. Вкажіть умову призначення пенсії по інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві:
- А) інвалідність внаслідок загального захворювання, встановлена МСЕК;
 - Б) наявність хоча б 5 років страхового стажу;
 - В) тривалість страхового стажу не має значення;
 - Г) перебування на утриманні іншого члена сім'ї.
11. Виплата соціальних допомог за чинним законодавством України має здійснюватись:
- А) у грошових одиницях, що перебувають у законному обігу на території України;
 - Б) у валюті іншої держави;
 - В) у формі боргових зобов'язань;²⁶
 - Г) у натуральній формі.
12. До державних допомог сім'ям з дітьми відноситься:
- А) допомога по догляду за хворою дитиною віком до 14 років;

- Б) допомога по тимчасовій непрацездатності;
- В) допомога по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку;
- Г) допомога по безробіттю.

13. Грошові виплати громадянам у випадках, передбачених законом, що надаються з фондів соціального страхування та за рахунок державного бюджету – це:

- А) страхові виплати;
- Б) дотації;
- В) допомога;
- Г) пенсія.

13. Право на державну соціальну допомогу мають:

- А) мають малозабезпечені сім'ї, які постійно проживають на території України;
- Б) особи, які не підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню;
- В) фізична особа, яка працює за трудовим договором (контрактом) на підприємстві, в установі, організації незалежно від форм власності, виду діяльності та господарювання або у фізичної особи;
- Г) особи, які застраховані на добровільних засадах у Фонді соціального страхування.

14. У разі зміни групи інвалідності допомога в новому (збільшеному) розмірі призначається інваліду:

- А) з дня зміни групи інвалідності;
- Б) з дня встановлення їй інвалідності;
- В) з наступного місяця за тим, у якому встановлена нова група інвалідності;
- Г) з наступного дня з моменту зміни групи інвалідності.

15. Розміри державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства II групи:

- А) 60 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;
- Б) 80 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;
- В) 30 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;
- Г) 100 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

16. Державна соціальна допомога на догляд не призначається:

- А) малозабезпеченим особам з інвалідністю I групи, які одержують пенсію за віком або за вислугу років чи по інвалідності;
- Б) особам, які одержують соціальні пенсії або надбавки до пенсії на догляд відповідно до законодавства, що діяло раніше;
- В) особам, яким призначено пенсії за вислугу років відповідно до Закону України;

Г) особи, які не підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

17. У разі смерті одержувача державної соціальної допомоги особам, які здійснили його поховання, виплачується допомога на поховання в розмірі:

- А) 20 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам;
- Б) трьохмісячної суми державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, встановленому на день смерті одержувача цієї допомоги;
- В) двомісячної суми державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, встановленому на день смерті одержувача цієї допомоги;
- Г) двох прожиткових мінімумів доходів громадян;

18. Суми державної соціальної допомоги, призначені особам з інвалідністю, але не витребувані своєчасно без поважних причин, виплачуються за :

- А) не більш як за 3 місяці перед зверненням за її одержанням;
- Б) 6 місяців перед зверненням за її одержанням;
- В) 3 роки з моменту звернення про їх виплату;
- Г) не більш як за 12 місяців перед зверненням за її одержанням.

19. Одиноким особам, які досягли 65-річного віку і не мають інших джерел до існування, державна соціальна допомога може бути призначена:

- А) довічно;
- Б) на строк визнання особи непрацездатною;
- В) на три роки після визнання непрацездатності;
- Г) на строк до моменту настання виплат загальнообов'язкового пенсійного забезпечення.

20. Дітям з інвалідністю, які перебувають у будинках-інтернатах, інших стаціонарних установах (закладах) на повному державному утриманні, призначена державна соціальна допомога виплачується:

- А) розмірі 30 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги;
- Б) розмірі 60 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги;
- В) розмірі 25 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги;
- Г) в розмірі 50 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги.

ТЕМА №7: «СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНІ ПІЛЬГИ»

1. Поняття, ознаки та принципи здійснення соціального обслуговування.
2. Форми та види соціального обслуговування.
3. Органи, які здійснюють соціальне обслуговування.
4. Соціальні послуги безробітним: професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації та профорієнтація; пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні; інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням.
5. Соціальне обслуговування осіб з інвалідністю.
6. Соціальне обслуговування дітей-сиріт.
7. Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального захисту і їх відмінність від соціального обслуговування.
8. Критерії класифікації та види соціальних пільг. Правові умови та порядок надання соціальної пільги.

Основний нормативний акт, який необхідно використовувати при відповіді на питання про органи, які здійснюють соціальне обслуговування слід здійснити аналіз Закону України “Про соціальні послуги” від 19.06.2003 року, який визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги. Також, необхідно чітко вирізняти, що є платною та безоплатною послугою, які категорії послуг відносяться до платних чи безоплатних.

За чинним законодавством органами, що надають відповідні види соціального обслуговування, є державні та комунальні спеціалізовані підприємства, установи та заклади соціального обслуговування, підпорядковані центральним, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, юридичні особи, які утворені відповідно до законодавства і не ставлять за мету одержання прибутку. Соціальне обслуговування може також надаватися фізичними особами.

Соціальне обслуговування застрахованим громадянам надається органами відповідних фондів загальнообов'язкового соціального страхування.

Що ж до незастрахованих громадян, а також тих випадків, коли соціальне обслуговування надається не у зв'язку із соціальним страхуванням, то його здійснюють відповідні державні та уповноважені державою органи.

Соціальне обслуговування переважно надається безоплатно. Хоча існують випадки, коли передбачається часткова або повна компенсація вартості наданих послуг.

Соціальне обслуговування фінансується, як правило, за рахунок коштів Державного та місцевого бюджетів. Однак такі види соціального обслуговування можуть надаватися також за рахунок коштів фондів

загальнообов'язкового державного соціального страхування, якщо особа, яка потребує соціального обслуговування, є застрахованою в системі загальнообов'язкового соціального страхування.

Основним органом, щ здійснює надання соціальних послуг безробітним – державний центр зайнятості. При висвітленні даного питання, необхідно визначити його правовий статус, повноваження, цілі та завдання які на нього покладені. Окрім того, важливим є окреслення загальної ситуації, яка має місце на даний час у країні у зв'язку з належним виконанням чи невиконанням центром зайнятості покладених на нього функцій.

Чинне законодавство України гарантує соціальний захист громадян, які втратили роботу. Основними нормативно-правовими актами, що гарантують громадянам соціальний захист у сфері зайнятості є Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, закони України «Про зайнятість населення», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».

Видами соціальних послуг є: професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації у професійно-технічних та вищих навчальних закладах, у тому числі в навчальних закладах державної служби зайнятості, на підприємствах, в установах, організаціях; профорієнтація; пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом надання роботодавцю дотації на створення додаткових робочих місць для працевлаштування безробітних; фінансування організації оплачуваних громадських робіт для безробітних; інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням.

Питання соціального обслуговування інвалідів головним чином регулюється Законом України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні” від 21.03.1991 року, що визначає основи соціальної захищеності інвалідів в Україні і гарантує їм рівні з усіма іншими громадянами можливості для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість інвалідам ефективно реалізувати права та свободи людини і громадянина та вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними можливостями, здібностями і інтересами.

У системі соціального обслуговування як виду соціального забезпечення важлива роль належить соціальній реабілітації та адаптації інвалідів. Це відповідний комплекс заходів, спрямованих на відновлення здоров'я і здібностей інваліда та створення йому необхідних умов і рівних можливостей у всіх сферах життєдіяльності.

Основними видами- реабілітаційних заходів для інвалідів є: медична, професійна, соціальна, фізична, психологічна, трудова реабілітація.

Основним документом, що визначає види, форми й обсяг реабілітаційних заходів, оптимальні строки їх здійснення та конкретних виконавців, є індивідуальна програма реабілітації інваліда, яка розробляється медико-соціальними експертними комісіями з урахуванням місцевих

можливостей, соціально-економічних, географічних і національних особливостей.

Інваліди, пенсіонери й інші громадяни України, які мають право на безплатне забезпечення протезно-ортопедичними виробами відповідно до чинного законодавства, забезпечуються ними за рахунок коштів Державного бюджету та Фонду України соціального захисту інвалідів через Промислове об'єднання «Укрпротез»

Працюючі інваліди і пенсіонери забезпечуються путівками за місцем роботи або за місцем обліку щодо санаторно-курортного лікування.

При відповіді питання про систему нестрахового соціального обслуговування, слід висвітлити, які елементи складають систему нестрахового соціального обслуговування. Необхідно визначитися з нормативно-правовою базою, колом державних та недержавних органів, що захищають права пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян.

Відповідно до наказу «Про затвердження типових положень (взірцевих) про територіальний центр соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян і про відділення соціальної допомоги вдома».

Територіальний центр соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян є спеціальною державною установою, що надає послуги пенсіонерам, інвалідам, одиноким непрацездатним громадянам та іншим соціально незахищеним громадянам вдома, в умовах стаціонарного, тимчасового та денного перебування, які спрямовані на підтримання їхньої життєдіяльності і соціальної активності.

До числа одиноких непрацездатних громадян відносяться громадяни, в тому числі подружжя, які не мають працездатних родичів, зобов'язаних за законом їх утримувати.

Відділеннями організовується і проводиться комплекс соціально-оздоровчих заходів, соціально-психологічної, трудової реабілітації, консультацій лікарів та інших спеціалістів, організації дозвілля, спрямованих на підтримання життєдіяльності і соціальної активності пенсіонерів, інвалідів та одиноких непрацездатних громадян.

Соціальне обслуговування дітей-сиріт регулюється Законом України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» від 13.01.2005, що визначає правові, організаційні, соціальні засади та гарантії державної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, і є складовою частиною законодавства про охорону дитинства.

Заходи соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа гарантуються, забезпечуються та охороняються державою.

За умови втрати дитиною батьківського піклування відповідна служба у справах дітей зобов'язана протягом двох місяців підготувати

комплект документів, який підтверджує набуття дитиною статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування.

Державні соціальні стандарти, нормативи споживання, нормативи забезпечення є однаковими для всіх дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, незалежно від форми їх влаштування та утримання, і затверджуються відповідно до законодавства

Соціальні пільги поділяються на: 1) житлово-комунальні (звільнення або зменшення плати за житло, комунальні послуги; першочергове або позачергове забезпечення житлом осіб, які потребують поліпшення житлових умов; надання бюджетних кредитів та позик на індивідуальне житлове будівництво; безкоштовний ремонт жилих будинків (квартир), що перебувають у їх власності, або компенсація витрат на його проведення при виконанні власними силами відповідно до Положення про систему технічного обслуговування, ремонту, реконструкції; безоплатна приватизація житла незалежно від розміру загальної площі); 2) медико-реабілітаційні (безоплатне або пільгове придбання ліків; безоплатне або пільгове санаторно-курортне лікування та виплата компенсації за невикористане право на пільгове санаторно-курортне лікування); 3) транспортні (право безкоштовного проїзду всіма видами пасажирського міського (комунального) та приміського транспорту); 4) соціально-побутові (право на безоплатне або пільгове встановлення телефонів; безоплатне або пільгове користування телефоном); 5) пенсійні (надбавки до пенсії; зменшена вимога щодо необхідного страхового стажу особи); 6) соціально-трудова (право на позаконкурсне зарахування до вищих навчальних закладів при одержанні позитивних оцінок; право позачергового працевлаштування за спеціальністю; переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності або штату та на працевлаштування у випадку ліквідації підприємства; підвищений розмір допомоги в разі тимчасової непрацездатності; використання щорічної відпустки у зручний для них час і т.п.).

Також необхідно здійснити диференціацію соціальних пільг, їх види, класифікацію соціальних пільг за суб'єктами та визначити основні категорії громадян, які мають соціальні пільги.

При відповіді на питання про поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення і їх відмінність від соціального обслуговування, перш за все, слід визначитися з терміном “соціальна пільга”, її основними ознаками та на цій основі виділити її відмінності від терміну “соціальна послуга”. Доцільним є виділення співвідношення понять “соціальна пільга” та “соціальна послуга” у системі соціального захисту.

Система соціальних пільг в Україні (у кількісному еквіваленті) є доволі розвиненою. Соціальна пільга – це законодавче звільнення (повне чи часткове) особи від виконання нею свого обов'язку або надання їй додаткових прав при настанні соціального ризику чи за наявності у такої особи значних заслуг перед державою, пов'язаних з певними публічними подіями.

Диференціація соціальних пільг, їх види у законодавстві здійснюється за суб'єктами, яким вони надаються.

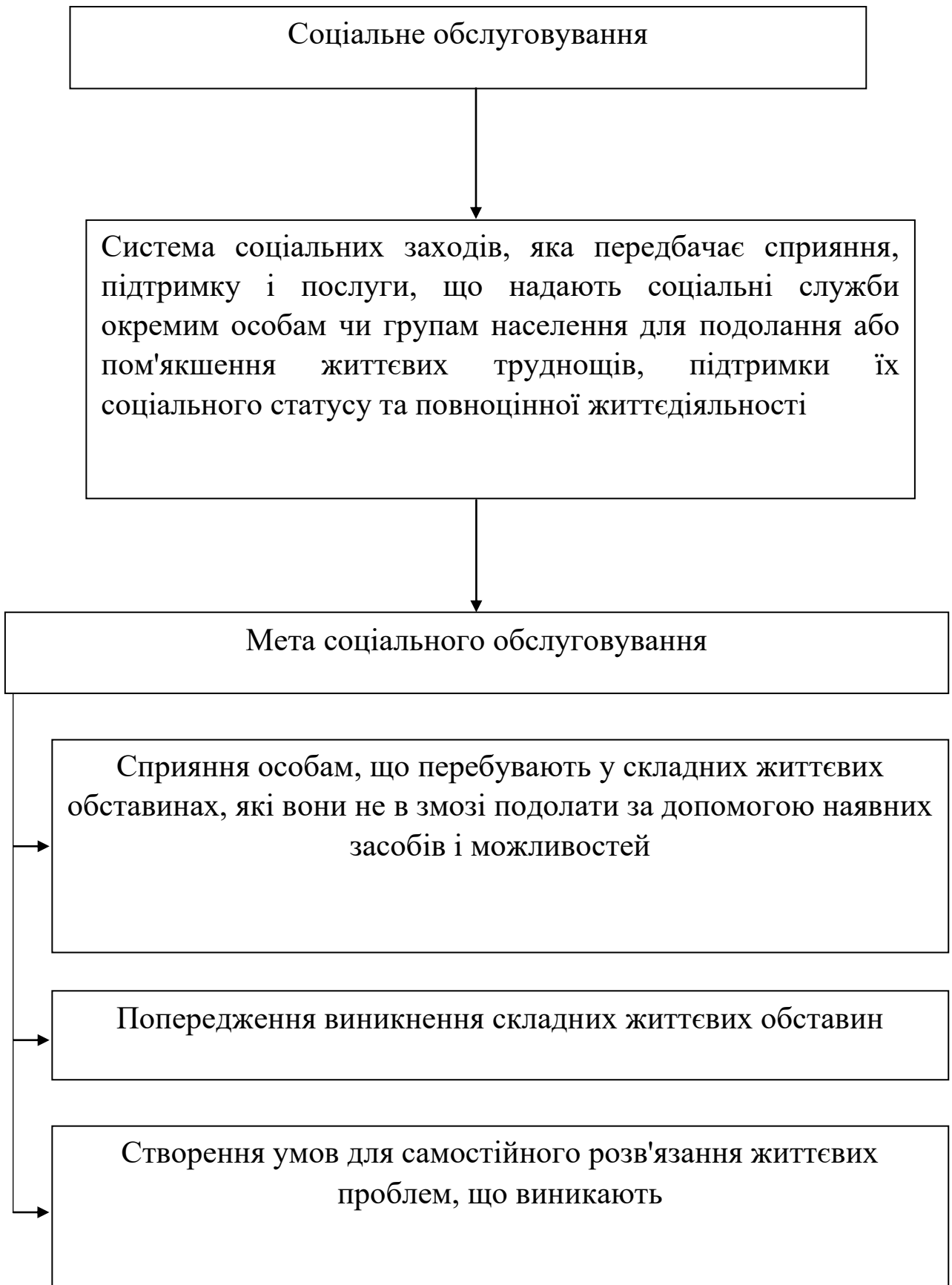
Передбачено надання пільг: ветеранам війни; ветеранам праці; особам, які мають особливі заслуги перед державою; багатодітним сім'ям; особам, які постраждали від Чорнобильської катастрофи; дітям-сиротам; реабілітованим особам, пенсіонерам, інвалідам, дітям-інвалідам та ін.

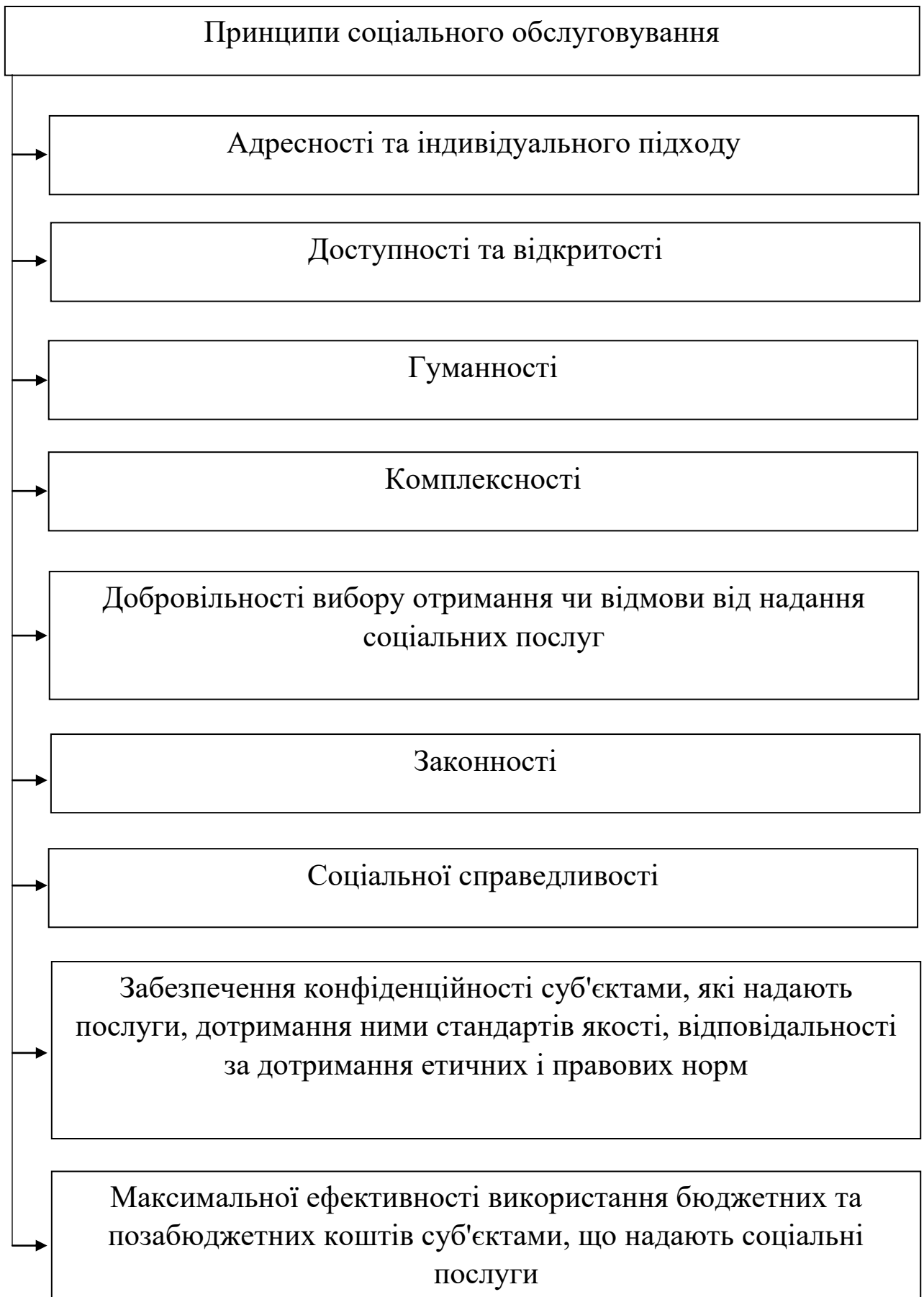
За терміном надання соціальні пільги можна класифікувати на: постійні, що надаються впродовж тривалого часу; тимчасові, що надають на певний обумовлений період. Окремо виділяють так звані надзвичайні пільги. Вони надаються у зв'язку з певними обставинами.

За ступенем персоніфікації соціальні пільги поділяють на одноособові (наприклад, пільга щодо оплати медикаментів, забезпечення санаторно-курортним лікуванням) та сімейні (пільга на оплату житлово-комунальних послуг). З огляду на періодичність виплати виділяють одноразові (забезпечення спецавтотранспортом) та щомісячні (оплата житла) пільги.

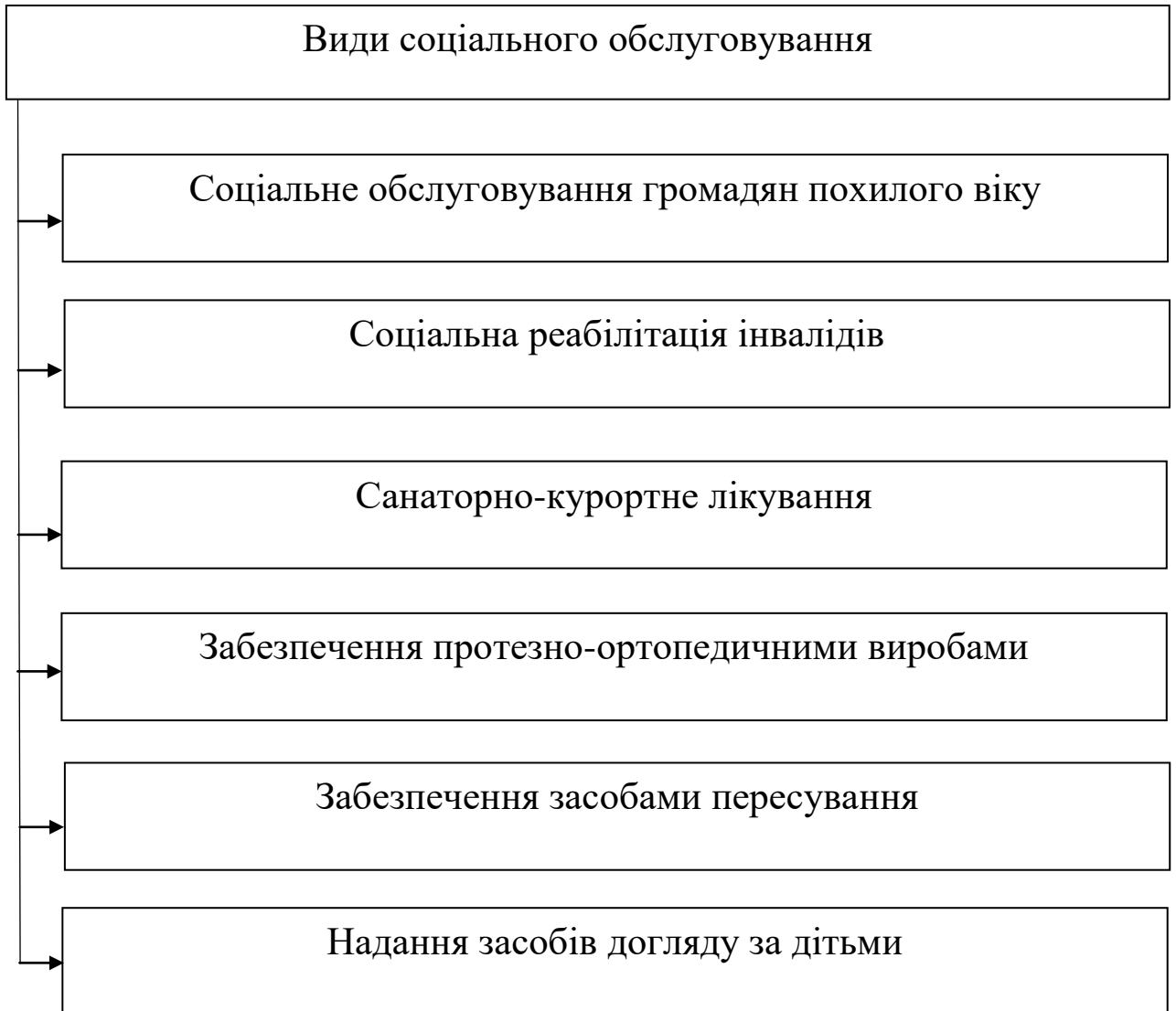
У даному питанні потребує висвітлення класифікація пільг, як науково-теоретична, так і нормативна. Визначення видів пільг, в тому числі висвітлення, які існують пільги за суб'єктами, а також які саме категорії громадян мають соціальні пільги.

Останнє питання передбачає необхідність розгляду видів соціальних пільг за змістом і тісно пов'язане з попереднім та є висвітленням видів соціальних пільг за своїм змістом. Необхідно охарактеризувати кожна з вищевизначених пільг, визначати підстави та порядок їх надання.

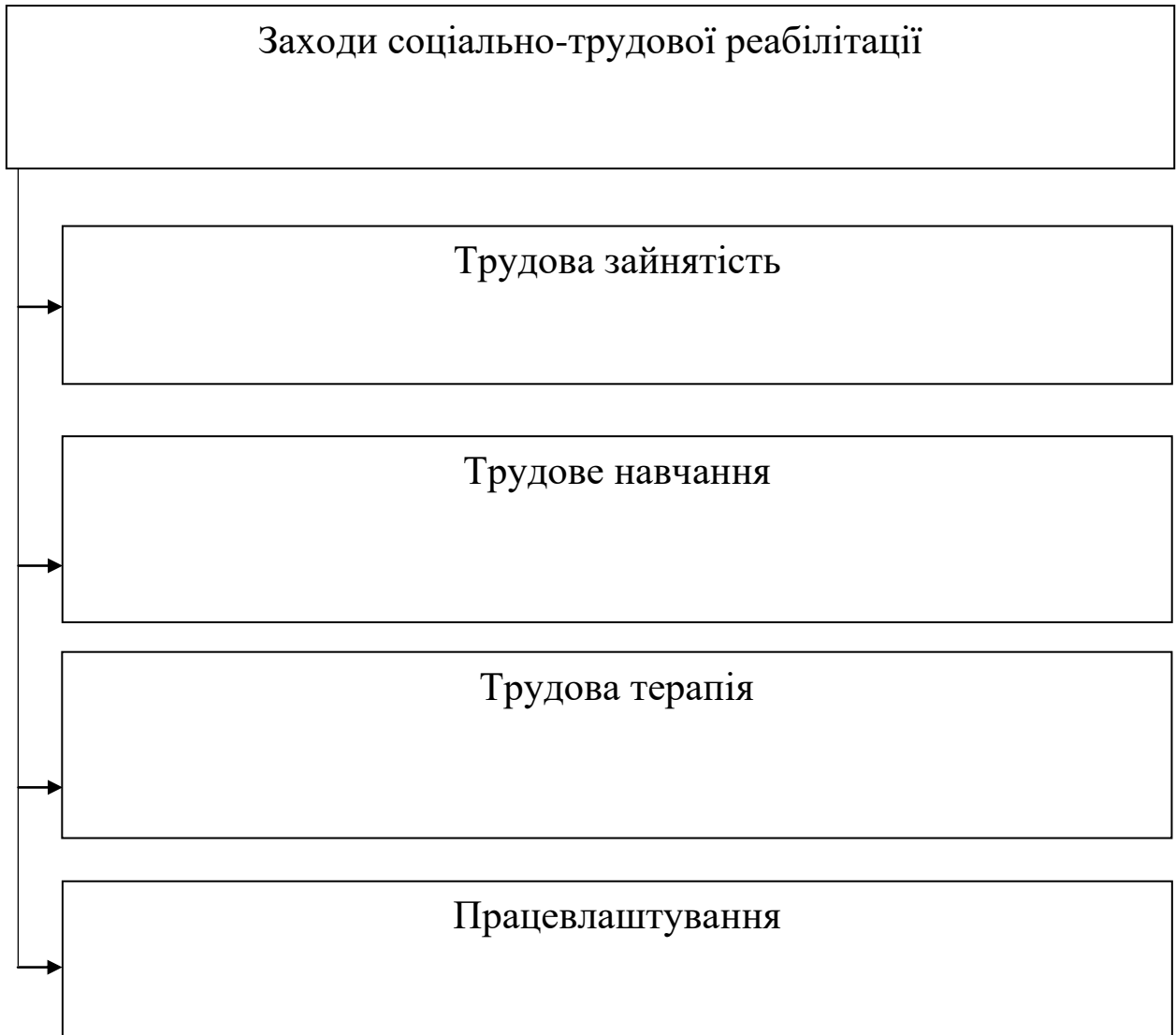

Соціальні послуги, що надаються особам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати

Догляд

Догляд вдома

Догляд стаціонарний

Денний догляд

Підтримане проживання

Паліативний/хоспісний догляд

Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування

Послуга соціальної адаптації

Послуга соціальної інтеграції та реінтеграції

Послуга соціальної реабілітації

Послуга соціально-психологічної реабілітації

Надання притулку

Кризове та екстрене втручання

Консультування

Соціальний супровід

Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці

Представництво інтересів

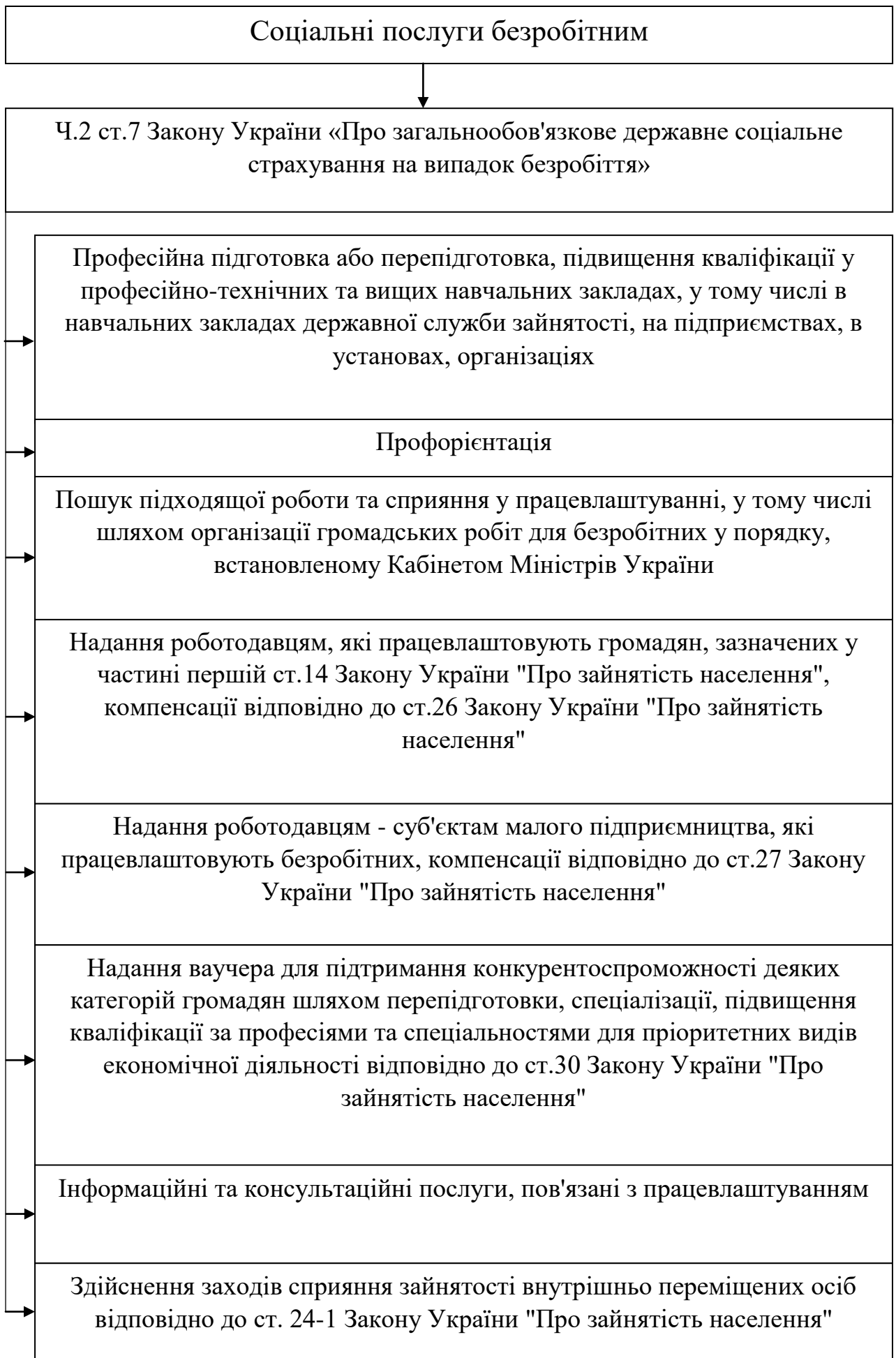
Посередництво (медіація)

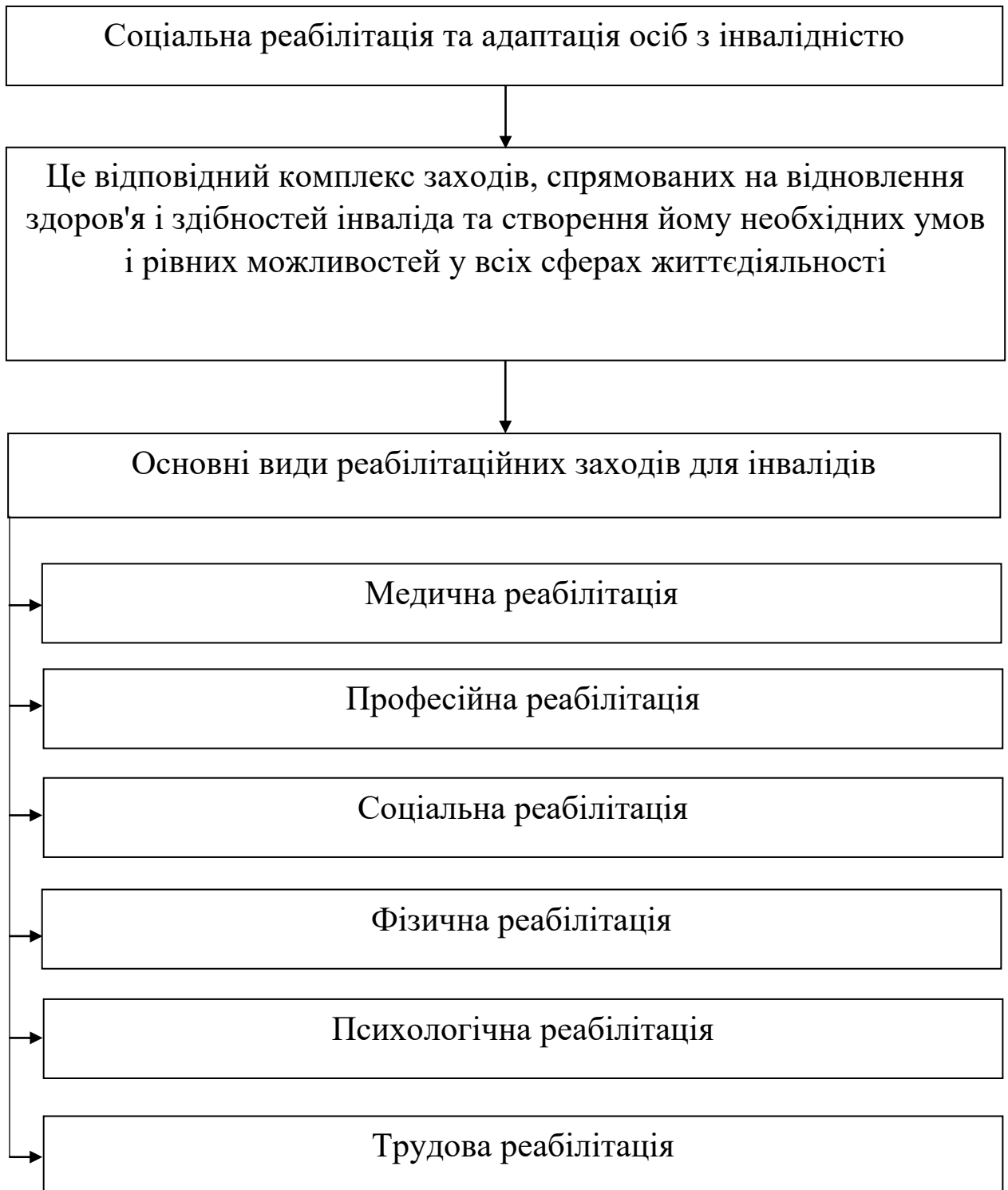
Соціальна профілактика

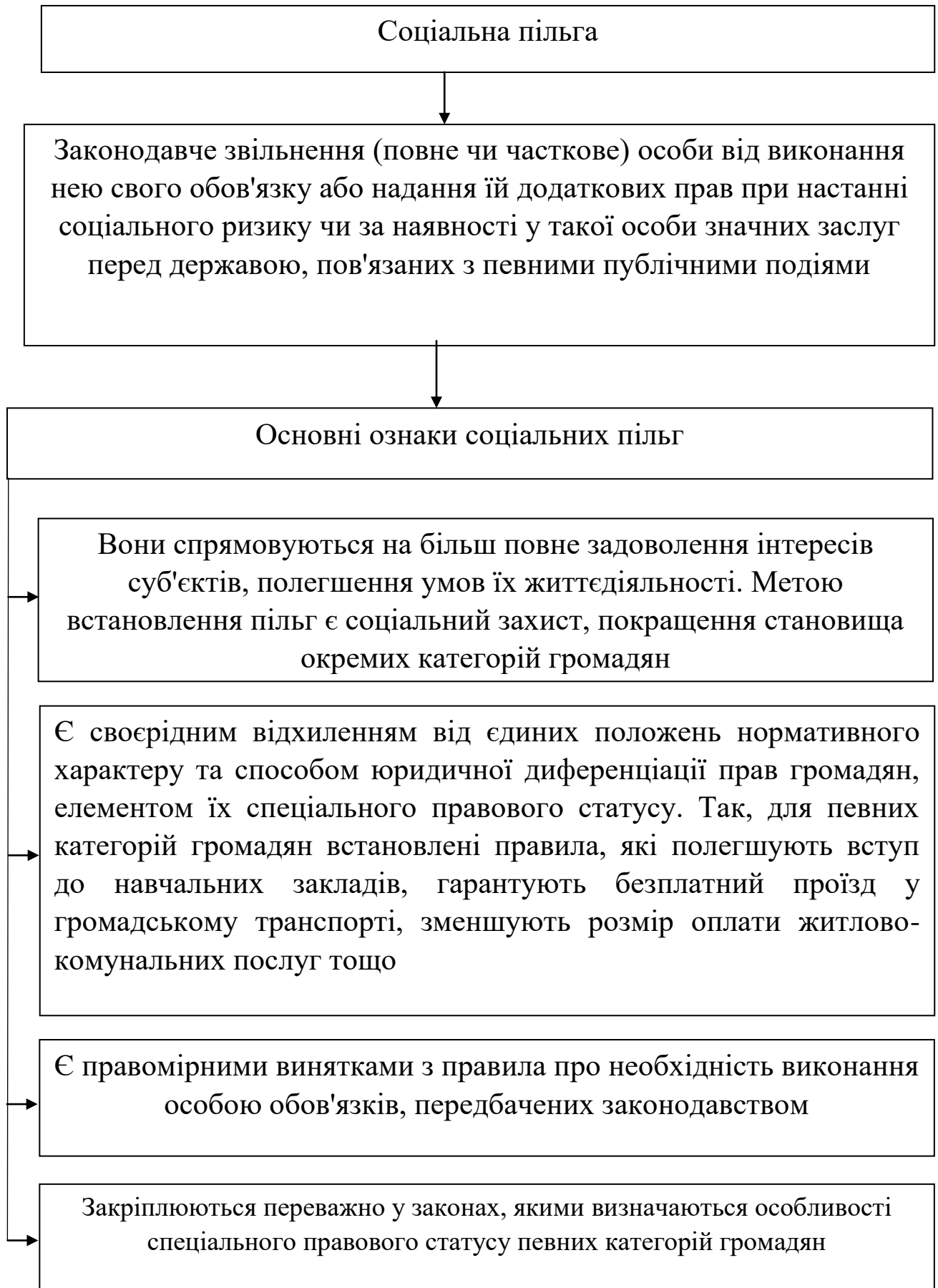
Послуга фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору

Послуга перекладу жестовою мовою

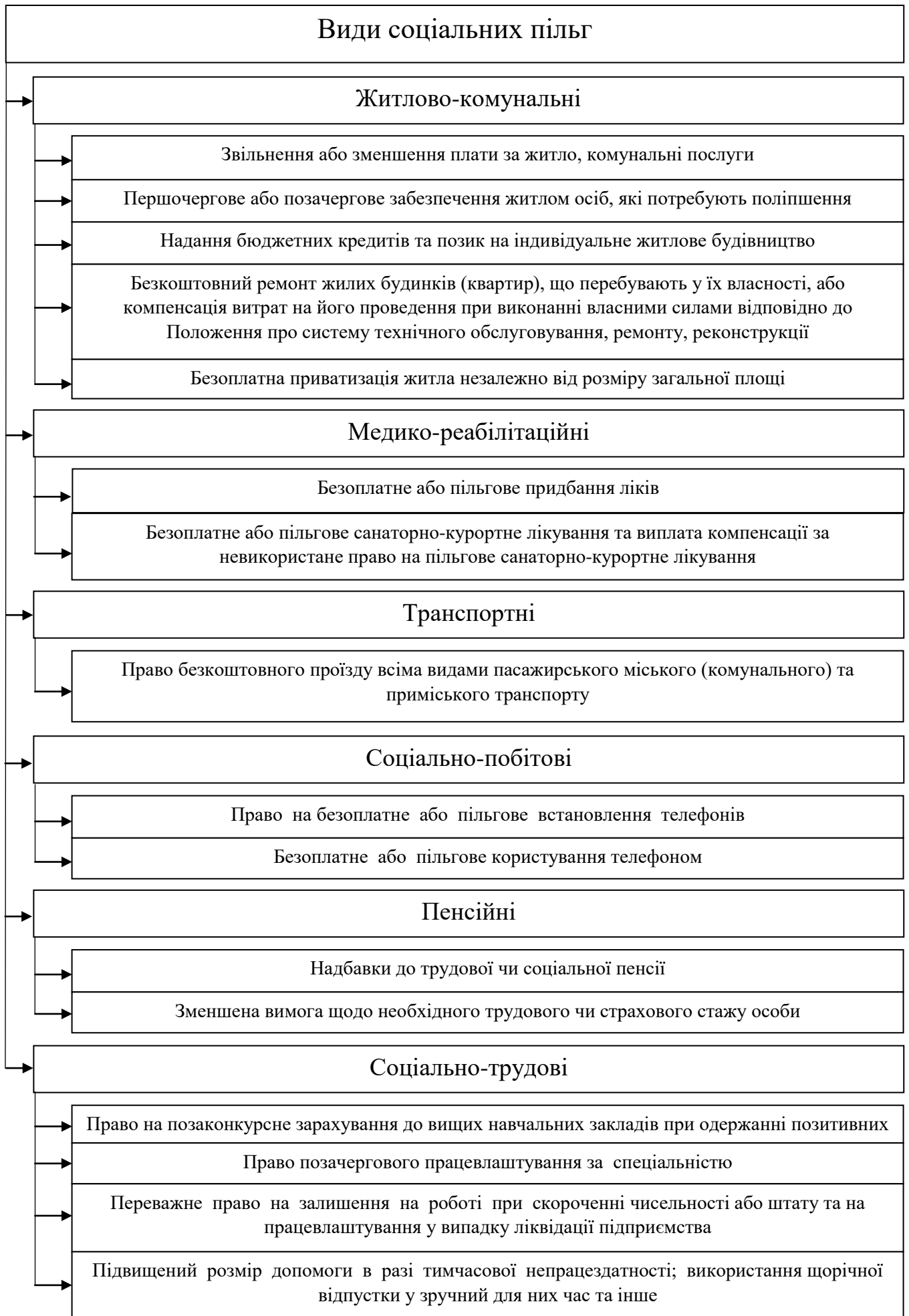
Натуральна допомога

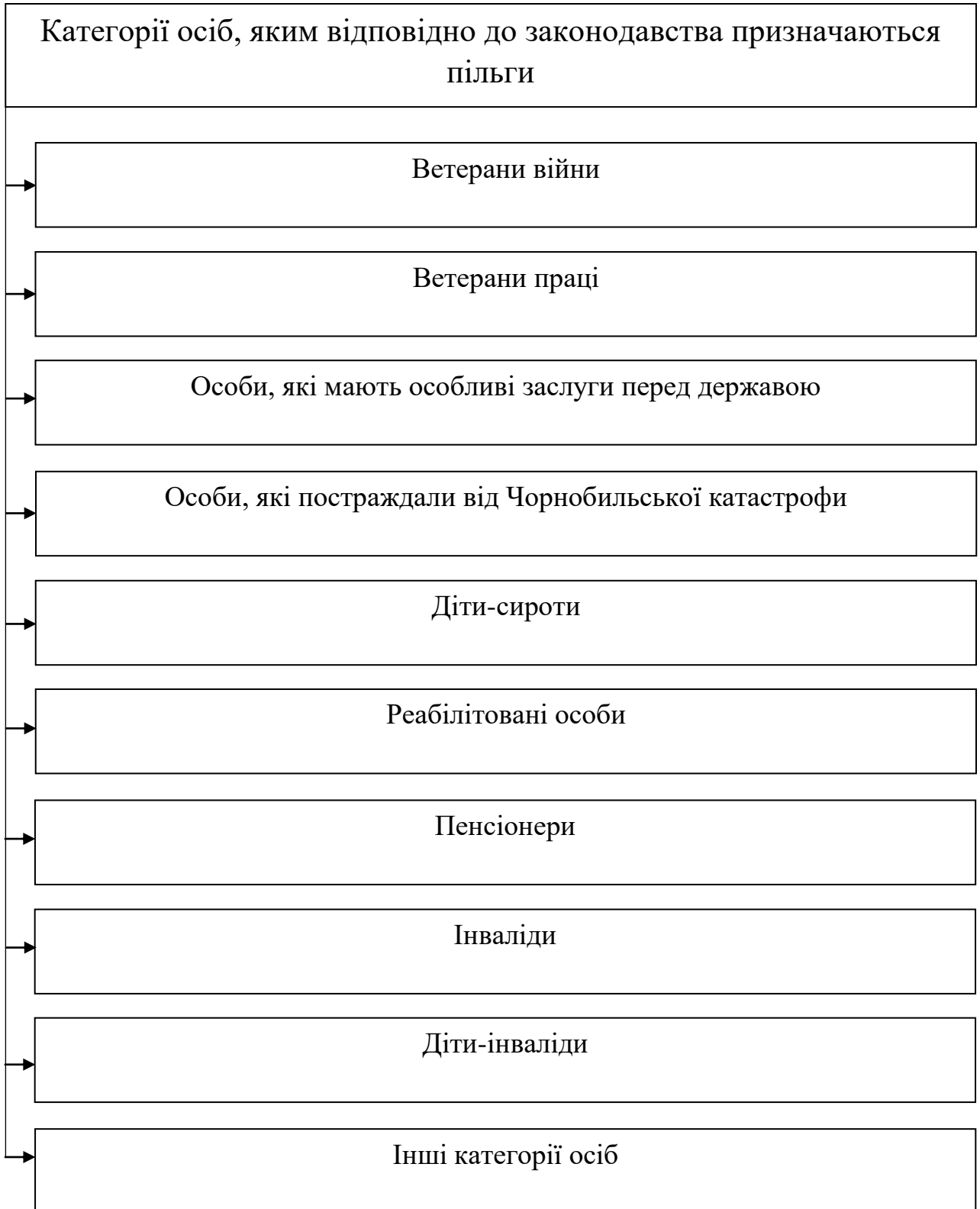

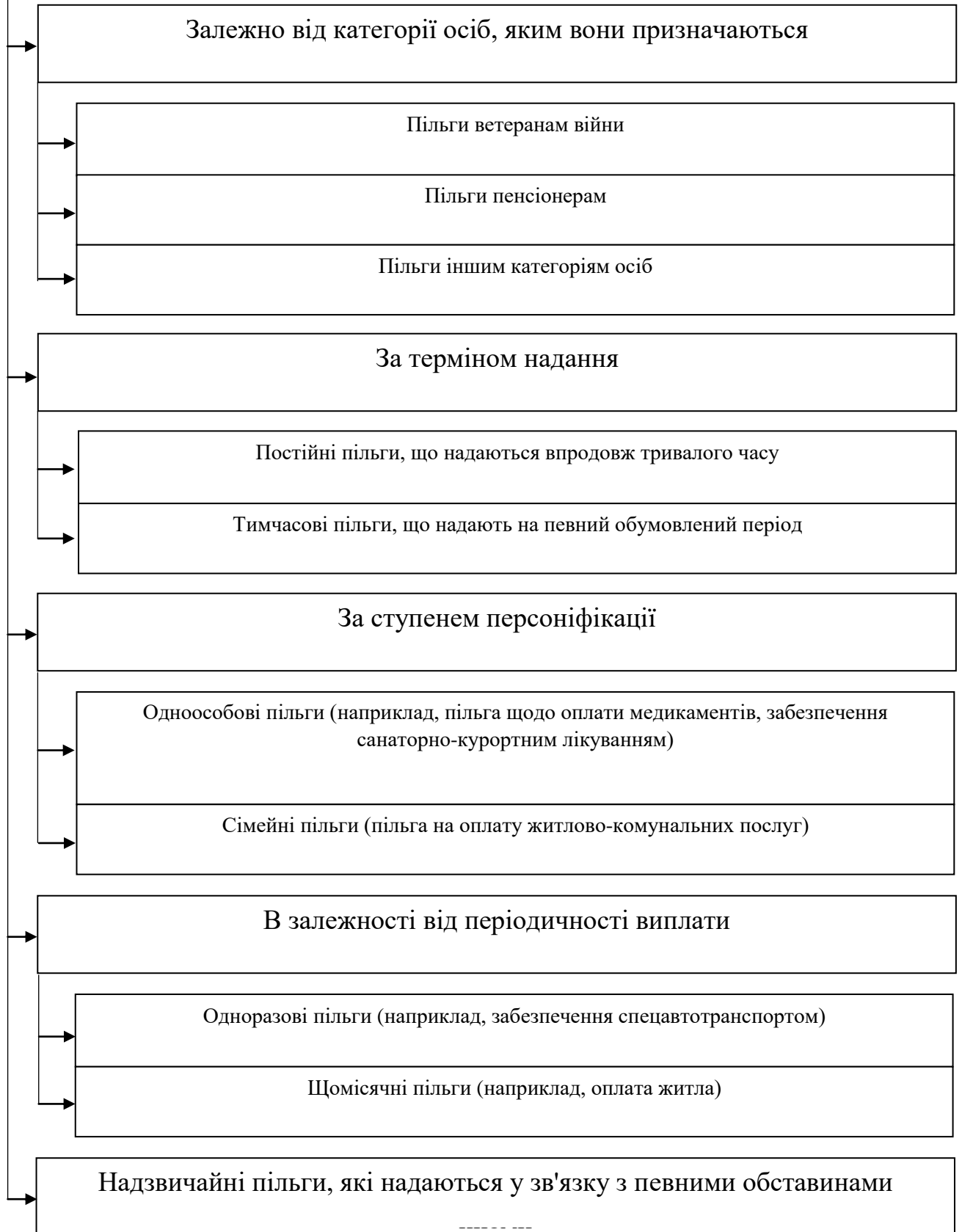

Класифікація соціальних пільг

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Комплекс заходів з надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, з метою розв'язання їхніх життєвих проблем
 - А) соціальні послуги;
 - Б) соціальне обслуговування;
 - В) соціальне страхування;
 - Г) соціальне забезпечення.

2. Які з наведених фактів можна віднести до соціального ризику:
 - а) втрата працездатності внаслідок ДТП при виконанні трудових обов'язків;
 - б) обрання особи депутатом Верховної Ради України ;
 - в) розірвання працівником трудового договору за власним бажанням;
 - г) проживання чоловіка та жінки спільно, але без реєстрації шлюбу

3. До соціальних послуг як виду соціального забезпечення можна віднести:
 - а) одноразову допомогу у зв'язку з народженням дитини;
 - б) утримання громадянина похилого віку у будинку - інтернаті;
 - в) безоплатне харчування учнів середніх шкіл, розташованих на територіях радіоактивного забруднення;
 - г) часткове звільнення від оплати комунальних послуг дітей війни

4. До пільг як виду соціального захисту може бути віднесено:
 - а) звільнення або зменшення плати за комунальні послуги;
 - б) звільнення від оплати проїзду у громадському транспорті під час виконання професійних обов'язків;
 - в) право безкоштовного обслуговування у соціальній службі для молоді;
 - г) забезпечення путівкою у санаторій.

5. Соціальні послуги – це:
 - А) комплекс правових, економічних, психологічних, освітніх, медичних, реабілітаційних та інших заходів, спрямованих на окремі соціальні групи чи індивідів, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги з метою поліпшення або відтворення їх життєдіяльності, соціальної адаптації та повернення до повноцінного життя;
 - Б) пошук підходящої роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи;
 - В) надання консультацій з питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, сприяння застосуванню державного примусу і реалізації юридичної відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій щодо цієї особи

(оформлення правових документів, захист прав та інтересів особи, інша правова допомога тощо);

Г) задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій.

6. Форми надання соціальних послуг:

А) Виключно матеріальна допомога;

Б) Виключно соціальне обслуговування;

В) Матеріальна допомога та соціальне обслуговування;

Г) Натуральна допомога.

7. Передбачені законодавством можливості повного чи часткового звільнення особи від виконання обов'язку або надання додаткових прав при настанні соціального ризику за наявності у особи значних заслуг перед державою – це:

А) соціальна допомога;

Б) соціальна пенсія;

В) соціальна пільга;

Г) соціальна послуга.

8. На кого з перелічених категорій не поширюється спеціальний соціальний захист?

А) працівники органів внутрішніх справ;

Б) працівники закладів освіти;

В) державні службовці;

Г) народні депутати.

9. Кому з перелічених категорій може надаватися платні послуги?

А) непрацездатним громадянам, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю і мають працездатних дітей або рідних, які зобов'язанні відповідно до чинного законодавства забезпечити їм догляд і допомогу;

Б) громадянам, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю і не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу;

В) громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, бездомністю, стихійним лихом, катастрофами, особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, якщо середньомісячний дохід цих осіб нижчий, ніж встановлений прожитковий мінімум;

Г) дітям та молоді, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, сирітством, безпритульністю, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у сім'ї.

10. В якій сфері не можуть надаватися пільги як вид соціальної допомоги?

- А) у сфері банківської діяльності;
- Б) податкові;
- В) у сфері охорони здоров'я;
- Г) у сфері комунальних послуг.

11. Сукупність правових норм, що регулюють порядок надання установами охорони здоров'я, соціального захисту населення та іншими органами безоплатно чи на пільгових умовах соціальних послуг окремим категоріям громадян- це ?

- А) соціальні пільги;
- Б) соціальні виплати;
- В) соціальне обслуговування;
- Г) соціальне забезпечення.

12. Мету соціального обслуговування можна сформулювати таким чином - ?

- А) надання державою, суспільством безкоштовних послуг ;
- Б) надання нужденним додаткової допомоги у вигляді здійснення на їх користь певних дій побутового характеру;
- В) велика кількість послуг, які регламентують окремі групи відносин у цій сфері.
- Г) надання державою певних послуг, які регулюють усі відносини сфери соціального захисту.

13. Особливість соціального обслуговування полягає в тому, що ...?

- А) це є інститутом вчення про соціальний захист населення; його здійснюють за рахунок створених спеціальних фондів;
- Б) особливо регулюють відносини у сфері соціального забезпечення; його надають безкоштовно;
- В) його здійснюють за рахунок створених спеціальних фондів; його надають безкоштовно; є однією із функцій держави ;
- Г) встановлюють соціальні ризики та умови надання соціальних виплат і послуг громадянам, є однією із функцій держави ;

14. На думку якої вченої соціальне обслуговування повинно здійснюватись з дотриманням таких принципів, як: дотримання прав людини і громадянина; надання державних гарантій; забезпечення рівних можливостей в отриманні соціальних послуг та їх доступності для громадян; можливість всіх видів соціального обслуговування; орієнтація обслуговування на індивідуальні потреби; пріоритет заходів по соціальній адаптації громадян похилого віку ?

- А) М.Е. Мендоєва;
- Б) М.Л. Захарова;

- В) Е.Г. Тучкова;
- Г) Яцемірської Р.С.

15. Чому сприяє робота системи соціального обслуговування населення?

- А) зростанню рівня нормального споживання;
- Б) зниженню рівня споживання соціально неблагополучних груп населення;
- В) зменшенню рівня нормального споживання;
- Г) зменшенню додаткового соціального захисту.

16. Сфера послуг має дві головні функції?

- А) процесуальну і матеріальну;
- Б) матеріальну і регулятивну;
- В) юридичну і економічну;
- Г) економічну і соціальну.

17. Закон єдності та боротьби протилежностей (розвиток і саморозвиток; допомога і самодопомога) - це ?

- А) Принцип свободи вибору соціальних послуг;
- Б) Принцип гуманізму;
- В) Принцип системності;
- Г) Принцип поляризації.

18. Орієнтація на міждисциплінарний підхід, змістовний розгляд логіки субординації (підпорядкованості) та координації всіх структурних компонентів соціального буття, розробка соціальних технологій на основі соціального підходу, це все включає в себе ...?

- А) Принцип свободи вибору соціальних послуг;
- Б) Принцип гуманізму;
- В) Принцип системності;
- Г) Принцип поляризації.

19. Право на соціально-побутове обслуговування мають ...?

- А) громадяни України, іноземці, особи без громадянства;
- Б) громадяни України, іноземці;
- В) населення України;
- Г) виключно громадяни України.

20. Коли було прийнято Закон України «Про соціальні послуги»?

- А) 15 січня 2003 року;
- Б) 01 січня 2004 року;
- В) 19 червня 2003 року;
- Г) 18 жовтня 2013 року.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Багмет М.О., Міхель Д.О. Державні соціальні стандарти в Україні – як гарантія формування європейського рівня і якості життя / М.О. Багмет, Д.О. Міхель. – [Електронний ресурс] // Гілея: збірник наукових праць. – К., 2011. – Режим доступу: www.nbuiv.gov.ua/portal/.../P5_doc.pdf
2. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. – 3-тє вид. / М. Д. Бойко. – К.: Атіка, 2006. – 380 с.
3. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні / Н. Б. Болотіна. – К.: Знання, 2005. – 381 с.
4. Зайкин А.Д. Правоотношения по пенсионному обеспечению / А.Д. Зайкин. – М.: Изд-во МГУ, 1974. – 153с.
5. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”: наук.-практ. комент.: інтегрований навчально-атестаційний комплекс / Б. О. Зайчук, О. Б. Зарудний, С. Б. Березіна та ін. – К.: АВТ, 2005. – 1024 с.
6. Захаров М. Л. Право социального обеспечения России: учебник. – 2-е изд., испр. и перераб. / М. Л. Захаров, Э. Г. Тучкова. – М.: БЕК, 2002. – 560 с.
7. Кочемировська О.А. Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні / О.А. Кочемировська, О.М. Пищуліна. – К., НІСД, 2012. – 54 с.
8. Мачульская Е.Е. Право социального обеспечения: учеб. пособие для ВУЗов. 2-е изд., перераб. и доп. / Е.Е. Мачульская. – М.: Книжный мир, 1998. – 240 с.
9. Надточий Б. Пенсійне забезпечення в Україні: історичний аспект / Б. Надточий, В. Яценко // Україна: аспекти праці. – №1. – 2000. – С. 18-21.
10. Право соціального забезпечення: навч. посіб. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, С. М. Синчук та ін.; / За ред. П. Д. Пилипенко. – К.: Ін Юре, 2006. – 496 с.
11. Прилипко С. М. Проблеми теорії права соціального забезпечення: моногр. / С. М. Прилипко. – Х.: ПП “Берека-Нова”, 2006. – 264 с.
12. Симоненко В. Бедность – основной показатель «эффективности» власти [Електронний ресурс] / В. Симоненко // Еженедельник 2000 – 2011 – №11 (550). – Режим доступу: <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16736137>
13. Синчук С. М. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. і допов. / С. М. Синчук. – К.: Знання, 2006. – 318 с.
14. Сирота И. М. Право социального обеспечения в Украине. – 6-е изд. / И. М. Сирота. – Харьков: Одиссей, 2006. – 432 с.
15. Система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні: реальний стан та перспективи реформування. – К.: Центр громадської експертизи, 2009. – 104 с.

16.Соловьева Л. Социальное обеспечение в западных странах: проблемы 90-х годов / Л. Соловьева // Мировая экономика и международные отношения. – 1993. - №12. – С.114 – 119.

17.Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення: навч. посіб. / Б. І. Сташків. – К.: Знання, 2005. – 406 с.

18.Тарасенко Л. Право на пільги – конституційне право на соціальний захист чи нездатність держави забезпечити належний життєвий рівень іншим чином / Л. Тарасенко. – [Електронний ресурс]. – 19.01.2011. – Режим доступу: <http://www.pilga.in.ua/node/1192>

19.Чутчева О.Г. «Дія соціально-забезпечувального законодавства: проблеми теорії та практики» / О.Г. Чутчева [Електронний ресурс] // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2010. - N 47. - С. 323-330. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/DiP/2010_47/5-4.pdf

20.Ярошенко І. С. Право соціального забезпечення: навч. посіб. / І. С. Ярошенко. – К.: Вид-во КНЕУ, 2005. – 232 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <http://www.mlsp.gov.ua/control> - Міністерство соціальної політики України
4. http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/publish/article.app2?art_id=214471 – Пенсійний фонд України

Навчальне видання
(українською мовою)

Наталя Володимирівна Верлос

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

навчальний посібник у схемах для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Правознавство»

Рецензент *Т.О. Коломоєць*

Відповідальний за випуск *Г.С. Журавльова*

Коректор *Н.В. Верлос*